Tidskrift för Schack

Nr 1
1955 · Årg. 61

Sverige världstvåa

*

Ståhlberg vann

*

Rysk dubbelseger

*

Succé för schack i TV

*

Minnen av Frans G. Bengtsson

*

En läkares synpunkter

*

Världsmästaren kommenterar

*

Partier - Problem - Studier

TIDSKRIFT FÖR SCHACK 1955

Redaktör och ansvarig utgivare: Erik Lundin
Redaktion och expedition: Drottninggatan 29 C, Stockholm
Telefon 11 51 95. Postgiro 39 73
Annonsavdelning: Telefon 31 67 22 (kl. 9—12)
Prenumerationspris: helår kr. 10: —

Innehållsförteckning

	Sid.		Sid.
Turn. i Montevideo	2	Succé för schack i TV	24
Ståhlberg vann	4	Sovjetmästerskapet	25
Rysk seger i Hastings	5	Apropå norrbottenskrönika	26
Göteborgskrönika	6	Julpristävlingen avgjord	26
Gunnar Skarp	9	In memoriam	27
Nordisk turn. i Kiruna	9	Småland—Östergötland	28
Finlandsbrev	10	Ståhlberg till Hamburg	28
Minnen av Frans G. Bengtsson	12	J. Giersing	28
Gustaf Nyholm 75 år	14	Partier	29
Primus Wahlmark	15	Studier	48
Georg Thelander	16	Problem	51
Det åttonde försvaret	17	DM i Piteå	60
Till Kommentatorns hjälp	22	Hårt för Sköld i Östersund	64
En läkares synpunkter	23		

Restexemplar av Tidskrift för Schack

utförsäljas till ett pris av 25 öre pr styck. Det gäller udda häften från icke kompletta årgångar 1935—51. Passa på detta tillfälle att till billigt pris komma över värdefulla häften.

Sändas fraktfritt.

DR J. HANNAK

Emanuel Lasker

BIOGRAPHIE EINES SCHACHWELTMEISTERS
Mit einem Geleitwort von Prof. Albert Einstein
(Tyska språket)

Pris inb. (316 sid.) kr. 14: —
Kan rekvireras från TIDSKRIFT FÖR SCHACK

Tidskrift för Schack

Nr 1

1955 . Årg. 61

Sverige blev världstvåa

i korrespondensschackolympiaden

Den andra korr.-schackolympiaden blev en stor framgång för Sverige. Efter hård strid med Tjeckoslovakien och Tyskland hemförde svenskarna silvermedaljerna.

Tjeckoslovakien	42	21	13	8	27½
Sverige	42	18	19	5	27½
Tyskland	42	19	16	7	27
USA	42	13	19	10	22½
Ungern	42	12	20	10	22
Norge	42	10	20	12	20
Frankrike	42	10	9	23	14½
Indien	42	5	4	33	7

Tjeckerna blev världsmästare då de i matchen mot Sverige vann med 4—2. Tjeckerna förlorade emellertid mot tyskarna med 2½—3½, men Sverige vann över Tyskland med 4—2. Det lag som berövade Sverige guldmedaljerna var dock Norge, mot vilket svenskarna endast lyckades få oavgjort 3—3. I övrigt blev det vinster med 4½—1½ mot förra världsmästarna Ungern, med 5½—½ mot Indien, med 4—2 över USA och med 4½—1½ mot Frankrike.

Den främsta prestationen gjorde i det svenska laget landslagsspelaren Zandor Nilsson, Stockholm, vid första bordet. Han spelade utan förlust trots sådana motståndare som tjecken Paroulek, ungraren Balogh, norrmannen Sverre Madsen, tysken dr Adam, amerikanen Tears, indiern Mujumdar och fransmannen dr Bigot, Z. Nilsson spelade remi mot Paroulek, Balogh och Madsen och vann mot de övriga.

Vid andra bordet spelade Bertil Wikström, Laxbäcken. Han tog fyra poäng och vann bl. a. över tysken Lothar Schmidt, fransmannen Viaud (dennes enda förlust) och spelade remi mot ungraren Barcza. O. Sterner, Stockholm, förlorade vid tredje bordet inte något parti, men hade i stället ej mindre än fem remier. Han vann dock över amerikanen Bryan. Olle Smith, Munkedal, vid fjärde bordet spelade remi mot östtyske mästaren Berthold Koch och amerikanen Bernstein. Smith hemförde 3½ poäng. Vid femte bordet gjorde Rune Strand, Stockholm, en god prestation — vann över ungraren Monostori, tjecken Olexa och fransmannen Pillon och spelade remi mot tysken Schönmann och amerikanen Pavey och hemförde därmed ej mindre än 5 poäng. Lika god insats gjorde Sten Isaksson, Motala, vid sjätte bordet med vinst bl. a. över ungraren Florian och remi mot tysken Niephaus och amerikanen Farber.

Det svenska laget, som nu tog silvermedaljerna, kom i förra korrschackolympiaden på tredje plats.

SM i Södertälje

hålles 14—24 juni. Kongressförhandlingarna äger rum på Stadshotellet den 14 juni. Tävlingarna är förlagda till Sveriges största folkskola — Mariekällskolan — under tiden 15—24 juni. Anslutningen till landslagsklassen beräknas bli så stor att denna indelas i tre grupper; särspelet hinns sedan inte med på den ordinarie tiden utan förlängs efter behov.

Anmälan om deltagande till respektive klasser skall vara distriktsförbunden tillhanda senast den 24 april. Inkvartering ombesörjes genom Reso, Södertälje.

Turneringen i Montevideo

Reseintermezzon — Najdorf besegrad

Knappt hemkommen från nationstävlingarna i Amsterdam fick jag av advokat Rogard det sensationella beskedet att jag kunde få fara till Montevideo för att deltaga i en stor internationell turnering. Jag trodde först inte att det var allvarligt menat, men fick det klart för mig efter hand, och lyckades utverka ledigt från arbetet. En kulen novembermorgon befann jag mig på Bromma för att göra min första flygresa till ett så avlägset land som Uruguay. Vad enbart biljetten kostade arrangörerna kunde ju TfS meddela redan i förra häftet...

Resan gick bra hela första etappen, jag kom till Madrid på kvällen och fick övernatta där. På Madrids flygplats sammanträffade jag med de båda andra europeiska deltagarna i turneringen, veteranen dr Bernstein, som jag kände sedan Amsterdam, samt den spanske mästaren Toran. Några andra — man fresta säga mera kända europeiska storheter — skulle märkligt nog inte vara med i turneringen, ett sakförhållande som jag inte har anledning att ingå på och för övrigt inte känner till något om.

Färden gick vidare. Vi mellanlandade på den lilla ön Lassol i Atlanten och flög därefter direkt till Natal på den sydamerikanska kontinenten. Nu var vi redan på varma breddgrader, men här började också resans besvärligheter. Efter uppehåll för tankning och måltid fortsattes resan med kurs på Rio de Janeiro. Vi hade väl varit på väg en timme, då ena propellern stannade och maskinen tvingades återvända till Natal. Där fick vi veta att vi måste bereda oss på att stanna några dagar. Emellertid skulle det gå ett mindre plan till Rio, och de som hade mest bråttom kunde få medfölja. Det blev förutom vi schackspelare fyra katolska präster, några diplomater och ett par affärsmän. Färden blev minst sagt vinglig, och när en brasiliansk diplomat förklarade att han inte tänkte åka längre än till nästa anhalt med detta plan, stod alla på hans sida. Vi landade vid den brasilianska miljonstaden Raecifice. Här blev det verklig cirkus. Den brasilianske diplomaten lyckades få ett plan för sig och sin familj och detta föranledde ett våldsamt angrepp från en uruguaysk kollega. Jag förstod inte så mycket av vad som sades, men fruktade ett slagsmål vilket ögonblick som helst. Vi andra tvingades stanna här i två dagar, innan någon annan flyglägenhet stod att få, och vi anlände till Rio åtskilligt försenade. Döm av vår förvåning, då vi morgonen därpå i hotellets matsal mötte dem som stannat kvar i Natal — de hade varit i Rio ett helt dygn. Så kan det gå ibland när man har bråttom.

Alltnog, ännu hade vi en sju timmars flygresa kvar till Montevideo. Flygplanet skulle emellertid överses, och vi måste stanna två dagar i den vackra staden Rio. Det spanska flygbolaget gjorde allt för att resenärerna skulle ha det så bra som möjligt. Inkvartering på ett lyxhotell vid den världsberömda badorten Copacobana, och man ordnade sightseeing med buss runt omkring staden och dess omgivningar. Vid det här laget skulle turneringen ha börjat och den uruguayska schackfederationen skickade telegram till flygbolaget och fordrade ett stort skadestånd för var dag som turneringen försenades. Till sist kom vi dock fram sent en kväll och blev mottagna på flygplatsen av representanter för arrangörerna. Själv blev jag inte litet förvånad, när en ung dam tilltalade mig på svenska. Hon var från svenska legationen och gift med en affärsman därnere. Båda var mycket schackintresserade! De kom att vara mig till stor hjälp under min vistelse i Montevideo.

Turneringen hade börjat samma kväll och jag fick mitt parti mot storfavoriten Najdorf uppskjutet ett par dagar. I andra ronden kvällen därpå vann jag mot Olivera, Uruguay, redan efter 18 drag efter det min motståndare fått sin dam instängd. Bra början tyckte jag, men jag hade under resan haft magbesvär och började nu åter känna av detta. Partiet mot Najdorf anlade jag inte på bästa sätt och han vann en lätt seger. Nu började jag även få feber men spelade vidare i turneringen dumt nog, och förlorade i tredje ronden mot Munoz, som sedan hamnade på näst sista plats.

Turneringsledningen tillkallade en läkare och han förbjöd allt spel tills jag blev bra. Det blev att inta sängläge och förtära all möjlig medicin, allt medan det mest strålande väder rådde. Efter några dagar kunde jag fortsätta spelet och hade en bra period med en remi och fyra raka vinster, och jag räknade med en god slutplacering. Då jag hade två uppskjutna partier lade man in en fridag, varunder jag skulle spela dessa. Det var en söndag och valdag i Uruguay. Hela staden var i stor spänning och t. o. m. från flygplan gjorde olika partier reklam för sig. För mig blev dagen katastrofal. På förmiddagen skulle jag möta den farlige brasilianaren Trompowsky, som bl. a. meriter kan berömma sig av att ha besegrat Aljechin och spelat remi mot Ståhlberg i schackolympiaden i Buenos Aires 1939. Som vit i sicilianskt parti spelade jag aggressivt men för djärvt och dukade under för ett starkt motangrepp. Något deprimerad av denna förlust förlorade jag även eftermiddagens parti mot Salomon, Paraguay, alldeles onödigt. Jag avböjde remi, då jag till varje pris ville vinna med merbonde. Jag gjorde ett felaktigt förseglingsdrag och förlorade. Efter denna magra utdelning föll jag tillbaka och låg konstant på sjunde plats.

Under tiden hade Letelier, Chile, som var en stor överraskning, och Najdorf samlat mycket poäng och tagit ledningen, men skuggades av den gamle kämpen Bernstein och spanjoren Toran. Dr Bernstein räknades ju under sin krafts dagar till det allra översta skiktet i världseliten och i denna turnering spelade han nästan som i sina bästa dagar. Toran är trots sin ungdom (23—24 år) mycket rutinerad och garvad i många internationella tävlingar. På femte och sjätte platserna hade Trompowsky och Carvahlo parkerat sig och denna ordning bibehölls ända in i mål.

I trettonde ronden gjorde jag min bästa prestation i turneringen, då jag gav Letelier en hård kamp, där han var nära att duka under, men i ömsesidig tidsnöd lyckades rädda en halv poäng. Då sista ronden började var ställningen den att Letelier ledde med en halvpoäng före Najdorf och Bernstein. Den sistnämnde hade ronden förut i ett mycket vackert parti besegrat Najdorf. Både Letelier och Najdorf vann lätta segrar mot resp. Salomon och Oliviera. Jag spelade mot Bernstein och fick upp en klar remiställning med dam och sex bönder på vardera sidan. Nu spelade jag mycket orutinerat. Efter fem timmars spel hade jag rättighet att få partiet avbrutet, men då jag ville ha slut på spelet fortsatte jag och gjorde ett defensivt damdrag, vilket min motståndare lyckades utnyttja till vinst och därigenom fick dela andraplatsen med Najdorf till dennes stora besvikelse. För min del föll jag tillbaka ännu ett pinnhål till 8—9 plats tillsammans med den unge mästaren Cantero från Paraguay.

Resultatlista från turneringen i Uruguay:

		Poäng
1.	Letelier, Chile	14½
2—3.	Bernstein, Frankrike, och Najdorf, Argentina	14
4.	Toran, Spanien	13½
5—6.	Trompowsky och Carvahlo, Brasilien	11
7.	Salasromo, Paraguay	8½
8—10.	Bauzá, Cantervo, Paraguay, och Hörberg	8
11.	Estrada, Uruguay	7½
12.	Oliviera, Uruguay	6½
13.	Salomon och Kalkstein, Uruguay	6
14.	Corall, Uruguay	5
15.	Alvarez, Uruguay	4
16.	Munoz, Uruguay	3½
17.	Linskens, Uruguay	2

Resultatet är ju inget misslyckande för min del, även om jag anser att jag "normalt" borde ha kommit på någon av de 5—6 främsta platserna. Man lärde i alla fall en hel del om turneringstaktik, som jag hoppas kan vara till nytta i framtiden. Turneringen var mycket välarrangerad och tävlingsledningen sympatisk. Den försökte göra allt för deltagarna. Tidningarna lämnade

stort utrymme och jag blev intervjuad med bild i en stor daglig tidning. Även radion visade intresse och flera av spelarna blev intervjuade. Den dag det var min tur var jag emellertid sjuk och måste avstå från den sensationen.

Så återstod inget annat än hemresan som gick utan mankemang exakt efter tidtabellen. Dr Bernstein, som är en stor Sverigevän, hälsade till sina svenska vänner, och han vill gärna deltaga i någon turnering i vårt land.

B. Hörberg.

Ståhlberg vann — hotad av "Hedemora"

Ny landslagsspelare

H. Broberger

Den av Stockholms schackförbund och Stockholms södra schacksällskap gemensamt anordnade jul- och nyårsturneringen i Stockholm tilldrog sig med enbart inhemska förmågor betydligt större intresse än tävlingen vid samma tid ett år tidigare, då med stora kostnader (och stora förluster) en utländsk stormästare inbjudits. Att vara turneringsarrangör har sina oberäkneliga sidor...

För första gången på lång tid deltog Ståhlberg i en välbesatt svensk turnering. Att han också vann turneringen kom naturligtvis inte som någon överraskning. Men tack vare "debutanten" Martin Johanssons goda insats blev tävlingen inte utan spänning. Trots att "Hedemora" i tredje ronden åkte på en besynnerlig förlust — hans enda — stod han lika med Ståhlberg efter sex ronder, då bägge hade 4½ poäng. Sedan fick emellertid Martin nöja sig med remier mot Goode och Stoltz, medan Ståhlberg tog full poäng i sina partier. I sista ronden spelade Ståhlberg remi mot Johansson och tog därmed slutsegern med en poängs försprång. Martin Johansson blev god tvåa. Tyvärr är Dalarnas first string sällan med i tävlingar, och utan att tillmäta denna enstaka insats alltför stor betydelse, kan det sägas att den bekräftar vad man redan visste: att Martin är en stark och idérik spelare. Amsterdamfararen Royal Goode pressade sig här fram till en tredje plats med god marginal, dock utan att helt övertyga. För övrigt inträffade de märkligaste svängningar i formen och sinnesstämningen hos spelarna. Sköld tog en halv poäng på de fyra sista rönderna, då Sterner i stället tog 3½. Ändå kom bägge lika. Stoltz hade väl hävdat sig bättre, om han inte hade tappat stilen efter en egendomlig förlust mot en av juniorerna. Stormästaren hade i realiteten en hel dam över, när han på en löparschack kunde sätta för två eller tre pjäser och genast vinna. Han flyttade kungen — och förlorade...!

Juniorernas Nils Mogren och Åke Olsson deltagande bland storspelarna var ett intressant och efterföljansvärt inslag i tävlingen. Ungdomarna visade i flera partier verkligt goda takter. Bristande rutin lyste självfallet igenom.

Mästarklassen hemfördes med bred marginal av H. Broberger, Stockholm. Han har därmed svingat sig upp i landslagsklassen. Redan tidigare och i det pågående Stockholms-mästerskapet har Broberger visat att han är ett namn att räkna med. Resultatet för en av favoriterna i gruppen, Bj. Häggqvist, är missvisande. Han nödgades på grund av sjukdom bryta tävlingen.

Resultat:

	Landslagsklassen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	**P:g**
1.	G. Ståhlberg	—	½	1	½	½	1	1	½	1	1	**7**
2.	M. Johansson	½	—	½	½	1	1	0	½	1	1	**6**
3.	R. Goode	0	½	—	½	0	1	1	½	1	1	**5½**
4.	Z. Nilsson	½	½	½	—	½	0	1	½	½	½	**4½**
5.	K. Sköld	½	0	1	½	—	0	0	1	1	½	**4½**
6.	O. Sterner	0	0	0	1	1	—	½	0	1	1	**4½**
7.	N. Bergqvist	0	1	0	0	1	½	—	1	0	½	**4**
8.	G. Stoltz	½	½	½	½	0	1	0	—	0	1	**4**
9.	N. Mogren	0	0	0	½	0	0	1	1	—	0	**2½**
10.	Å. Olsson	0	0	0	½	½	0	½	0	1	—	**2½**

	Mästarklassen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	**P:g**
1.	H. Broberger, Stockholm	—	½	1	1	1	1	1	½	½	1	**7½**
2.	G. Forslund	½	—	½	½	0	1	½	1	1	1	**6**
3.	M. Lilliesträm, Huskvarna	0	½	—	1	½	½	1	0	1	1	**5½**
4.	A. Lindström, Stockholm	0	½	0	—	0	1	½	1	1	1	**5**
5.	L. Apelqvist, Stockholm	0	1	½	1	—	0	0	½	½	1	**4½**
6.	G. Källgren, Köping	0	0	½	0	1	—	1	1	½	½	**4½**
7.	H. Isaksson, Motala	0	½	0	½	1	0	—	½	1	½	**4**
8.	B. Häggqvist, Stockholm	½	0	1	1	½	0	½	—	0	1	**3½**
9.	A. Wendelin	½	0	0	0	½	½	0	1	—	1	**3½**
10.	G. Eidenfeldt, Stockholm	0	0	0	0	0	½	½	0	0	—	**1**

Rysk dubbelseger i Hastings

Nyårsturneringen i Hastings firade nu 60-årsjubileum, eftersom den första turneringen där ägde rum 1895. Turneringen var denna gång mycket starkt sammansatt — kanske starkare än någonsin tidigare. England hade bara tre spelare med, mot vanligen fem. Resultatet blev en elegant dubbelseger för de ryska toppspelarna Keres och Smyslov. Dn förstnämnde hade till en början förkylningsbesvär och fick spela under läkaruppsikt, vilket dock inte hindrade att han presterade flera vackra partier. En stark insats gjorde den unge jugoslaven Fuderer, som kom på samma poäng som stormästarna Pachman och Szabo. Alexander hävdade sig åter som Englands främste, medan holländaren Donner tillfälligt misslyckades. Ett flertal intressanta partier från tävlingen återfinns i detta häfte. Här de individuella resultaten:

	Hastings	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	**P:g**
1.	Keres, Sovjet	—	½	0	½	1	1	1	1	1	1	**7**
2.	Smyslov, Sovjet	½	—	1	½	1	1	½	½	1	1	**7**
3.	Fuderer, Jugoslavien	1	0	—	1	0	½	½	1	½	1	**5½**
4.	Pachman, Tjeckoslovakien	½	½	0	—	½	½	1	1	1	½	**5½**
5.	Szabo, Ungern	0	0	1	½	—	½	½	1	1	1	**5½**
6.	Unzicker, Västtyskland	0	0	½	½	½	—	½	1	1	1	**5**
7.	Alexander, England	0	½	½	0	½	½	—	½	1	1	**4½**
8.	Donner, Holland	0	½	0	0	0	0	½	—	1	½	**2½**
9.	Fairhurst, England	0	0	½	0	0	0	0	0	—	1	**1½**
10.	Phillips, England	0	0	0	½	0	0	0	½	0	—	**1**

Göteborgskrönika

Det var en kemist från Landskrona,
som ville bland essen trona.
Nu hade han flax,
och då slapp han strax
att obemärkt dväljas bland hjona.

Bertil Ahlgren

Ungefär dessa ord kunde den 28-årige landskronakemisten Bertil Ahlgren anteckna i gästboken hos Göteborgs schackförbunds vice ordförande, Ivar Havner, efter jul- och nyårsturneringen i Göteborg.

1.	B. Ahlgren, Landskrona	7
2.	R. Utuste, Göteborg	6½
3—4.	Ä. Jyfors, Göteborg	5
3—4.	H. Malmgren, Tierp	5
5—6.	J. Mörby, Lidköping	4½
5—6.	V. Olofsson, Göteborg	4½
7—9.	K. Johansson, Göteborg	3½
7—9.	S. Krenzisky, Malmö	3½
7—9.	B. Lundgren, Göteborg	3½
10.	O. Carlberg, Örebro	2

Ahlgrens seger och uppflyttning till landslagsklassen var en välförtjänt belöning för hans genomgående gedigna och säkra spel. Han förlorade endast mot sin svåraste konkurrent, andre pristagaren Reljo Utuste, men borde dessutom mist en halvpoäng mot Krenzisky. Segraren har gjort en snabb marsch mot toppen. Han gick upp i mästarklassen 1953, men borde kommit dit redan 1950, då han vann en starkt besatt sommarturnering i Malmö före bl. a. Karlin, Krenzisky och Inge Johansson. Den gången stupade han emellertid på formella hinder. Om Ahlgrens (och Utustes) signum var säkerhet, så präglades de övriga deltagarnas spel av en påfallande osäkerhet, som tog sig uttryck i kronisk tidsnöd och bortsättningar av det mest horribla slag. Den som tjänade mest härpå var Jean Mörby, som väl egentligen var den svagaste av landslagsaspiranterna. Men han tjänade poäng genom en otrolig envishet. I partiet mot Karl Johansson vann han sålunda en förlorad ställning sedan "Kalle" med överlägsen skicklighet komponerat ett självmattsproblem:

Jean Mörby.

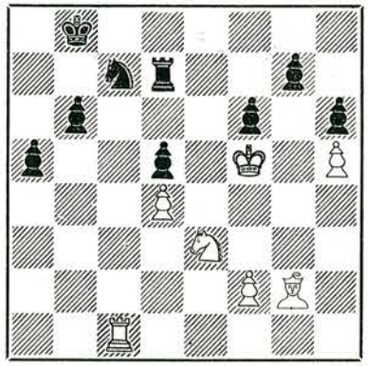

Självmatt i 3 drag.

Lösningen är ingalunda närliggande: 1. Kg6, Kb7 2. Sf5, Se6. Och nu är det bäst att rädda löparen på g2. Men kungen då? 3. Lf1, Sf8 matt!

Olof Carlberg, som föreföll otränad och ur form, hamnade överraskande nog sist efter att ha bidragit till turneringens "grodkartotek" med två dambortsättningar. I partiet mot den solitt men en smula försiktigt spelande Harald Malmgren hann örebroaren så här långt, innan det blev ont om tid:

Olof Carlberg.

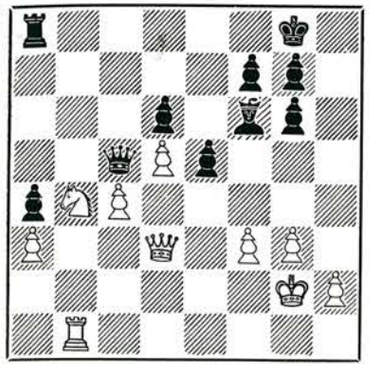

Harald Malmgren.

Vit har onda avsikter, och svart som har bråttom, tar i fel pjäs: 1. —, Tc8?? (Tornet kan över huvud ej flyttas. På 1. —, Tb8 följer sålunda 2. Sa6!) 2. Sc6!, g5!, g5? (2. —, T×c6 enda tänkbara fortsättningen) 3. Tb5. Tablå!

Den sympatiske Åke Jyfors, som växer med uppgiften, lyckades över förväntan bra, trots att han som vanligt besvärades av kronisk tidsnöd. I sista ronden övertog han snart kommandot mot den passivt avvaktande Mörby, som dock till sist tycktes få en chans:

Åke Jyfors.

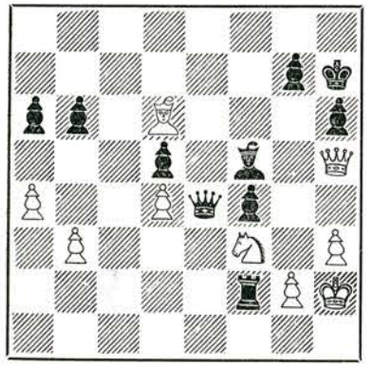

Jean Mörby.

Svart gör ett förbiseende i tidsnöden: 1. Lg6 2. Sg5†, Kg8 3. S×e4, L×e4 4. Kg1 (tvunget) T×g2† 5. Kf1, f3. Vit har fått damen till skänks, men det går visst inte bra ändå! 6. De8†, Kh7 7. Df8 (tvunget) Ld3† 8. Ke1, f2† 9. D×f2 10. K×f2, Lc2. Vit har fått lämna tillbaka damen och det med ränta! Svart forcerade fribönder på a- och h-linjen och vann utan svårighet. Åskådarna applåderade spontant, man visste inte riktigt vad man skulle tro. bortsättning eller kombination?

Det lokala inslaget i julturneringen kunde ha varit starkare. Nog hade man gärna velat se någon av de kvalificerade representanterna ersatt med en s. k. okvalificerad men stark spelare, exempelvis Bertil "Masen" Johnsson från SK Kamraterna. Skall man anordna kvalificeringsturneringar av detta slag, bör man ge distriktsförbundet full frihet att välja bland egna förmågor. Man måste tyvärr ännu en gång konstatera, att återväxten alltjämt är klen. Ett berömvärt försök att inventera tillgångarna bland de schackspelande ungdomarna har i höst gjorts av den energiske Ragnar Forsman, som med stöd av Göteborgs-Tidningen anordnat turneringar för barn i alla åldrar. Det fixerade kontot för sockerdricka överskreds på ett tidigt stadium, men det bjöds också på riktigt schack. Bland fynden kan nämnas 12-årige Krister Berg, som verkligen spelar som en hel karl, som 5-åringen (!) Kenneth Karlsson, som kan konsten att komponera eleganta mattbilder. Sistnämnde yngling har jämte sin äldre bror deltagit i en schackkurs, som anordnats av folkskollärare Erland Nordström. Denne schackentusiast har under året bedrivit en som det vill synas energisk och fruktbärande propaganda för schackspelet bland folkskolebarnen i sitt distrikt. Schackarbete bland och för ungdomar är tacksamt och lönande. Är man läraktig och intresserad på rätta sättet kan man till exempel bli svensk juniormästare, vilket hände den unge tredjeringaren och manhemiten Hans Brodén i Gävle. Brodén, som väl får betraktas som schacklöftet par préference i Göteborg just nu, vann en grupp, medan den andre deltagaren från Göteborg, Ralph Halleröd, blev tvåa i den andra gruppen. I särspelet mellan Brodén och Arnek, Malmö, slutade 1½—½. Juniormästaren är en trevlig och öppen pojke

med advokatyrket som framtidsmål. Hans spel har en typiskt intellektuell prägel, är sunt och logiskt, men han saknar ingalunda förmågan till taktisk anpassning. Sina partier i Gävle tyckte han inte var mycket att skryta med, trots framgången. Självkänsla parad med självkritik! Det är ett bra startkapital för den som på allvar vill ägna sig åt schackspelet.

Hans Brodén

Förberedelserna för interzonalturneringen i Göteborg nästa höst fortskrider nu planenligt. Det såg ett tag ut som om förbundsledningen inte skulle kunna åtaga sig arrangemanget. Genom ingenjör Erik Olsons resoluta ingripande skapades emellertid en basis för fortsatt arbete, i det att stadens tre storklubbar, Kamraterna, Lundby och Manhem, gemensamt med förbundet överenskommit att dela arbetet och ansvaret för turneringens genomförande.

*

Vice ordföranden i Sveriges schackförbund, J. E. Ekelund, har i en skrivelse till signaturen uttryckt sitt missnöje med föregående krönikas referat av allsvenska matchen i Borås (div. III, gr. 2). Härom är att säga, att det är riktigt, att någon formell protest icke inlämnats, när E. mottog telefonrapporten om matchresultatetn i Borås. Däremot skedde ett meddelande eller påpekande av den art, att E. gjorde en undersökning, som dock inte frambragte "skäl nog för att ändra på det först angivna resultatet med Manhem som vinnare".

Signaturen är — i likhet med hr Ekelund — mer än beredd att frita boråsklubben från beskyllningen för osportligt uppträdande. Är det så, att den ej anmärkt på Manhems slutseger, förefaller dock hr Ekelunds undersökning betänkligt omotiverad och isolerad. Ansvaret för detta beklagliga "efterspel" får han i så fall bära ensam.

Lurik & Co

Forts. fr. sid. 11.

15. — Ta7 16. L×h7

Om i detta skede 16. Le4, blir vit matt i följande variant: 16. —, Sd×e5. 17. Lc6†, Ld7. 18. L×d7†, T×d7. 19. Da8†, Td8. 20. D×a6, Td1†! o.s.v.

16. — Sd×e5 17. D×c3 Lb4!!

Det avgörande draget, som indirekt garderar löparen på c8 och samtidigt tvingar den vita damen till en ruta, där den jämt hotas med en springargaffel.

18. D×b4 D×h7 19. Dc3

Punkten e4 kan inte skyddas med den vita amazonen utan fara om en "familjeschack". Efter 19. Kf1 blir det kortslut med 19. —, Dd3†.

19. — De4† 20. Le3 D×h1†
21. Ke2 Df3† 22. Ke1 Ta8

Det är redan färdigt med det vita spelet. Den enda frågan är, i huru många drag vit blir mattsatt.

23. Td1 Lb7 24. Td6 Dh1†
25. Kd2 Sc4† 26. Kc2 Sg×e3†
27. f×e3 S×d6 28. D×g7 Tc8†
29. Kb3 Dd1† 30. Ka3 Da4‡

Anm. av vinnaren i Finlands Schack nr 1/55. O. Kaila tillfogar: "Detta glansparti, som erövrade det första skönhetspriset, uppkom vid den nervprövande sista ronden, vilket väsentligt tillökar dess värde."

Gunnar Skarp †

Ett svårt slag drabbade Göteborgs schackliv på trettondedagen, när den kände landslagsspelaren Gunnar Skarp hastigt rycktes bort genom en tragisk olyckshändelse. Skarp som vid sin bortgång var 53 år gammal, var sedan flera år tillbaka ett känt namn i svenska schackkretsar, inte minst genom sina trägna kongressresor. Genom sin publicistiska verksamhet i Tidskrift för schack, Göteborgs-Posten, Aftonposten, Frihet och andra tidningar gjorde han svenskt schack stora tjänster. Gunnar Skarp lärde sig spela schack i tjugoårsåldern, men utvecklades snabbt till mästare i detta spel, som han ägnade hela sitt liv. 1933 avancerade han till landslagsklassen och representerade senast sitt land i matcherna mot Danmark och Norge 1951 i Halmstad. Hans bästa resultat i kongresstävlingarna härstammar från Visby 1945, där han blev trea i landslagsklassen. Två gånger hemförde han individuella göteborgsmästerskapet. Gunnar Skarp spelade ett djuptänkt och logiskt schack, som inte så sällan kulminerade i briljanta kombinationer. Lösligt angreppsspel var honom en styggelse, och han försummade aldrig att framhålla för sina yngre klubbkamraterr i Manhem vikten av att självständigt genomtänka och lösa alla öppnings- och ställningsproblem. Om inte periodvis återkommande ohälsa lagt hinder i vägen, skulle Skarp säekrligen ha nått den absoluta toppen som tävlingsspelare.

Rent personligen var Gunnar Skarp en sann och god kamrat, som inom det lilla verksamhetsområde som förunnats honom arbetade för mänskliga värden, pojkaktigt entusiastisk ibland, alltid försynt och ej sällan redo att med godmodig men prisksäker humor avrunda eller avgöra ett alltför allvarligt och invecklat resonemang. Allt ottare kunde man fånga honom med ett fördrömt uttryck i ögonen eller försjunken i en bok. Kontakten med de eviga värdena blev honom omistlig i hans livskamp. Gunnar Skarp älskade kämpar och hjältar. Han drömde sig gärna tillbaka till heroiska tidevarv. Bland sina käraste klenoder räknade han ett vikingaskepp — ett schackpris — och boken om Vilhelm Erövraren, "Den gyllene krigaren". Birger Sjöbergs ord: "ur klumpig lera stiger skönhets vilja" kunde med fog tillämpas på Gunnar Skarp. Skönhetslidelsen och den intellektuella ambitionen tog sig hos honom naturligt nog uttryck i de schackskapelser, med vilka han åt sig upprest ett monumentum aere perennius. De som hade förmånen att stå honom närmast bland kamraterna i gamla SS 23 och SS Manhem kommer dock främst att minnas hans sveklösa vänlighet och nobla uppträdande. För dem var han framför allt en föredömlig kamrat och människa.

Eric Uhlin

NORDISK ELITTURNERING I KIRUNA

Kiruna schacksällskap kommer att fira sitt 40-årsjubileum med att anordna en förnämlig nordisk turnering under påskhelgen 6—11 april. Inbjudna är Norgemästaren Olaf Barda, fjolårets Danmarksmästare Eigil Pedersen, finske landslagsspelaren E. Ridala samt de svenska landslagsspelarna Bengt Hörberg och Zandor Nilsson. Vidare deltar de norrländska elitspelarna Harry Ähman, Boden, Folke Åström, Luleå, H. Brynhammar och Harald Strand, Kiruna, och slutligen Jostein Westberg, Stockholm.

Finlandsbrev

För att i kronologisk ordning fortsätta skildrandet av de viktigaste schackhändelserna i Finland, har jag att börja med den 6:e Sumparnturneringen, som traditionsenligt ordnades i början av augusti år 1954. Deltagarrekordet är nu 126 spelare. I mästarklassen var Helsingforsmästaren J. Vesterinen överlägsen (Vesterinen 7, H. Koskinen och I. Suominen 5½ med J. Fastberg, J. Haanpää, V. Palomaa samt förstaklassaren och akademiske mästaren S. Kajan 4½ på IV priset). I första klassens grupp I blev parlamentsvaktmästaren G. Brantberg överraskande segrare, men i grupp II härjade en ung arbetare ifrån Kemi, Aarne Ruonala, som plockade 9½ poäng av 11 möjliga och vann med en marginal av 2½ poäng! Han fick Arbetarschackförbundets mästarkandidatvärdighet.

En välkommen nyhet vid Sumparn-turneringen var en av Arbetarschackförbundet föranstaltad inbjudningsturnering för sina mästarkandidater jämte de starkaste förstaklassare. Segerpalmen delades av tvenne tämligen unga spelare, Aatos Alin från Åbo och Heikki Matikka från Kotka.

Mot slutet av augusti började Finlands Schackförbund bl. a. att med en serie programaftnar samla pengar för finansiering av Amsterdam-färden. Simultanter, snabbspelsturneringar och 2+2 minuters blixtpartier bevisade sig att vara verkliga dragplåster, och efter gediget arbete var pengarna ihopsamlade. Värre var det med själva laget, ty de internationella mästarna en för en tackade nej, men lyckligtvis kunde det näst starkaste laget skickas i väg: Toivo Salo, Jorma Vesterinen, Olavi Katajisto, Aatos Fred och Matti Rantanen, den sistnämnde Arbetarschackförbundets förkämpe. Angående Amsterdam-resultat så gick det hela inte så bra, som man i det stilla sinnet hade hoppats...

Och sedan är vi inne i Finlands Schackförbunds förbundsturneringar och deras omspel. Juniormästerskapet 1954 hemfördes av Juhani Paronen (Riihimäki), som passande nog är son till FSB:s styrelsemedlem Onni Paronen. Matchen mellan tre tidigare förstaklassvinnarna slutade med seger för Vilho Lifländer, som i sista minuten distanserade Aki Lahti med hjälp av Risto Nylund. Den nya mästaren Lifländer är från Tainionkoski, so mligger ett par kilometer från den ryska gränsen och är en 32-årig distriktsotare. Hangö-turneringens slutgiltiga segrare i klass I blev efter många faser A. L. Mattsson (Tammerfors). Mot slutet av oktober anordnades i Tavastehus en vällyckad första och andraklassturnering med A. Lahti och A. Luumi som gruppsegrare i den förstnämnda. Lahti kom med, förargad efter förlust mot Lifländer, och kom till sin rätt: först vinst mot Luumi och sedan vinst mot Mattsson i matchen om mästarvärdet. Aki Lahti, som studerar matematik vid Helsingfors universitet, fyllde 23 år några dagar efter matchens slut...

Under tiden spelades det även mycket annat schack i Helsingfors. I mitten av november erövrade Kaarle Ojanen efter några års paus Helsingforsmästerskapet i en tämligen stark turnering: Ojanen 6½, A. Fred, E. Ridala och J. Vesterinen 5. J. Haanpää 4½, H. Honkanen och J. Fastberg 3, E. Salmi och H. Kahra 2. Mästaren i klass I heter Viljo Tirkkonen, som i omspel mot andra gruppsegrarna lätt vann över O. Heinonen och R. Nyberg. Hela deltagarantalet var 87.

Vid det här sammanhanget må det berättas, att i partiet Kahra—Fastberg enades om remi redan vid det tredje (!) draget. Överdomaren A. Ilmakunnas dömde då en nolla för båda spelarna, men Helsingfors Schackförbunds styrelse returnerade halvorna, men gav en varning för sådana hjältar!

Akademiska lagmästerskapet hade i första början tre aspiranter, men i fortsättningen visade de finska teknologerna en enastående överlägsenhet. Sydfinska nationen, som så många gånger har erövrat mästerskapet, blev andra, och tavastlänningarna, som på förhand hade talat om att vinna, fick nöja sig med en delad tredjeplacering med savolaxarna!

Shakki-Propaganda-Schacks lagtävlingar samlade mera deltagare än någonsin, om ock siffran tills vidare inte riktigt motsvarar det livliga intresset man hyser till schacket i huvudstadens olika arbetsplatser. Mästare för åttamannalag blev Alko och för tremannalag Fennomyynti med Reino Nuotio i spetsen.

Åbo Arbetarschackklubb fyllde i november 20 år, men jubileumsturneringen måste sist och slutligen spelas med enbart egna spelare, av vilka Reino Niemi utgick som segrare.

Ännu må nämnas att med FSB:s mästarinnas fru Meri Fagers deltagande i damernas zonturnering i Leipzig, där hon givetvis fick nöja sig med jumboplatsen, nåddes en viktig etapp vid damschackets frammarsch i Finland.

Sedan är vi framme vid årsskiftet, då Finlands Schackförbund visade sin styrka genom att själv i Helsingfors arrangera sina mästerskapsturneringar samt en inbjudningsturnering för förstaklassare och genom att låta samtidigt spelas i Kouvola en förstaoch andraklassturnering. I alla av de sex turneringarna var det spänning ända till det sista, inte minst i mästarklassen, där ålderpresidenten Eino Heilimo med sina modiga 67 år hade skaffat sig en vinstställning mot Kaarle Ojanen...

Resultat: 1) K. Ojanen 7½, 2—3) T. Salo och H. Koskinen 7, 4) E. Heilimo 5½, 5) O. Pastuhoff 5, 6) V. Lifländer och A. Lahti 4½, sedan I. Niemelä och H. Kahra 4, J. Fastberg 3½ samt E. Candolin 2½. Titelförsvararen O. Katajisto deltog icke.

Inbjudningsturneringen blev dock en succé som tävling, ty poängerna var: S. Kajan, R. Nylund och J. Sneitz 6, P. Massinen och B. Nyrén 5½, P. Ahonen 5, E. Bonsdorff och N. Wikberg 4, P.-E. Ekblom 3 samt A. Johansson 0. Akademiska mästarna Kajan, Nyrén och Sneitz protesterade på det effektivaste sättet för det att de var inbjudna bara som reserv till tidigare vinnare i förbundsturneringar. Det genast spelade omspelet vanns av Jarl Sneitz, och Helsingfors gamla Schackklubb (grundad år 1886) fick inom en månad sin andra unga mästare.

I Kouvola vanns första klassens grupper av Raimo Tuusvouri (Villmanstrand) och Niilo Olkkonen (Helsingfors). Båda är lärare i det civila, varför omspelet sker först vid påskferien.

Detta brev började med Sumparn-turneringen. Det slutas med meddelandet, att inbjudningsturneringens segrare Alin och Matikka fick sin omkamp färdigspelad först i början av detta år, då Aatos Alin kordes till finsk mästare. Han är en 28-årig el. tekniker från Åbo.

Osmo Kaila.

DAMGAMBIT.

Finlands Schackförbunds inbjudningsturnering, 5/1 1955.

Bo Nyrén.		**Seppo Kajan.**	
1. d4	d5	2. c4	c6
3. Sf3	Sf6	4. Sc3	e6
5. e3	Sbd7	6. Ld3	d×c4
7. L×c4	b5	8. Ld3	a6
9. e4	c5	10. e5	Sg4

Den vanliga fortsättningen i Meran-varianten är 10. —, c×d4. Svart hade studerat textdraget föregående kväll för att komma ifrån den kända teorin.

11. Sg5?

Svarts önskedrag. Det bästa var 11. Lf4, c×d4. 12. Se4, Lb4†. 13. Kf1 med gott spel för vit.

11. — c×d4 12. S×f7 Dh4! 13. g3

Om 13. Df3, så 13. —, D×f2†. 14. D×f2, S×f2. 15. S×h8, S×d3†. 16. Kd2, Sf2 och svart vinner.

13. — Dh5 14. S×h8 d×c3 15. Df3

Efter 15. Le4 följer helt enkelt 15. —, Ta7, ty i fortsättningarna 15. —, Lb4. 16. Kf1, Ta7. 17. h3! samt 15. —, D×e5. 16. De2! skulle vit ha goda chanser.

Forts. å sid. 8.

Minnen av Frans G. Bengtsson

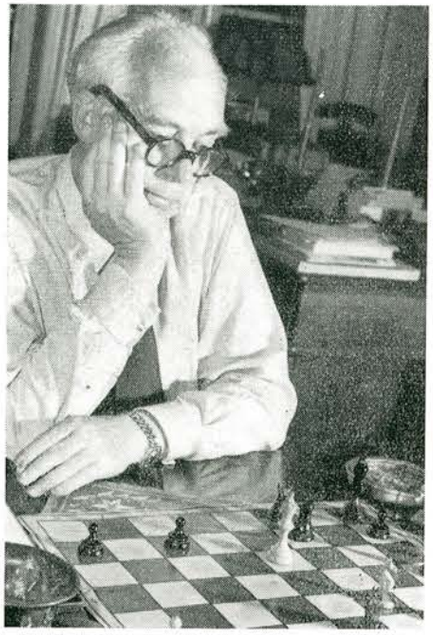

...BLAND DET skönaste jag vet är några partier av Aljechin och Keres. En njutning är det också att gå igenom en del av Rubinsteins partier, som är från den tid då hans kristallklara hjärna fortfarande fungerade perfekt, innan det irreparabla nervsammanbrottet kom...

"Inne i den trivsamma salongen står som väntat schackspelet framme och Murrays 'History of Chess' ligger uppslagen — allt på golvet. För golvet är Frans G. Bengtssons älsklingstillhåll. Där läser han, skriver och filosoferar, för det mesta sittande med korslagda ben."

Detta är några inledningsrader i en stor artikel om Frans G. Bengtsson i Göteborgs-Tidningen för några år sedan. Artikeln var illustrerad med hela tiotalet bilder. Tre av dessa bilder, därav en över fem spalter, visade den schackspelade skalden. I likhet med andra framstående samhällsmedborgare fick naturligtvis också Frans G. Bengtsson då och då mottaga tidningsmän i sitt hem, vilka på tjänstens vägnar skulle berätta för svenska folket hur den berömde författaren levde och arbetade. För en tidningsman var det då omöjligt att förbigå den centrala del i skaldens liv som schackspelet intog. Och redan härigenom blev författarens kärlek till detta spel riksbekant, oaktat han i sin litterära produktion även själv vittnat om den stora attraktion som spelet alltid utövat på honom.

Frans G. Bengtssons personliga schackvänner, till vilka den som förmedlar dessa intryck hade den stora förmånen att få räkna sig, vill gärna betyga hans inlevelse och sakkunskap även på detta specialområde. Vid hans ganska sällsynta besök i huvudstaden blev det också ett och annat sammanträffande med schackvänner under mera festliga former, med författaren som den generöse värden. När samtalen då kom in på schack kunde gästerna få avnjuta, förutom bordets håvor, en makalös föreläsning om schackmästare genom tiderna, deras partier och spelstilar. Allt så slående och övertygande, att de i ämnet dock ganska hemmastadda gästerna snabbt insåg att deras möjligheter att komma med någon ny och förbisedd sida var försvinnande små...

Den som skriver dessa rader har som dyrbarheter några brev från Frans G. Bengtsson. Ett av dessa brev — det som kanske ger den allra bästa belysningen av den bortgångne schackvännen med det varma hjärtat överbringas härmed till en vidare läsekrets:

Käre Broder,

Du skall ha hjärtligt tack för julglimten från dig. Jag gläder mig åt att finna, såväl av tidskriften som av ditt brev, att inga nervsviter infunnit sig efter Saltsjöbadsturneringen. Otinget att stackars schackspelare samtidigt med en sträng turnering plus värmebölja också skola ha journalistik att sköta är väl orsaken till din tillfälliga malör.

Den turneringen får väl över huvud taget kallas en besvikelse över lag. Två skönhetspartier (s. k.) har jag sett tryckta, ett av Lilienthal och ett av Trifunovic; om inte båda, så var väl åtminstone det ena uteslutande en preparerad variant; och något parti som verkligen väcker den lätta vibrationen av att man har att göra med ett mästerverk har jag inte fått syn på ännu. Jag får hoppas att den stora Gideons turneringsbok kommer att avslöja ett och annat i den vägen.

Nyligen blev jag ägare till Fines senaste schackbok: The World is a Chessboard, en partisamling bestående av hans partikommentarer i Chess Review. Döm om min häpnad (som det förr brukade heta i romaner) när jag vid betraktandet av partiet Szabo—Lundin (Groningen) finner Fine påstå att 28. Dd3—b3 skulle ge vit remis — samma drag varmed jag på sin tid plågade dig. Han utför sin åsikt i en ganska lång analys, men jag tror inte riktigt på honom sedan Du visade mig rätta sammanhanget på ett för mig fullkomligt övertygande sätt.

Gamle Mieses artikel i sista numret var trevlig, verklig bra gjord av en 80-åring. Bara att han inte om Morphy vill säga som sanningen är, förargar mig en liten smula: nämligen att Morphy på en vecka skulle lära sig allt som tillkommit i schack efter hans tid och därefter vara nutida stormästare lika överlägsen som han var mot sin tids. Morphy var alltför överlägsen, det är hans fel i tanklösa bedömares ögon. Hos Steinitz ser man, i hans partier, hur stånkanden, grubbel och pärlande svett slutligen leder till seger, och sådant inger en viss respekt; Morphy har sannolikt aldrig satsat en droppe svett på något enda parti, och därför kan han inte riktigt tagas på allvar av positionsfilosoferna.

Men strunt i det: Mieses har verkligen heder av sin artikel.

Jag begriper inte hur Du fortfarande kan få det att gå ihop med tidskriften utan prisförhöjning. Låt mig få veta om det blir för besvärligt, så kan jag kanske hjälpa till med något lämpligt belopp.

Tartakower berömmer med glödande ord (i sista numret) partiet Canal—Najdorf från Venedig. Kan man hoppas få se det i ett kommande nummer, eller i D. N., om det nu verkligen är så finfint? Jag tycker om Najdorfs partier, det måste jag säga; men han sliter väl ut sig i förtid med meningslöst blindspel och liknande.

Euwes odödliga var roligt att se; stackars man, sedan han blev professionell är det inte så ofta något vill riktigt lyckas för honom.

Jag har nu spelat igenom ditt Kotov-parti och en stund begrundat de båda andra diagrammen. Kotov-partiet är verkligen en utmärkt sak; Yanofski-diagrammet rymmer tydligen en hel del ting som jag inte begriper, ty även efter S:h7, Kg7 blir svart efter Dh3 snart nog matt på en mängd olika sätt efter diverse springaroffer av både skönhet och djup. Men med dessa mina felaktiga (förmodar jag) analyser skall jag akta mig för att irritera dig.

Jag ser med plötslig fasa att jag ännu inte expedierat min prenumerationslapp, fast jag haft den färdig i plånboken flera dagar, men det skall med Guds hjälp ske i morgon.

Hjärtlig hälsning och god lycka!

Ribbingsfors/Skagersvik 28/12 1948

Din vän

Frans G. Bengtsson

— — —

Tidskriften behövde dessbättre aldrig ta författarens vackra erbjudande i anspråk, som tydligen var en ren spontan handling från hans sida. Några spörsmål om tidskriftens ekonomi hade vi nämligen inte haft på gång. Den enda penningaffären mellan signaturen och Frans G. Bengtsson har ett annat sammanhang, rätt lustigt för övrigt. Av okänd anledning fick han för sig att han måste underlätta mitt deltagande i en stor internationell turnering. Han ville omedelbart översända ett belopp, kanske det var 300 kr. Jag svarade att det naturligtvis inte kunde komma ifråga, men hans envetenhet hade till följd att jag gjorde ett motförslag. Han skulle mot promt leverans till Skagersvik efter rondens slut få betala 25 kr. för varje parti som *jag vann* i turneringen. Några korta anvisningar skulle väl också medfölja partierna. Strängt taget ett humant pris! Som deltagare i turneringen hade

Forts. å sid. 15.

Gustaf Nyholm 75 år

Schackspelet håller sinnet ungt, det är omvittnat, och ett ungt sinne håller kroppen i form. Nyligen fyllde Gustaf Nyholm 75 år. När vår fotograf ett par dagar efteråt — för att inte störe mitt i alla uppvaktningar — skulle ta en bild av jubilaren, återfanns denne i full aktivitet vid ett schackbord i sin klubb ute på Lidingö. Mest varje dag är Nyholm i verksamhet i sin affär vid Norrtullsgatan. Han kommer väl hem vid sjutiden, och är det sedan klubbkväll blir det att kasta i sig lite mat och störta i väg från Observatoriegatan och ända ut till Lidingö ...

Vår bild visar Nyholm tillsammans med träningskamraten 77-årige Olof Sundström. Herrarna gör rätt i att inte försumma träningen, då man aldrig så noga kan veta om inte Aljechin-besegraren från 1912, spänstfenomenet Joel Fridlizius (85 år 29/12 1954), kan ha vägarna förbi ...

Gustaf Nyholm deltar alltjämt med stort nöje i turneringar och klubbmatcher i Lidingö schackklubb. En schackbana utöver vanliga mått, när man vet att han blev medlem i Stockholms schacksällskap redan 1900. Hans stora insatser för svenskt schack omvittnades i denna tidskrift senast för fem år sedan. Under ett kvartssekel var han vårt mest lysande namn, deltog i många utländska turneringar, Sverigemästare 1917—1922, spelade vid andra bordet i nationstävlingarna i London 1927. År 1941 erhöll Gustaf Nyholm collijnplaketten i guld, med inskriptionen "För värdefulla insatser för främjande av svenskt schackliv".

Primus Wahlmark †

I en ålder av 71 år avled i Uppsala en av det uppsaliensiska schacklivets pionjärer f. riksdagsman Primus Wahlmark. Den framlidne har tillhört Uppsala Allmänna Schacksällskap ända sedan 1909. Under en femårsperiod har Wahlmark varit sällskapets ordförande och sedermera dess hedersledamot. Såsom schackentusiast och propagandist för det ädla spelet, har Wahlmark gjort sig vida känd. Det är i stort sett hans förtjänst, att schacket blivit så populärt i riksdagskretsar, där Gustav Möller varit hans mest kvalificerade "sparring partner".

Som aktiv spelare framträdde Wahlmark relativt sällan på grund av bristande tid, men i de matcher och turneringar han deltagit, har han visat en spelstyrka av god klass. Han var bl. a. en av de få som lyckades dela poängen med den ryske stormästaren Lilienthal under dennes simultanbesök i Uppsala för något år sedan.

Den bortgångnes stora passion var dock problemkonsten — såväl lösandet som komponerandet. På de fåtaliga stunderna han kunnat ägna problemförfattarskapet, jämte sina många kommunala och andra uppdrag, har Wahlmark komponerat ca 250 schackuppgifter, av vilka hans självmattsproblem rönt de största framgångarna. Hans alster har vunnit många utmärkelser vid inhemska och internationella tävlingar. Sina utvalda problem har Wahlmark gett ut i en liten och prydlig volym, som utkommit på Tidens förlag under hans sista levnadsår. Den energi och kärlek som Primus Wahlmark lagt ner på denna samling, gör att den bör betraktas som den bortgångnes livsverk.

Primus Wahlmark tillhörde styrelsen för Sveriges schackförbund alltifrån dess bildande 1917 och fram till 1941, då han trädde tillbaka. Han blev då hjärtligt hyllad och avtackad för tjugofem års gagneligt styrelsearbete.

A. H.

Forts. fr. sid. 13.

namngivits stormästarna Boleslavsky, Ragoson och Szabo. Även de andra namnen föreföll den mindre självsäkre svensken så pass imponerande att han inte räknade med så många vinstpartier. Sedan Frans G. B. mottagit denna "offert" sände han omgående — utan att invänta vad som skulle komma att hända i turneringen — en check på 300 kronor.

I turneringen uteblev sedan de tre stormästarna. Undertecknad fick ett opåräknat arbete med att sända hem vinstpartier till Skagersvik. Det blev 12 stycken (förutom 5 remier och 2 förluster) och första pris i turneringen. Och checken inlöst! Det var turneringen i Bad Gastein i Österrike försommaren 1948 ...

— — —

"Schackspelet i alla dess former har något att ge människan och därför är det obegripligt att man i pressen skall vara så njugg om schackutrymmet", sade Frans G. Bengtsson om tidningarnas schackspalter i den inledningsvis citerade tidningsartikeln. Kanske har det sedan dess blivit bättre på den punkten. Själv har den store diktaren i sin egen person givit schackspelet mycket mer än som kan sammanfattas i några enkla ord. Hans bortgång är även för schacklivet en svår förlust.

E. L-n

GEORG THELANDER †

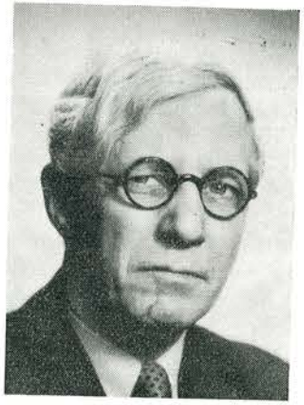

Georg Thelander avled hastigt den 29 november. Han var född 1892. Endast några månader tidigare gick hans nästan jämnårige kompanjon på frisörsalongen invid PUB i Stockholm — Bertil Eriksson — ur tiden. Båda dessa markanta profiler i huvudstadens schackliv var skickliga spelare, medlemmar i Schackklubben Kamraterna från 1910. Bertil Eriksson med sina tre Stockholmsmästerskap fick de större yttre framgångarna, men Thelander var honom knappast underlägsen i spelstyrka, fast han tävlade mindre. I stället blev Georg Thelander genom sin lysande talang som schackrevyförfattare det stockholmska schacklivets främste glädjespridare. Under mer än ett kvartssekel skrev och framförde han sina revyer inte bara inom sin egen klubb, utan engagerades ständigt av andra klubbar. Föreningsfester var vanligare på den tiden och bidrog säkerligen till ökad sammanhållning inom klubbarna. Kanske berodde detta på Thelanders egen person, ty när han efter sin långa glanstid fram emot 40-talet helt drog sig tillbaka blev schacklivet tystare och allvarligare. Låt vara att krigets allvar stod för dörren.

Georg Thelander hörde intimt samman med schackets utveckling i huvudstaden, med de nybildade klubbarna i deras mödor och glädjeämnen. Någon efterföljare i hans anda och stil har inte framkommit.

UTRIKESNYTT

Att Samuel Reshevsky är de övriga amerikanska mästarna överlägsen visade han nyligen genom att vinna en New York-turnering med 7½ av 10 möjliga. Tvåa blev den unge Larry Evans med 6½, följd av USA-mästaren Bisguier 6, Donald Byrne 5, Sherwin 3 och Kramer 2 poäng. Sitt enda förlustparti fick Reshevsky mot Bisguier.

*

Engelska mästartiteln delades mellan L. Barden och A. Phillips efter hopplösa försök att skilja dem åt. I mästarturneringen delade de 1—2 plats med 8 poäng av 11 möjliga. I särkampen vann de ett parti var och spelade 8 remi efter varandra! "En olustig tillställning", säger engelska kommentatorer.

*

I Holland har exvärldsmästaren Euwe för första gången på 21 år blivit undanträngd i kampen om Hollandsmästerskapet. Titeln togs nu av Donner med 8 poäng. Euwe och Cortlever delade 2—3 pris med 7 poäng var, sedan följde Kramer, Mühring och Spanjaard med 6 var.

*

Belgiska mästerskapet vanns av nye Gobert med 7. På 2—3 plats kom O'Kelly och Dunkelblom med 6½ och på 4:e plats Lemaire med 6 poäng.

*

Gudmundsson besegrade alla sina motståndare i Islandsmästerskapet och vann med 7 poäng. Johansson, Sigurdson och Pálsson delade 2—4 plats med 3 poäng var.

*

Spanska mästerskapet togs hem av Perez med 14½ av 17 möjliga, följd av Toran och Llado med 12½ var.

*

I italienska mästerskapet delade Nestler och Staldi 1—2 pris med 6½ poäng var.

Forts. å sid. 27.

Det åttonde försvaret

Av Ingvar Lundkvist.

När den store systematikern Euwe i sin mer eller mindre kanoniserade Spelöppningsteori slutbehandlat de halvöppna spelen och står i begrepp att gå över till de öppna, fäller han ett omdöme, som jag tar mig friheten våga förmoda vara en aning förhastat. Han påstår, att svart efter 1. c2—e4 utom de "regelbundna' dragen 1. —, e7—e5, 1. —, e7—e6, 1. —, c7—c6, 1. —, Sg8—f6, 1. —, d7—d5, 1. —, Sb8—c6 och 1. —, c7—c5 inte har flera goda drag till sitt förfogande. Ja, visst kan vi ge exvärldsmästaren rätt i att de ovan nämnda sju dragen kanske är de bästa och i varje fall de ojämförligt mest brukade av de tjugo teoretiskt möjliga svar, som svart kan ge på den vita kungsbondens utmaning. Ett av de tretton "obrukliga" öppningsdragen för svart torde emellertid vara värt ett bättre öde, nämligen 1. —, d7—d6.

Utan att på minsta sätt göra anspråk på att vara någon teoretiker vill jag härmed endast redovisa några av de erfarenheter, som hittills nåtts med — om uttrycket tillåtes — "det åttonde försvaret". Det blir således inte här fråga om någon uttömmande analys med därur härflytande rekommendationer eller vederläggningar, långt mindre någon introduktion. Draget 1. —, d6 är långt ifrån nytt. (Vem vågar f. ö. träda upp och bestämt påstå, att ett visst schackdrag skulle vara nytt?) Det är troligt, att många amatörer tiderna igenom öppnat med det försiktiga — eller försåtliga — centrumdraget, och det är t. o. m. säkert, att två kända spelare, L. Paulsen och Winawer, använt försvaret i allvarligt tävlingsspel. Detta skedde i slutet av 1800-talet. Deras aspirationer — alltför snabba taktiska förvecklingar — tycks ha varit felaktiga, varför 1. —, d6 helt lyst med sin frånvaro i moderna turneringar, tills jugoslaven Pirc blåste liv i draget genom att med framgång använda detsamma i hårda mästarturneringar. Hans exempel följdes av andra jugoslaver och så småningom av allt flera mästare, bland dem sådana som evigt unge Tartakower etc. Efter att ha förekommit bl. a. i Amsterdam 1950 och i Bled 1952 gjorde den nya öppningen så smått sensation genom att vid schackolympiaden i Helsingfors bli använd i inte mindre än nio, säger nio, partier.

Bland de svartspelare, vilka djärvdes använda "det åttonde försvaret", märkes sådana giganter som Smyslov och Szabo, så saken kan inte gärna avfärdas som ett dåligt skämt. (Vid det här laget har väl den schacklige kalenderbitaren hunnit resa borst mot mitt påhitt att kalla 1. —, d6 "det åttonde försvaret". Utom de 7 "riktiga" svaren lär det ju finnas ytterligare ett par drag, 1. —, b7—b6 och 1. —, g7—g6, vilka t. o. m. begåvats med de skönklingande epiteten "Fianchetto di Donna,, och "Fianchetto del Re'. Dessa försvar behöver man dock knappast numera hålla räkning med, då vit utan besvär blir övermäktig i centrum.)

Jag har roat mig med att göra en liten sammanställning av de nyss antydda olympiska schackpartier, där svart bemötte 1. e4 med 1. —, d6 Listan upptar partierna i kronologisk följd.

Som synes delades poängen högst salo-

Lambert, Luxemburg	—	Lange, Väst-Tyskland	0—1
Koch, Öst-Tyskland	—	Szabo, Ungern	0—1
Lambert, Luxemburg	—	Sigurdsson, Island	0—1
Rojahn, Norge	—	Sigurdsson, Island	Remi
Szily, Ungern	—	Heinicke, Väst-Tyskland	1—0
Grynfeld, Polen	—	Primavera, Italien	1—0
Milner—Barry, Engl.	—	Palda, Österrike	1—0
Kaila, Finland	—	Smyslov, Sovjet	Remi
Aleman, Cuba	—	Czerniak, Israel	Remi

moniskt. Innan vi går att närmare nagelfara de olika partianläggningarna, kan vi kort och gott av ovanstående utläsa, att det korta dambondefjätet i början spridde stor förvirring bland de olympiska kämparna. Det är lätt att gissa, att de flesta mer eller mindre stora mästarna i ensamheten på sina respektive hotellrum tog sig en djup funderare över hur vit egentligen skulle kunna nå remi (!) eller helst vinna mot det "nya" spelsättet. Resultatet lät heller inte vänta på sig: efter de tre inledande bakslagen tog vit i fortsättningen tre hela och tre halva poäng.

Nu uppstår frågan: Skall draget 1. —, d6 anses vara ett så pass starkt svar på 1. e4, att vi i framtiden blir tvungna att öppna enbart med 1. d2—d4, eller skall 1. —d6 möjligen anses vara ett slutgiltigt vederlagt drag, på sin höjd lämpligt att tillgripa någon enstaka gång, när svart vill överrumpla eller fiska i grumligt vatten?. Tills vidare torde väl denna fråga få anses vara med jaså besvarad. Inte nog med att det olympiska exemplen på varianten slutade med poängen 4,5—4,5, de sista partierna, vilka väl bäst borde kunna avspegla frågans nuvarande läge, slutade remi.

Innan vi går att med några exempel belysa "det åttonde försvaret", torde det vara lämpligt att säga några ord om svartspelarens aspirationer i stora drag.

Det står svart fritt att bygga upp sin ställning på två väsentligt olika sätt. Det ena systemet, vilket plägar kallas Pircförsvaret, utmärkes av att svart utför dragen g7—g6 och Lf8—g7 men undviker eller i varje fall länge uppskjuter e7—e5, medan det andra försvaret igenkännes på ett tidigt utförande av draget e7—e5, vilket leder till samma spel som Philidorförsvaret (Franskt springarspel) genom dragomkastning. Det var det förra systemet, som genomgående kom till användning i Helsingfors och som utgör den egentliga nyheten. Philidorförsvaret har varit känt sedan 1400-talet, även om det dröjde 300 år, innan Philidor hann ge öppningen sitt namn.

Som Aljechin m. fl. så riktigt anmärkt är det ofta effektivare att *trycka* på centrumfälten än att *besätta* dem. I enlighet med denna "merkregel" aktar sig svart i Pircförsvaret i det längsta för att besätta fälten d5 och e5 med sina bönder. Vit, som i denna öppning — säkert med all rätt — redan efter två drag har sina centrumbönder posterade på fälten d4 och e4, lockas lätt att försöka vinna ännu mera terräng med en bondeframskjutning till d5 eller e5. Som framgår av 2 av de 3 vita förlustpartierna, tycks det främst vara en sådan framskjutning vit har att "tacka" för den klena utdelningen. Svart har i kungslöparens spärreld från g7 jämte c- och/eller f-böndernas tryck mot centrum en ingalunda föraktlig arsenal till sitt förfogande. Svarts spel blir stundom något trångt men är å andra sidan ofta dynamiskt. Bl. a. tycks svart nästan genomgående utveckla sin damspringare till d7 (i st. f. c6), varifrån den efter den vita dambondens framskjutning eller avbyte med god effekt galopperar fram till c5.

Som framgår av de vita vinstpartierna kan vits större terräng vid rätt spel leda till fördel. Men vit får i denna öppning akta sig för att bli övermodig. Här tycks det i högre grad än eljest vara svårt att spela rätt men lätt att spela fel.

Därmed till illustrationerna. Av varje parti medtar jag av utrymmes- och andra skäl endast så många drag, att ställningen hinner klarna. (Partierna finnas i sin helhet — men utan glossar — i turneringsboken "Helsingfors, X Schackolympiaden".) Mina kommentarer inskränkes till ett minimum — utom i fråga om det sista partiet (Aleman-Czerniak), där vit spelar 4. f2—f4, ett drag, som Euwe noggrant analyserat i sina lösblad (31 juli 1952). Se vidare F. Reinfelds artikel i januarinumret 1952 av "Chess Reviw"!

I. *Lambert — Lange.* 1. e4, d6. 2. d4, g6. 3. Le3, Lg7. 4. Ld3 (4. Lc4 eller Le2 torde vara minst lika bra.), Sf6, 5. h3, Sfd7. 6. Sf3 (6 f4 torde vara bättre.). e5. 7. c3, Sc6. 8. d5, Se7. 9. Dd2, h6. 10. 0—0, f5! 11. g3, Sf6. (Nu öppnas med ens linjerna; på grund av dubbelhot på e4 och h3 kan vit inte undgå bondeförlust. Om 12. e×f5, så e4.) 12. Dc2, f×e4. 13. L×e4, S×e4. 14. D×e4, L×h3. 15. Te1, Lf5 och vit måste ge upp efter ytterligare 15 drag.

II. *Koch—Szabo.* 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3 (Bättre än 3. Le3.), g6. 4. Lc4, Lg7. 5. Sge2, 0—0. 6. 0—0, Sbd7. 7. f3, c6. 8. a4, d5. (Det tycks i denna öppning oftast vara svart, som bestämmer om och när centrum skall öppnas. Om 9. e×d5, så naturligtvis Sf6!) 9. Lb3, d×e4. 10. f×e4, e5! 11. Lg5, h6. 12. Lh4, e×d4. 13. D×d4, g5. 14. Lg3, Sh5. 15. Dd6, S×g3. 16. S×g3, Se5. Spelet verkar ännu rätt jämnt, men efter D-byte på d8, L-byte på e6 och L-S-byte på g7 visar det sig, att S-posteringen på e5 är mycket stark. Svarts slutspel är genialt effektivt men kan inte gärna återges i en artikel om spelöppningar.

III. *Lambert — Sigurdsson.* 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. h3. (Lambert, som här för andra gången utsetts till slaktoffer i den nya öppningen, har ändrat sitt spel sedan sist men kommer efter detta alltför passiva drag snart i nackdel igen. Lc4 är bättre.), Lg7. 5. Sf3, 0—0. 6. Le3, c6. 7. Ld3, Sbd7. 8. e5? (Sic! Så fördärvar man bäst sitt centrum. 0—0 är väl det givna draget), d×e5. 9. d×e5, Se8. 10. Lc4? (För sent. Men e-bonden kan inte garderas med Ld4 för 10. —c5, och efter Lf4 följer 10. —, Da5. 11. De2, Db4! 12. Lc1, S×e5 och vit är helt överspelad.), Da5! 11. 0—0, S×e5 och svart vann efter 30 drag. Vits spel är här alltför svagt för att kunna tillmätas något prognosvärde.

IV. *Rojahn — Sigurdsson.* 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. Lg5, Lg7. 5. Lc4, 0—0. 6. f3, c6. (Vits senaste drag användes ofta i denna öppning, svarts nästan alltid. Jmfr vad som tidigare sagts om utvecklingen av Sb8!) 7. Sge2, b5. 8. Lb3, a5, 9. a3, La6. 10. Dd2, Sbd7. (Härmed är de svarta figurerna utvecklade — kanske på ett väl originellt sätt. Observera löparnas flankposteringar och det återhållna centret! Spelet blev i detta parti inte överdrivet nöjsamt — ställningen inbjuder i viss mån till ömsesidig blockering — vadan man efter 11. Sd1, a4. 12. La2, c5. 13. 0—0, Dc7. 14. c3, Tfe8 lät bönderna täppa till centrum. Första avslaget kom efter 31 drag, och remi togs efter 93 drag!)

V. *Szily — Heinicke.* 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. Sf3. Om svart nu slentrianmässigt gör Sbd7, kan vit bringa ett chansrikt offer, t. ex. 4. —, Lg7. 5. Lc4, Sbd7? 6. L×f7†!, K×f7. 7. Sg5†, Kg8. 8. Se6, De8. 9. S×c7, Dd8. 10. S×a8 o. s. v.) 4. —, Lg7. 5. Lg5, h6. 6. Le3, c6. 7. h3, 0—0. 8. Dd2, Kh7. 9. Ld3, Da5. 10. a3, e5. (I annat fall besätter vit e5 och går till direkt kungsangrepp.) 11. g4!, Sg8. 12. 0—0—0, Sa6 (?). (Denna deplacering ger vit möjlighet att helt lägga om taktik.) 13. d×e5, d×e5. 14. Sb1, D×d2†. 15. S×d2, b5. 16. c4, Td8. 17. Le2, b4. 18. a4, f6. 19. Sb3, T×d1†. 20. T×d1, Lf8. 21. c5! (Banar för Lc4, vilket hotar bonden h6, samt låser bonden c6, som i denna outvecklade ställning snart faller. Svart gav upp efter 35 drag.) Sträng kritik kan här riktas mot den svarta spelföringen. Damlöparen dömdes att stå kvar på c8 för att hålla dels a6, dels d7 och g4 under bevakning. Härigenom innestängdes Ta8 och prisgavs d8.

VI. *Grynfeld — Primavera.* 1. e4, d6. 2. d4, g6. 3. Sc3, Lg7. 4. Le3, Sd7. 5. Dd2, c6. (Den svarta uppställningen, som är relativt oberoende av vits spel, tycks bli ensartad, hur vit än spelar. En styrka eller en svaghet?) 6. Le2, Da5. 7. Sf3, Sgf6. 8. h3, b5!? (Tvingar fram ett byte av svarts svaga löpare.) 9. Ld3, La6. 10. 0—0, b4. 11. Se2, L×d3. 12. c×d3!, Db5. 13. a3, b×a3. 14. T×a3! (Svarts 8:e drag var inte enbart av godo.), 0—0, 15. Tfa1, a6. 16. Ta5, Ta5, Db7. 17. Dc2, Tfb8. Härefter följde skarpt spel på damflygeln. Att svart småningom förlorade (efter 57 drag), berodde inte på öppningen. (Svart trodde sig stå på vinst, skaffade en fribonde men förlorade denna i tidsnöd.)

VII. Milner-Berry — Palda. 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. f3. 4. —, Lg7. 5. Le3, Sbd7. 6. Dd2, c6. 7. 0—0—0, Da5. 8. Lh6!, 0—0. 9. g4, b5. 10. Kb1!, b4. 11. Sce2, Sb6? 12. Sc1!, 13. Sb3, Db6. 14. L×g7. 15. g5, Sh5. 16. Se2, c5. 17. Sg3. Efter några avbyten kunde vits bönder nu storma svarts kungsflygel. Svarts attack på damflygeln rinner ut i sanden, medan vits anfall mot

svarts efter löparbytet perforerade fianchettoställning slår igenom.

VIII. *Kaila — Smyzlov.* 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. Sf3, Lg7. 5. h3, 0—0. 6. Le3, c6. 7. Dd2, b5. (VM-utmanaren stormar fram med b-bonden utan att spilla tid på Da5. Draget fordrar omedelbar gardering av e4.) 8. Ld3, Te8. 9. a4, b4. 10. Se2, a5. 11. c4, b×c3 e. p. 12. b×c3, e5. 13. d×e5, d×e5. 14. Sg5 (Förhindrar 14. —, Le6). La6. 15. L×a6, D×d2†. 16. K×d2!, S×a6. 17. Sg3, Sd7. Ställningen är jämn, och partiet togs remi efter 57 drag. Spelföringen verkar från båda sidor korrekt. Partiet lär oss, att svarts spel blir bättre, om han besparar sig damutfallet till a5. Vidare gör svart klokt i att med torndrag från f8 gardera sig mot löparbyte, ifall vit gjort Le3 och Dd2.

IX. *Aleman —Czerniak.* 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. f4 (Detta drag ger detta parti en helt annan karaktär än ovan demonstrerade system. Kampen kommer att stå i centrum i st. f. på flyglarna. Svarts motspel blir följaktligen väsentligt olika de tidigare uppställningarna).

Som ovan antytts, skall jag lämna en närmare redogörelse för de olika möjligheter, som yppa sig efter draget 4. f2—f4. Partiet fortsatte: 4. —, Lg7. 5. Sf3, 0—0. 6. Le2, b6. 7. 0—0, Lb7. 8. e5, Se8. 9. Le3, e6! (Därmed är vits frammarsch stoppad.) 10. De1, Sd7. 11. Td1, De7. 12. Df2, Tc8. 13. Td2, c5. 14. Tfd1, d5. Efter svarts låsning av centret försökte vit en attack mot kungsflygeln, gav kvalitet men måste snart ge den tillbaka, varefter remis togs efter 41 drag.

Draget 4. f2—f4 skapade i ovanstående parti inga olösliga problem för svart, men inte dess mindre är det dock detta drag, som hittills givit svartspelarna de största bekymren. Vår "huvudvariant" blir följande. 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, g6. 4. f4 (!), Lg7. 5. Sf3, 0—0. 6. Ld3. (Märk likheten med kungsindiskt spel! Vit har genom sitt "för tidiga" kungsbondedrag (1. e4) blivit berövad det starka c2—c4. Det verkar då logiskt, att han kompenserar sig med f2—f4 och dymedelst når en bred bondefront i centrum.)

Av de anförda naturliga utvecklingsdragen efter 4. f4 är först 6. Ld3 värt ett närmare studium. I turneringen i Bled 1952 prövades 6. Le2 i några partier. Men som framgår av nedanstående vederlägges draget effektivt med 6. —c5! Partiet *Karaklaic — Milic* fortsatte: 7. e5, Sfd7. 8. Se4, c×d4. 9. e×d6, Sc6. 10. 0—0, e×d6. 11. S×d6, Sb6. 12. S×c8, T×c8. 13. Ld3, Sd5 med bra spel för svart. Partiet *Janosevic — Matanovic* fortsatte: 7. d×c5, d×c5. 8. D×d8, T×d8. 9. e5, Se8. 10. Lc4, Sc6. 11. Le3 med fördel för vit. Bästa svaret på 7. d×c5 är dock, som H. Müller anvisat, 7. —, Da5! På 8. c×d6 följer nu S×e4 med bra svart spel. 6. —, c5! kan heller inte vederläggas med 7. d5, ty då följer det taktiska 7. —, b5! (b5 kan inte slås, ty då faller e-bonden).

Om således 6. Le2 tyckes vara otillräckligt för vit, förefaller det tidigare nämnda 6. Ld3 vara så pass starkt, att svart har all möda i världen att upprätthålla jämvikten. Euwe exemplifierar med uppställningarna: 6. —, Sbd7. 7. 0—0, c6. 8. Kh1, Sb6. 9. De1, d5. 10. e5, Se8 o. s. v. *(Edw. Lasker—Najdorf,* Havanna 1952.), 6. —, Sbd7. 7. 0—0, c5. 8. d5, a6. 9. a4, Dc7. 10. De2, Sb6 o. s. v. *(Rossolimo — Müller,* Dubrovnik 1950.), 6. —, c5. 7. d5, e6. 8. d×e6, L×e6. 9. f5!, Lc8. 10. 0—0, Sc6. 11. Kh1, Sg4. 12. Sd5! *(Matanovic — Vidmar Jr,* jugoslaviska mästerskapet 1951.) samt 6. —, c6. 7. 0—0, b5. 8. a3, a6. 9. Te1, Dc7. 10. e5!, Sd5. 11. Sg5! *(Matanovic — Tartakower,* Centenary-turneringen 1951.) I samtliga dessa fall tycks vit få det bättre spelet.

Måste således till sist svart dra det kortaste strået? Nej, H. Müller har funnit, att följande uppställning ger svart ett fullgott spel (efter 6. Ld3): 6. —, a6. 7. a4, Sc6. 8. 0—0 (Om 8. d5, så Sb4.), Lg4. 9. Le3, e5 med god ställning för svart. (Om i st. f. 7. a4 spelas 7. 0—0, så givetvis 7. —, b5.)

Som framgår av de visade exemplen har vit oftast den något större terrängen, framför allt i centrum. Men — som redan framhållits — kan detta förleda honom att förivra sig och förr eller senare fastna i det underfundiga säckförsvar, som svart i så anmärkningsvärd ostördhet kan bygga upp. I en del spelöppningar brukar den i teorien

mindre bevandrade spelaren hastigt men knappast lustigt råka i allvarlig nackdel för ett eller annt feldrags skull. I de här behandlade varianterna däremot tycks svart kunna mobilisera en stor del av sina trupper "oberoende" av vits spel. Märk de ofta återkommande dragen Lg7, La6 och Sd7 t. ex.

Som en avslutande coda dristar jag med ett exempel från min egen korrespondensschackpraktik belysa en farlig felaktighet, som förekommer i Euwes framställning av Philidorförsvaret. I huvudvarianten anger han efter 1. e4, e5. 2. Sf3, d6. 3. d4, Sd7. 4. Lc4!, c6. 5. 0—0, Le7. 6. Sc3 tempoförlusten 6. —, h6 som det enda riktiga, 'ty 6. —, Sgf6. 7. Sg5, 0—0. 8. f4! skulle vara mycket gynnsamt för vit." — "Fan tro't", sa Relling. I ett parti mot Sture Ideström, Hägersten, nådde jag som vit efter dragföljden 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, Sbd7. 4. Lc4, e5. 5. Sf3, Le7. 6. Sg5, 0—0. 7. f4, e6 (Viktigt. Annars 8. L×f7† o. s. v. Se nedan!) 8. 0—0 exakt samma ställning och stod således enligt exvärldsmästaren 'mycket gynnsamt". Ideström gjorde nu 8. —, e×d4 och bröt därmed mot den moderna uppfattningen om Philidorförsvaret, vilken säger att svart har utsikter till lika spel endast under förutsättning att han kan hålla en bonde kvar på e5. Glad i hågen ämnade jag utan ett ögonblicks betänkande slå tillbaka med damen men gjorde i nästa ögonblick en fruktansvärd upptäckt: Om 9. D×d4??, så skulle följa 9. —, d5 och löparen är prisgiven på grund av 10. —, Lc5! Idestöms uppgivande av centrum har således i denna variant kommit utropstecknet efter f2—f4 att krokna till ett frågetecken!

För fullständighetens skull måste jag varna svartspelaren att i den uppkomna goda ställningen förivra sig. Vit, som ju inte kan slå dubbelt på f7, måste bita i det sura äpplet och göra 9. Se2. Svarts rätta metod nu är det enkla 9. —, c5 med merbonde och solid ställning.

Anförda exempel på den till Philodorförsvaret ledande varianten av "det åttonde försvaret" tycks visa, att svart i det av Ideström funna avslaget 8. —, e5×d4 har ett mycket kraftfullt vapen, medan 9. —, h7h6? är svagt, emedan den nyss förjagade vita damspringaren då lever upp likt en sannskyldig Särimner.

Emellertid är det tvivel underkastat, om svart kan nå gott spel i Philidorförsvaret. Landslagsspelaren Kristian Sköld har anvisat en annan förbättring av ovan anförda huvudvariant. Varför skall man efter 1. e4, d6. 2. d4, Sf6. 3. Sc3, Sbd7. 4. Lc4, e5. 5. Sf3, Le7. 6. Sg5, 0—0 med 7. f4"!"? låta svart hinna utföra 7. —, c6, ja, t. o. m. genom 8. 0—0 behöva finna sig i att ta emot dråpslaget 8. —, e×d4? Jo, erfarenheten har lärt, att vit efter följande skenbart givande rofferi. 7. L×f7†, T×f7. 8. Se6, De8. 9. S×c7, Dd8. 10. S×a8 inte endast får prisge sin springare utan t. o. m. får det sämre spelet, detta på grund av svarts bättre utveckling. Observera tornet på f7 och den öppna f-linjen. Sköld förbättrar vits spel avsevärt genom att offra löparen på f7 redan *innan* svart hinner rockera, således: 6. L×f7†!, K×f7. (Kf8? kostar pjäs efter 7. Sg5.) 7. Sg5†, Kg8. 8. Se6 o. s. v. Med svarts kungstorn instängt är vits spel nu praktiskt taget vunnet.

Om än Philidorförsvaret härmed torde vara att anse som mer eller mindre utdömt, vågar jag förmoda, att det moderna Pircförsvaret skall visa sig utgöra ett friskt skott i spelöppningarnas lummiga grenverk. Som blott och bart amatör har jag vare sig vågat eller kunnat komma med utförliga analyser av partierna. Jag hoppas det har framgått, att många intressanta och originella ställningar kan uppkomma ur den ovan presenterade öppningen. Möjligheterna är rika och till största delen outforskade, och det är ovisst, om man skall ge det vita eller det svarta spelet företrädet. Vad mer kan en schackspelare begära?

Hans Müller—A. Pawelczak:

Schachgenie Aljechin

Pris: häftad 12: 50, inb. 16: 50

Postgiro 39 73

Till kommentatorns hjälp

Det finns tre slags partikommentarer: ledsagande, djupsinniga och teoretiska.

Vill ni använda de förstnämnda, så skall ni likna en fotbollsreferent. Försök återge partiförloppet möjligast exakt och på ett spännande sätt. Håll ett falköga på allt som händer på brädan och häng med! Till exempel. 1. e2—e4 "vit börjar med kungsbonden för att genast gripa initiativet", 1. —, Sg8—f6 "svart väljer helt oförskräckt Aljechin-försvaret", 2. d2—d4 "erövrar alla centralfält, men svart har förberett en listig motstöt", 2. —, Sf6×e4 "avslöjar på ett utmärkt sätt de vita böndernas svaghet". Varje gång en pjäs blir avbytt skall det heta: "oskadliggör en viktig angreppspjäs". Är ni inte fullt säkra på att det är en angreppspjäs, så skriv: "oskadliggör svarts vitafältslöpare".

Dylika kommentarer (som ofta med framgång används i dagspressen för telefonpartiernas behov — översättarens anm.) står sig bra och kan inte vederläggas ens av den mest kritiske läsaren, förutsatt att ni inte förväxlar en fribonde med en dubbelbonde.

Trots alla sina goda sidor betraktas dock inte dessa kommentarer som större konstnärliga skapelser. I särklass står däremot de djupsinniga kommentarerna av typen "moroten växer i jorden, men moster bor i Moskva".

Här navigerar författaren på en gränslös ocean av osammanhängande fraser och förser lösaren med vatten i ofantliga mängder. Som exempel kan man ta Flohrs kommentar till partiet Bronstein—Botvinnik, där han plötsligt konstaterar att "Taimanov blev två gånger lidande under sin match mot Botvinnik på grund av alltför snabbt spel". Taimanovs lidanden är onekligen ett mycket intressant kapitel i och för sig, men vilken anknytning har det hela till partiet Bronstein/Botvinnik, som spelades ett och ett halvt år tidigare?

I samma stil går även Ljublinski, som i sina kommentarer till partiet mot Flohr bl. a. skriver: "intressant är, att Simagin säkert här skulle ha spelat det tvivelaktiga 12. —, Lh8!?". Tänk vilken klärvoajans, att kunna läsa vad som försiggick i Simagins hjärna i samband med ett parti som han aldrig sett! En egenskap som på sin tid tiiskrevs den kände hypnotisören Ornaldo, men vilken visar sig vara möjlig även i Sovjetmästerskapets bulletin!

Allra svårast är dock kommentarerna av typ III. I dessa försöker författaren ge belägg på, att han är hemmastadd även på spelöppningsteorins dunklaste bakgårdar. Efter 8:e draget konstateras t. ex. att detta drag använts första gången vid klubbmästerskapet i Dortmund år 1899! Några rader senare står det: "Alapins drag!". Detta påstående tar lite plats, men gör en bedövande verkan. Vid spelöppningens slut står det: "Det av teorin rekommenderade . . vederläggs med . . ." åtföljt av en sjöormsvariant som avslutas med orden osv. Den nästan knockade läsaren försöker förgäves förstå vad som kommer vidare och hur långt detta "vidare" räcker.

Men helst skall ni inte vara ensidig. Det är bäst om ni kombinerar alla dessa tre typer. Vi vill blott varna er, från att skriva i slutet på en analys "och vinner", såvida inte det hela slutar med matt. Att föredra är det mera elastiska och mindre förpliktande "med oklara förvecklingar" eller "leder till ömsesidigt skarpt spel" osv. Ungefär i dessa ordalag värderade tidningarna ställningarna i de avbrutna partierna mellan Kotov—Smyslov (14.e Sovjetmästerskapet) och Moisejev—Bronstein (20:e mästerskapet) i vilka Swyslov och Moisejev sedermera gav upp utan fortsatt spel.

Efter att ha läst detta, kommer ni att kunna kommentera partier i varje fall inte sämre än de flesta nu levande kommentatorer.

(En fritt översatt kåseri av "Fersberi" i en av de senaste ryska schackbulletinerna.)

P. S. Passar mycket väl även för svenska förhållanden (översättarens kommentar).

En läkares synpunkter på schackspelet

De reflexioner, som på redaktörens begäran nedan framföras, kan nog till största delen göras av vilken schackspelare som helst ehuru här visserligen av en yrkesman, som i klubblivet är mycket fåtaligt representerad.

Först de rent medicinska-hygieniska aspeqterna. Schackspelet har ju den förnämliga egenskapen att vara ett intellektuellt njutningsmedel som borde göra andra och skadliga sådana överflödiga. Föreningsschacket kan dock inte anses varit eller vara fritt från diverse skadligheter. Då schackspelet i slutet av 1800-talet började bli en sällskapsform ägde sammanträdena tidvis rum på restauranglokaler varför spritdrycker nog rätt ofta förekom vid de glada samkvämen. Då utskänkningslokaler av denna art dess bättre numera ej står till klubbarnas ordinarie disposition är denna olämpliga kombination lyckligtvis vid de ordinarie sammankomsterna eliminerad till fromma för hälsan och spelets kvalitet, ty det finns ju inga tvivel om att alkolohol, liksom vid bilkörning, avtrubbar omdömesförmågan i spelet och i hög grad inverkar menligt på fältherrens förmåga att dirigera sina högst komplicerade stridskrafter; den optimistiska sinnesstämning och idéflykt som spritdrycker kan medföra visar sig som regel vara av bedräglig art. Schackspel tillsammans med en pilsnerflaska hör inte heller till spelets vackra kombinationer! Däremot får kaffet och en cigarrett anses vara tillåtna och ofta välmotiverade stimulansmedel; 1—2 koffeintabletter kan i slutspurten vid viktigare och tröttande partiet komma ifråga men får inte bli någon vana. Fenedrinpreparat är direkt farliga för spelet bl. a. emedan den hjärnstimulerang de åstadkomma nästan alltid åtföljes av kritiklös sangunism. Faran för nikotinmissbruk har alltid varit stor för schackspelare, ty rökning och tänkande hör onekligen på något sätt ihop. Det är en välkänd erfarenhet att sent schackspel med mycken rökning och ej minst kaffekonsumtion kan inverka menligt på nattsömnen genom tänkandets, koffinets och nikotinets hjärn- och hjärtstimulerande verkningar. De som ha benägenhet för efterhängsna efterspekulationer, särskilt nattliga blindanalyser, bör undvika kongresspel och dylika koncentrerade tävlingar. Vid långa partier får naturligtvis näringstillförseln ej försummas. Det konsekventa stillasittandet under ett långt partis förlopp får anses vara olämpligt; behovet av promenadmotion och paus i grubblet är också för de flesta imperativt. Den instängde och rökiga atmosfären i spellokalen är givetvis direkt hälsovådlig och den ganska allmänt genomförda vädringspausen borde vara en obligatorisk hälsoregel. En positiv åtgärd för schackspelare som vill nå goda tävlingsresultat har på sistone alltmer uppmärksammats, nämligen att hålla sig vid bästa möjliga fysiska vigör. Ryssarna, världens bästa schacknation, har ju framhållit vikten härav i träningen, som före viktigare matcher hos dem läggs upp som veritabla sportprogram. Först då ovannämnda råd och förhållningsregler följas blir schackspelet värdigt sitt anseende att vara ett av de ädlaste och mest stimulerande fritidsnöjena, som är värt att spridas till alltmer växande skaror av medborgare.

Rekreationsvärdet måste anses vara betydande för både kropps-, kontors-, rutin- och hjärnarbetaren. För t. ex. en läkare som hela dagen måste överväga och samtala om medicinska problem verkar det tysta, från dagens frågor helt avkopplande schackspelet, utomordentligt omväxlande och välgörande och verkan torde vara likartad för alla slags yrkesmän, ej minst för de kroppsarbetande. Att sorger och bekymmer kan lindras eller glömmas i schackspelets värld är välkänt.

Bland de talrika människotyper man träffar bland schackspelare vill jag endast omnämna följande extremt karaktäristiska. Den tystlåtna, inåtvända, spekulativa människan med kontaktsvårigheter och mindrevärdekomplex (miko) kan med det kontemplativa schackspelet som hobby skaffa sig för hans andliga hälsa välgörande och nödvändiga mänskliga relationer; motgångar i livets hårda verklighet kan säkerligen delvis kompen-

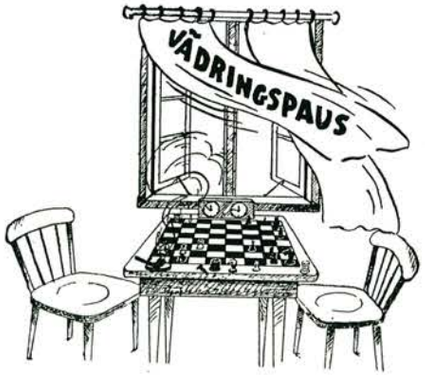

Succé för schack i TV

I de numera regelbundna televisionssändningarna — det lär . n. finnas cirka 4.000 privatägda mottagare i Sverige — har schackspelet nyligen haft ett första inslag. Det blir med all säkerhet inte det sista. Premiären fick enhälligt sensationellt vackra recensioner i dagspressen, och vederbörande på Radiotjänsts TV-verksamhet har bara att konstatera succé. Framgången berodde naturligtvis till stor del på att det var fina "artister" som medverkade — Folke Rogard och Gideon Ståhlberg. Men som en recensent framhåller: schackspelets visuella påtaglighet är ett fynd för TV.

Och nu några utdrag ur recensionerna "Schackkungar slog övriga TV-artister ur brädet", är AT:s rubrik, och vidare:

Ulla Lindström och övriga medverkande i gårdagens provsändningar må ursäkta. Stormästaren Gideon Ståhlberg, världsschackpresidenten Folke Rogard och intervjuaren Bo Teddy Ladberg tog hem spelet och visade hur roligt och underhållande ett TV-program verkligen kan vara, om det framförs på rätt sätt. Hasse Ekman fungerade som tekniker och hans filmkunnande spårades lätt i flitiga bildväxlingar och åkningar.

Inte minst förundrade man sig över hur lättfattligt Ståhlberg lade upp sin lilla schackdemonstration. Det var ett rent nöje att följa både hans tjeckiska parti och blixtpartiet mot Ladberg.

— — —

Och här MT:s rubrik och text:

OM SCHACK

fick man lära sig en hel del i TV på fredagen, det avsnittet blev utan jämförelse sändningens mest levande och spännande. Recensenten, som inte tidigare tagit schack på mer allvar än canasta, fann sig smått fascinerad följa de två partier där Gideon Ståhlberg spelade huvudrollen. Stormästaren imponerade storligen med sitt lugna, klart analyserande spelsätt, mot en bakgrund av intellektuellt allvar lektes här en lek vars visuella påtaglighet gjorde den till ett fynd för TV. Kamerorna skötte sig fint så länge de höll sig i närbild av spelet men av det spännande slutet kunde man knappast se någonting alls, ty då blev det antingen närbild på Ståhlberg eller en avståndsbild. Det var inte särskilt snällt gjort mot en ny-

---

seras av framgångar i schack! Den motsatta typen, den utåtriktade, självsäkre, jovialiske kan i schackspelet och dess föreningsliv få utlopp för sitt aktivitetsbehov, sina sällskapliga och ev. organisatoriska talanger. Enligt min åsikt kan många människors s. k. aggressionsbehov i schackspelet också få en för omgivningen relativt otarlig utlösning! Mellan dessa typfall finns naturligtvis otaliga variationer. Självklart avspeglar sig de olika temperamenten också i spelsättet med typfallen den passive, försiktige, självosäkr mikospelaren och den impulsive, ofta fantasifulle och optimistiske men ojämne spelaren. Vidare psykologiserande på detta intressanta tema skulle föra för långt.

Jag vill sluta med en allmän och självklar reflexion. Begåvningen och intresset för schackspel finna vi synnerligen nyckfullt förekommande i alla samhällslager och bland alla slags yrkesmän och det gemensamma intresset för det fascinerande spelet har den stora sociala uppgiften att förena alla schackentusiaster i spelets stora brödraskap, som ju också har förmågan att genombryta de nationella gränserna.

Bengt Boye.

bliven schackentusiast! Folke Rogard visade sina fina schackpjäser och gav några historiska uppgifter kring schacket: det kom från Indien omkring år 500 och infördes i Sverige på 1100-talet; för närvarande består Världsschackförbundet av fem miljoner spelare fördelade på 50 nationer.

— — —

Ur Sv. D:

Bo Teddy Ladberg hade samlat schackpresidenten advokat Folke Rogard och mästerspelaren Gideon Ståhlberg kring ett schackbräde med kulturhistoriska funderingar över spelets uppkomst och speciella tjusning. Det var ett stillsamt TV-inslag, präglat av den tystlåtna kontemplation som väl utmärker schackspelets vänner. Men när Ståhlberg rekonstruerade ett av sina historiska partier och dessutom besegrade intervjuaren Ladberg i ett blixtparti, där TV-tittaren kunde följa varje drag, visade TV åter ett av sina givna försprång framför radion. Fast det var förstås endast de i schackspelet invigda som kunde följa partierna med någon behållning.

— — —

I DN svarade en kvinnlig signatur för följande:

Till sist ett kåseri om schack som var mycket roande. Folke Rogard rökte och såg skarpsinnig ut medan han berättade om världsschackförbundet, Gideon Ståhlberg lyssnade — så stilla i sin öronlappsfåtölj att man kunde ha trott att han var uppstoppad. Så fridfull blir man alltså av detta slags tornerspel.

Men att de grå cellerna rörde sig snabbt framgick när han sedan spelade ett par partier. Det ena innehöll en snillrik förflyttning av ett torn som för alltid ristat namnet Ståhlberg i schackets hävder — Folke Rogard lät förstå att det draget var ett av hans livs stora glädjeämnen: fastän många år förflutit sedan det gjordes för första gången tänker han fortfarande på det med andaktsfull bävan.

— — —

Pratade Folke Rogard för länge? St.-T. såg och hörde:

Gideon Ståhlberg, som ju brukar skriva en och annan rad om det ädla schackspelet i detta blad, blev den som bar upp fredagskvällens TV-program om schack. Även TV-skådare som har föga aning om spelets mera invecklade finesser tyckte säkert att stormästarens lek med pjäserna vid återgivandet av ett parti mot en tjeck för några år sen var intressant att följa. Likaså hans blixtmatch mot den schackkunnige programledaren. Teddy Ladberg, som fick ge tappt efter 120 sekunder.

Kameran vilade en enda gång på Ståhlbergs ansikte under partiet, och det var i minsta laget. Förresten, varför fick vi inte se Ladberg i närbild — han var ju i hög grad medagerande? Schackpampen Folke Rogard visade sina unika indiska pjäser, ett fint inslag. Men han tilläts prata väl länge. Överhuvudtaget var programmet i den här utformningen för långt och hade nog kunnat disponeras bättre.

SOVJETMÄSTERSKAPET

pågår i skrivande stund och blir avgjort under senare delen av mars. I turneringen, som man gärna vill beteckna som "starkare än någonsin", deltar 20 spelare. Förutom Botvinnik, Smyslov och Keres kan nämnas stormästarna Averbach, Flohr, Geller, Kotov, Petrosian och Taimanov. Särskilt intressant är 18-årige D. Spasskijs debut. Det kan nämnas att stormästarna Boleslavsky, Bondarevsky, Lilienthal, Ragosin och Toluch ej lyckades kvalificera sig till finalturneringen. Bronstein är den ende av storheterna som anmält förhinder att delta.

*

FÖRSENINGEN AV DETTA HÄFTE

med nära tre veckor har sin grund i tryckeritekniska förhållanden, över vilka tidskriften icke råder. Nu är emellertid läget åter stabiliserat, varför vi vågar utlova, att nästa häfte skall utkomma rätt så punktligt den 15 maj.

APROPÅ NORRBOTTENSKRÖNIKA

K. G. Dalenius har presenterat en norrbottenskrönika i denna värda tidning, varom i och för sig inte är annat än gott att säga — om han inte på slutet passat på att göra en något enögd reklam för just den dagliga tidning, där han är schacklig medarbetare. Läsaren kan lätt få det intrycket, att den veckospalt om schack NSD exekverar skulle vara något enastående på våra breddgrader, men så är ingalunda fallet. Den tidning, där jag sedan många år är bl. a. schackredaktör, nämligen Norrbottens-Kuriren, har också en veckospalt och har under många år drivit en schackpublicistisk verksamhet, som långt överstiger den någon annan tidning på våra breddgrader svarat för. Att detta lett till att värderade konkurrenten NSD också börjat ägna större utrymme åt schack är naturligtvis bara tacknämligt liksom K. G. Dalenius roll härvidlag. På tal om NK:s insatser kan nämnas, att tidningen i år har haft sin femte fjärrmatch i schack. Såvitt bekant är det endast Sydsvenska Dagbladet i Malmö — Simon Krenzisky vare hälsad! — som varit i farten på det här området ännu tidigare. Vad NK:s veckospalter beträffar avser de så gott som uteslutande partier av norrbottensspelare, kommenterade av undertecknad, och är sålunda originalgods med allt vad detta innebär av arbete. Som jämförelse kan nämnas att NSD i regel har artiklar, som är lättvindiga hopkok ur olika schackböcker och -tidningar. Ibland signerade som om det vore originalmaterial. Vad det nu ska betyda.

Detta också skrivet i egen sak men dessutom för att rätt ska vara rätt.

Vänligen
Folke Åström.

Värdefulla Slutspelsböcker

EUWE: Bondeslutspel Kr. 3:25,
Tornslutspel ..... Kr. 3:25

JULPRISTÄVLINGEN AVGJORD

I den av red. utlovade "lätta" julpristävlingen inkom 22 rätta lösningar och ett mångdubbelt större antal med ett eller högst två fel. De tre första uppgifterna löstes tydligen utan besvär, medan nr fyra felaktigt utfördes till remi av det stora flertalet. Femman klarades galant, men sexan var svårare. Efter vederbörlig lottdragning — denna gång verkställd av juniormästaren Åke Olsson — har prislistan fått följande utseende:

Första pris, kr. 60, Rune Gustafsson, Ärenprisgatan 3 C, Göteborg. Andra pris, kr. 35, Ivar Andersson, Stuvsta. Tredje pris, kr. 25, Åke Roth, Landskrona. Fjärde pris, kr. 15, Sigvard Karlsson, Ludvika. Bokpriser: G. Bruce, Ankarsrum, John Carlsson, Uddevalla, H. Gradin, Uppsala, Axel Grahn, Stockholm, Gunnar Johansson, Gävle, O. Kaila, Helsingfors, J. Letrasse, Lahti, Finland, E. Roos, Landskrona, J. Roth, Malmö, B. Sehlstedt, Uppsala.

LÖSNINGAR:

Nr 1. T. B. Gorgiev. 1. Lg2, Ke6. 2. Lh1, Kf5. 3. Lg2, h1D! 4. L×h1, Lh3 och svart vann.

Nr 2. T. B. Gorgiev. 1. L×f2, e3! 2. L×e3, d4. 3. L×d4, Tc5. 4. Le8, a6! 5. Kd3, Ka5! 6. L×c5 och vit vann inte...

Nr 3. G. Sachodakin. 1. Kc3, S×a5. 2. Kb4, Lc6! 3. K×a5, Ke3. 4. h5, Kd4. 5. h6, Kc5. 6. h7, Lb5 med ny seger för svart.

Nr 4. 1. Sb6, Kb8. 2. Tc3!, b1D. 3. Sd7, Ka7. 4. Ta3, Kb7. 5. Tb3, D×b3. 6. Sc5 och nu skall väl vit inte kunna spela bort vinsten.

Nr 5. M. S. Libiurkin. 1. g5, L×g5. 2. Kg4, Se3. 3. Kg3, Lh4! 4. K×h4, Sf5. 5. Kg4, Kc5. 6. f4, e4. 7. c4, Kb4! 8. c5, c6. Vit stod ju trångt redan från början, och inte kan man påstå att läget ljusnade för honom efter åtta drag. Men det har heller ingen påstått...

Nr 6. J. Vandiest. 1. S×h6, a4. 2. c6, a3. 3. c7, a2. 4. Sf7, Kg6! 5. Se5, Kf6! 6. c8D, a1D. 7. Df8, Ke6. 8. Df7, Kd6. 9. Dd7, Kc5. 10. Dc6, Kb4. 11. Sd3, Kb3. 12. Dd5, Kc2. 13. Sb4!, Kb2. 14. Dd4, Kb1. 15. Sd3, Ka2. 16. Da4, Kb1. 17. Db3. Eller 10. —, Kd4. 11. Kf4!! (nu kan matthotet ej garderas utan damförlust), Da2. 12. Sf3, Kd3. 13. Se1, Kd4. 14. Sc2, Kd3. 15. Sb4 osv. Eller 11. —, Df1. 12. Sf3, Kd3. 13. Db5.

En av våra trognaste och skickligaste lösare, Ivar Andersson, Stuvsta, gör följande kommentarer:

Nr 3: — En utomordentligt intressant och lärorik studie.

Nr 4: — Just som jag skulle sända in lösningen, märkte jag, att jag grundligen "åkt dit". Jag hade ej observerat, att svart efter 1. Tc6?, b1D. 2. Ta6†. 3. Tb6†, Ka8. 4. T×b1 är patt!

Men remi kan ju ej duga. För vit kan hålla remi på ett mycket lustigare (och listigare) sätt: 1. Ta7†, Kb8. 2. Td6, K×T. 3. Sb5† och 4. Sc3.

Men vad som räddade mig var, att jag hade svårt att fatta Red:s entusiasm inför denna ställning, den återkommer ju även i DN:s jultävlan.

Nu förstår och delar jag denna helt och fullt! Det är verkligen en stilren och elegant slutspelsstudie! Och svår! måste jag tillfägga, om jag skall vara ärlig.

Nr 5: — En synnerligen roande och instruktiv studie.

Nr 6: — Vit måste spela ytterst beräknande och försiktigt. En svår studie, som kräver tid och tålamod att lösa — en verklig prisuppgift!

Forts. fr. sid. 16.

Staldi kunde ha blivit ensam segrare om han inte av misstag gett upp sitt parti mot Romi, då han förbiså en räddande fortsättning. Nu kom Romi jämte Napolitano och Primavera på 3—5 plats med 6 poäng var. Särspelet mellan Nestler och Staldi vanns av den förre med 4—2.

*

Nyårsturneringen i Paris vanns av jugoslavfödde Simonovic med 8½, följd av Pilnik och Popel med 7½. Stormästaren Tartakower kom först på 4—5 plats tillsammans med Czerniak på 6½ poäng.

De två unga amerikanarna Arthur Bisguier och Larry Evans har vunnit var sin storturnering. Bisguier vann "Pan-American"-tävlingen i Hollywood med 11½ före Larry Evans på 11, Rossolimo och H. Steiner på 10½, Pomar och Sherwin på 10 och Kashdan på 9½ poäng. Larry Evans vann "U.S.-Open"-tävlingen i New Orleans med 9½ poäng före bland andra Pomar, Bisguier, Rossolimo m. fl.

*

Österrikisk mästare blev Dückstein med 9½ av 12 möjliga före Brucker 8, Busek 7½ och Winiwarter 7. Ingen av de större österrikiska mästarna deltog i turneringen.

*

Franska mästerskapet erövrades av Boutteville för tredje gången, nu med 8 poäng, före Mazzoni 7 och Catozzi 6.

*

Polska mästerskapet vanns av Sliwa. Först kom han lika med nykomlingen Witkowski på 11 av 17 möjliga, men Sliwa förklarades som vinnare efter Sonneborn-Bergers system. Efter dem kom en lång rad herrar på -owski, bland annat Arlamowski 10½, Gawlikomski och Tarnowski 10.

*

I Rumänien vann dr Troianescu mästerskapstiteln med 14½ framför Costea 13½ och Balanel 13.

*

Ett överraskande resultat fick ungerska mästerskapet i det titelförsvararen Sandor kom jumbo och den kände Szily på 13—14 plats! Segrare blev Szabo med 13½ följd av Benkö 13 och Barcza och nykomlingen Bély 12½.

*

IN MEMORIAM

Stefan Szabo har avlidit 47 år gammal, då han omedelbart efter ett turneringsparti drabbades av hjärtslag. Med Szabo förlorar Rumänien en av sina starkaste mästare, som visade sin styrka dels vid schackolympiaden, dels vid de internationella turneringarna i Bukarest 1951 och 1953 och i andra turneringar hemma och ute.

Eugéne Snosko-Borowsky, avled på det gångna årets sista dag något över 70 år gammal. Han var född ryss, men levde sedan många år i Frankrike. Han var känd som en stark spelare, men framför allt som en framstående analytiker och internationellt ryktbar schackskriftställare. Han har skrivit böcker om spelöppningen och slutspelet, mest känd är kanske hans "Spelöppningsfällor på schackbrädet", som blivit en schackets "evergreen".

Dr Paul List, som nyligen avlidit i England, föddes 1887 i Ryssland, men kom efter revolutionen till Tyskland, där han blev livligt verksam som spelare, organisatör och skriftställare ända tills Hitler stoppade honom. I Berlin, där han upprättat ett berömt schackcentrum, förvärvade han många vänner, vilka 1938 hjälpte honom över till England, där han fick en ny fristad. Så sent som 1953, då han redan var en mycket sjuk man, vann han det brittiska blixtmästerskapet. Han fick vara med om mycket innan han slöt sina ögon. I Ryssland såg han en kavalleripluton spela schack på hästryggen, vid universitet bevittnade han ett slagsmål mellan två studenter — den ene kämpade med en stol, den andre med ett torn i handen! — och vid en match såg han en åskådare, som protesterat mot ett löpardrag, hugga löparen från brädet och rusa ut ur salen!

H. E. Atkins, den kände engelske mästaren, avled den 31 januari i Leicester 83 år gammal. Han innehade något av ett rekord i engelsk schackhistoria — åren 1905—1925 erövrade han engelska mästerskapet 9 gånger.

STÄHLBERG SPELAR I HAMBURG

Hamburger Schachklub, en av världens äldsta schacksammanslutningar, firar sitt 125-årsjubileum med en större internationell turnering i maj. Åtta tyska och åtta utländska mästare skall inbjudas. Bland de senare är svensken Ståhlberg, som redan har accepterat inbjudan.

HÄRD LANDSKAPSMATCH SMÅLAND—ÖSTERGÖTLAND

På Grand hotell i Norrköping utkämpades den 24 januari en landskapsmatch Småland—Östergötland med 40 spelare från vardera lägret. Trots de många partierna blev striden så jämn att avdömning i ett parti blir avgörande för matchens utgång. Ledningen växlade oupphörligt mellan de båda lagen. Vid speltidens slut hade emellertid Småland 20 poäng i protokollet, mot Östergötlands 19. Det avbrutna partiet lutar åt remi, och därmed skulle Smålands seger vara klar. Vid de första tio borden noterades följande resultat:

Småland		*Östergötland*
E. Eriksson	0 — 1	A. Fridh
Lilliesträm	½—½	W. Pettersson
G. Claesson	0 — 1	S. Isaksson
G. Robért	½—½	R. Averby
Ljungqvist	0 — 1	F. Dahlberg
H. Ek	1 — 0	E. Kjellberg
E. Svensson	1 — 0	S. Stylander
I. Klassén	0 — 1	T. Danielsson
H. Larsson	0 — 1	B. Flisberg
G. Holmberg	1 — 0	Westerberg

JOH. GIERSING †

Joh. Giersing, Köpenhamn, har avlidit vid nyligen fyllda 82 år. Han har varit ordförande i Dansk Skak Union och i Köpenhamns Skakforening och har nedlagt ett stort arbete för schacklivet i Danmark. Överrättssakförare Joh. Giersing tillhör föregångsmännen inom Nordens schackliv, en av Ludvig Collijns värdefullaste medarbetare på detta område, och han är den ende utlänning, som av Sveriges schackförbund fått mottaga Ludvig Collijns minnesplakett i guld. Giersing var på sin tid en mycket stark spelare. Han hemförde första pris i Nordiska turneringen 1903 och hade framgångar i många andra tävlingar. Såväl Köpenhamnsmästerskapet som Danmarksmästerskapet har Giersing innehaft.

Partier

FRÅN TURNERINGEN I HASTINGS.

GAMMALINDISKT.

Smyslov.		Fuderer.	
1. c4	e5	2. Sc3	d6
3. Sf3	c6	4. d4	Dc7
5. g3	Sf6	6. Lg2	Le7
7. 0—0	0—0	8. e4	a5
9. h3	Sa6	10. Le3	Te8
11. Tc1	Sd7	12. De2	Lf8
13. Tfd1	e×d4		

Det av svart valda trånga och svårskötta försvaret har låst sig, så att svart för att komma vidare ser sig tvungen till detta avslag. Därmed får emellertid vit ännu större rörelsefrihet.

14. S×d4	Sdc5	15. Kh2	Ld7
16. Df3	a4	17. Sf5	Te6
18. Df4	Tf6		

Kommer inte tornet ut på farliga vägar nu?

19. g4	Te8	20. Dg3	h6
21. Td2	Lc8	22. Tcd1	Da5

Ett litet och otillräckligt motspel, men bättre än ingenting.

23. Lf4	L×f5	24. g×f5	Db4
25. L×d6	T×d6	26. T×d6	L×d6
27. T×d6	Kh7	28. e5	D×c4

Ställning efter 28. —, Db4×c4.

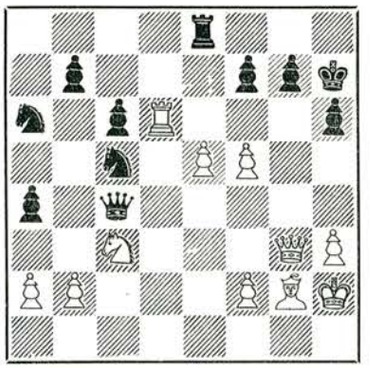

29. Tg6!

En vacker tornmanöver!

29. —	Tg8	30. Tg4	Dd3
31. Le4!	Dd2		

Båda spelarna är tydligen av samma mening, att ställningen efter dambyte är avgjort förmånlig för vit; låt vara att partiet hade fått ett mycket längre förlopp.

32. e6	f×e6	33. f×e6†	S×e4
34. S×e4	D×b2	35. Df4	Sb4
36. e7	Sd3	37. Sf6†!	Uppg.

Ty om 37. —, Kh8 så 38. D×h6†, och på 37. —, g×f6. 38. Df5†.

KUNGSINDISKT.

Smyslov.		Szabo.	
1. c4	Sf6	2. Sf3	g6
3. d4	Lg7	4. g3	0—0
5. Lg2	d5	6. c×d5	S×d5
7. 0—0	c5	8. e4	Sf6
9. e5	Sd5	10. d×c5	Sb4

Med 10. —, Sc6 gjorde Szabo en mycket dålig erfarenhet i partiet mot Ståhlberg i Amsterdam. 10. —, Sa6 har gällt för att vara bäst, men det senaste skriket är 10. —, Sb4.

11. Sc3	S8c6	12. De2	Dd3

Dambytet torde ingå i en förhandsanalys.

13. Td1	D×e2	14. S×e2	S×e5
15. S×e5	L×e5	16. Lh6	Te8
17. Td2	Sc6	18. Sf4	Lf5
19. Te1	Lg7	20. L×g7	K×g7
21. a3	g5		

Bondeövervikt på damflygeln och bättre figurposteringar är fördelar som genom sunt spel tillfallit vit — trots svarts alla öppningsanalyser. Med textdraget försöker svart rubba de klara linjerna för vit.

22. Sd5	Ted8	23. Ted1	Lg4
24. f3	Le6	25. b4	h6
26. Kf2	Td7	27. Sc3	T×d2
28. T×d2	Td8	29. T×d8	S×d8
30. f4	g×f4	31. g×f4	Lb3

Som det visar sig en olycksplats för löparen. Men slutspelet är, trots det reducerade materialet, mycket svårt för svart.

32. Ke3	Kf6	33. b5	e5

Leder till materiell förlust, men svart hade inga räddande drag mot hotet c5—c6—c7.

34. Se4†	Ke6		

Ställning efter Kf6—e6.

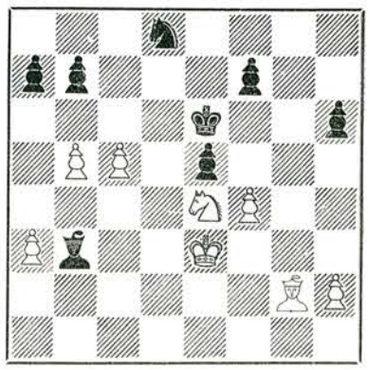

35. c6!,	e×f4†	36. K×f4	b×c6
37. Sc5†	Kd6	38. S×b3	c×b5
39. h4	Sc6	40. L×c6	K×c6
41. Kg4	b4	42. a×b4	Kb5
43. Sd4†		Uppgivet.	

KUNGSINDISKT.

Smyslov.		Unzicker.	
1. Sf3	Sf6	2. g3	g6
3. Lg2	Lg7	4. 0—0	0—0
5. d4	d6	6. b3!	

Härmed går vit på ett fördelaktigt sätt ur vägen för de vanligaste och mera hårdarbetade varianterna i kungsindiskt försvar.

6. —,	Sbd7	7. Lb2	e5

Denna kända manöver ger i vissa ställningar åsyftat resultat, men just här slår den mindre väl ut. Den är något tidsödande och vit hinner besätta viktiga punkter.

8. d×e5	Sh5	9. Sa3!	d×e5
10. e4	Te8	11. De2	Sb6

Att svart ser sig tvungen till detta drag är ett dåligt tecken, han har redan starkt begränsad rörelsefrihet.

12. Tad1	Ld7	13. c4	De7
14. Sc2	Lc6	15. La3	De6
16. Se3!	Tad8	17. Sd5	L×d5
18. c×d5	Dd7	19. Lb2	Sc8

På befrielseförsöket 19. —, c6 skulle svarts e-bonde ha gått förlorad. Nu återigen inriktar vit sitt tryck mot c7.

20. Tc1	Sd6	21. Tc2	h6
22. Tfc1	Tc8	23. a4	Te7
24. La3	Sf6		

Uttröttad efter ett svårt försvar förbiser svart det följande draget. Med 24. —, Te7—e8 kunde han väl ha bjudit ett långt, men knappast framgångsrikt motstånd.

Ställning efter 24. —, Sh5—f6.

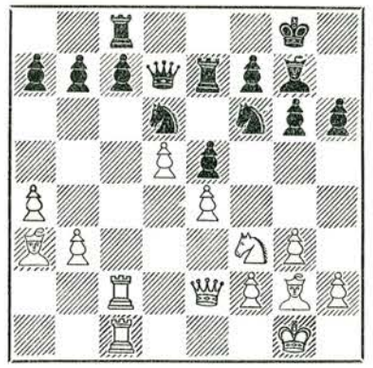

25. Lh3!,	D×h3	26. L×d6	Uppg.

Svart förlorar åtminstone två bönder.

KUNGSINDISKT.

Keres.		Szabo.	
1. c4	Sf6	2. Sf3	g6
3. b3	Lg7	4. Lb2	0—0
5. g3	d6	6. d4	c5
7. Lg2	Se4	8. 0—0	Sc6
9. Sbd2	S×d2	10. D×d2	Lg4

Jämfört med partifortsättningen skulle avbyten på 14 otvivelaktigt ha förenklat svarts försvarsproblem.

11. d5	L×b2	12. D×b2	L×f3
13. L×f3	Sa5		

Man väntade Se5, då springaren kunde bidra till kungsflygelns försvar. I stället kommenderas den att medverka i en motattack på damflygeln.

14. h4!	b5	15. c×b5	Db6
16. a4	a6		

Allt detta vore gott och väl, om bara den egna kungsflygeln kunde försvaras.

17. h5	a×b5	18. h×g6	h×g6
19. Kg2	f6	20. Th1	Kg7
21. a×b5	D×b5	22. Dd2!	g5
23. De3	Dd7		

Ställning efter 23. —, Db5—d7.

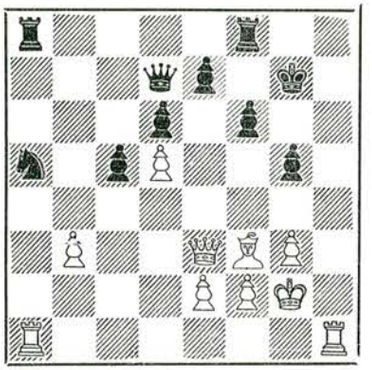

24. Lg4!

Med några få kraftdrag har vit inringat motståndaren. Om 24. —, D×g4 så 25. D×e7†, Tf7 26. Th7† etc.

24. —	Dc7	25. Lf5	Kf7

Eller 25. —, Th8 26. T×h8, K×h8 (26. —, T×h8 27. T×a5) 27. Df3.

26. Th7†	Ke8	27. Tah1	Db7
28. Th8		Uppgivet.	

Den olyckliga springaren på a5 symboliserar hela nederlaget.

SPANSKT PARTI.

Unzicker.		Keres.	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	d6

Det är två specialister på spanskt, som här möts; fast Keres är väl ändå specialisternas specialist — vinner både med vit och svart!

5. c4	Ld7	6. Sc3	g6
7. d4	e×d4	8. S×d4	Lg7
9. S×c6			

Keres har styrt in i en variant, som enligt teorin är mindre bra just på grund av 9. S×c6. Men i st. f. 10. —, Se7 (teori) spelar Keres 10. —, Sf6. Nya vägar finns alltid.

9. —	b×c6	10. 0—0	Sf6
11. Lg5	h6	12. Lh4	0—0
13. h3	Te8	14. Df3	Tb8
15. Tab1	Tb4	16. b3	Te6
17. a3	Tb8	18. b4	De8
19. Lc2	Sh5	20. Tfd1	a5

Nu följer mera direkta stridshandlingar. Vits nästa drag är väl inte det bästa, men var ligger i så fall det bättre draget dolt? Har vit räknat med svart nästa drag? En fråga som inte får något svar.

21. b5	g5!	22. D×h5	L×c3
23. b×c6	L×c6	24. Lg3	T×b1
25. T×b1,	Kg7	26. h4	

Denna sprängning slutar olyckligt. Men att gardera e-bonden med 26. f3 ser långtifrån bra ut.

26. —,	g×h4	27. Dg4†	Tg6
28. D×h4	Lf6	29. Dh5	Ld4
30. Kh2	De6	31. De2	Tg4
32. Td1	Le5	33. L×e5	D×e5†
34. Kg1	Dg5	35. Df3	

Nu vore 35. f3 trots allt bättre, ehuru otillräckligt.

35. —,	f5!	36. g3	f×e4
37. Dc3†	De5	38. De3	h5
39. Da7	De7	40. D×a5	h4
41. Dc3†	Df6	42. Td4	h×g3
43. f×g3	De5	44. Kh2	Th4†
(45. Kg1, e3!)		Uppgivet.	

Engelsmannen Alexander är känd för skarpa beräkningar i sitt spel, hans "felräkning" i detta parti är dock ursäktlig — Keres har nu en gång förmågan att blända och förvända synen på motståndaren.

RYSKT PARTI.

Keres.		Alexander.	
1. e4	e5	2. Sf3	Sf6
3. S×e5	d6	4. Sf3	S×e4
5. d4	d5	6. Ld3	Le7
7. 0—0	Sc6	8. Te1	Lg4
9. c3	Sf6		

En sund reträtt, mindre klart vore däremot 9. — f5 10. Db3!

10. Lg5 Dd7

Bättre vore här 0—0, men svart planerar helt djärvt lång rockad.

11. Sbd2 0—0—0 12. Da4

Hur svart har tänkt sig att bemöta detta farliga angrepp får man strax se. 12. — Kb8 strandar på 13. Lb5 med hotet Se5, och 12. — a6, är ju knappast tänkbart för 13. L×a6.

12. —	h6	13. Lh4	g5
14. Lg3	L×f3		

Bort med en farlig springare . . .

15. S×f3 g4

Synbarligen kan nu inte vits springare gå till e5 på grund av S×e5 med pjäsvinst. Därmed skulle svart ha avvärjt det svåraste hotet i ställningen.

Ställning efter 15. —, g5—g4:

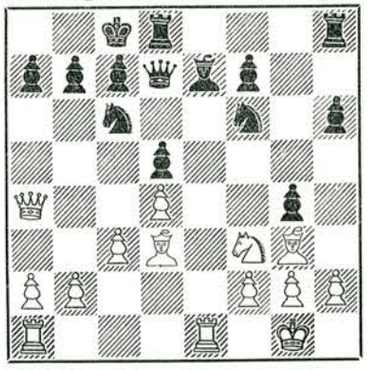

16. Se5!!

Keres tillåter sig ofta drag som "inte finns" (i motståndarnas beräkningar).

16. —, S×e5 17. Lf5!!

Ett nytt blixtnedslag.

17. —, D×f5 18. T×e5 Dd3

Eller 18. —, Dd7 19. D×a7, Dd6 20. Te2 med vinstställning, respektive 19. —, De8 20. Tae1, Se4 21. Da8, Kd7 22. D×b7 och vit vinner.

19. T×e7,	Td7	20. Te3	Da6
21. D×a6	b×a6	22. Le5	Uppg.

KATALANSK ÖPPNING.

Donner.		Keres.	
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. g3	c5		

I böckerna är 3. —, d5 naturligtvis starkare. Keres ger således sin motståndare en extra chans, konsten är att kunna utnyttja den — just mot Keres.

4. d5	e×d5	5. c×d5	d6
6. Sc3	g6	7. Lg2	Lg7
8. Sf3	0—0	9. 0—0	Sbd7
10. Sd2	a6	11. a4	Tb8
12. Sc4	Se8	13. a5	Se5
14. Sb6	Sc7	15. f4?	

Vit ställer till förvecklingar som han sedan inte förmår att bemästra (precis som Pählman brukar göra). Han driver springaren till g4, men hur få den därifrån?

15. —,	Sg4	16. Sc4	Te8
17. Se4	Sb5	18. h3	Lf5!

Vit kommer nu i svår positionell nackdel.

19. h×g4	L×e4	20. e3	f5
21. L×e4	T×e4	22. Dd3	Dd7
23. Ld2	h6	24. Tad1	Tbe8
25. g×f5	D×f5	26. Lc1	Dh3
27. Tf2	g5!	28. Se5	

Ställning efter 28. Sc4—e5.

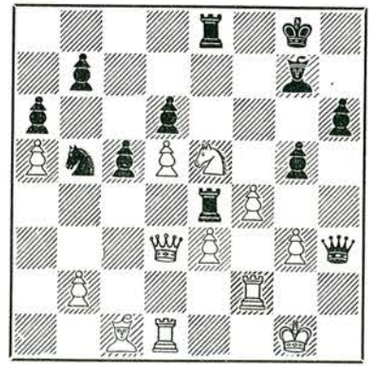

Man kan lugnt utgå ifrån att Keres har tagit "kvalitetsförlust" med i beräkningen, i själva verket påskyndas nu vits undergång.

28. —,	T8×e5	29. f×e5	D×g3†
30. Tg2	D×e5	31. b3	Sc3
32. Te1	S×d5	33. Td1	Sc3
34. Lb2	T×e3	Uppgivet.	

KUNGSINDISKT.

Keres.		Fuderer.	
1. d4	Sf6	2. c4	g6
3. Sc3	Lg7	4. e4	d6
5. f4			

Fyrbondespelet har Keres använt i flera partier under senare år; bl. a. vann han en snabb seger över ungraren Gereben vid nationstävlingarna i Amsterdam. Enligt Keres' teoretiska översikt från kadidatturneringen 1953, erbjuder varianten för svart fortfarande många olösta problem.

5. —,	c5	6. d×c5	Da5
7. Ld3	D×c5	8. Sf3	Sc6
9. De2	Lg4		

I hittills kända, mera betydelsefulla partier har skett 8. —, eller 9. —, 0—0. Textdraget är antagligen en "preparerad" nyhet, men att den skulle överrumpla Keres är rätt sensationellt.

10. Le3 Dh5 11. 0—0

Denna naturliga fortsättning ger upphov till en mycket intressant kombination.

11. —, L×f3 12. T×f3

Priset för att slippa undan de följande svårigheterna hade varit en försvagad bondeställning efter 12. g×f3. Möjligen erkänner inte Keres lägets allvar.

12. —, Sg4 13. Th3 Sd4!

Ställning efter 13. —, Sc6—d4.

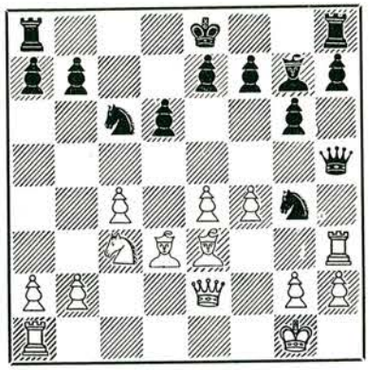

Är vit förlorad redan efter 13 drag? På 14. Dd1 kan följa 14. —, S×e3 15. T×e3 (eller först dambyte), Se6 med överlägset spel för svart. Och den fortsättning Keres väljer talar för sig själv.

14. L×d4 L×d4† 15. Kf1 S×h2†
16. Ke1, Dg4! 17. Dd2?

Efter dambyte vore spelet i längden utsiktslöst, och 17. T×h2 strandar ju på Dg3†. Textdraget är detsamma som ett förbiseende.

I stället skulle ha skett 17. Kd1, L×c3! 18. b×3, D×f4 19. g3, Df3 20. T×h2, D×3. Med tre bönder för pjäs och bättre position är dock svart i fördel.

Ställning efter 17. De2—d2.

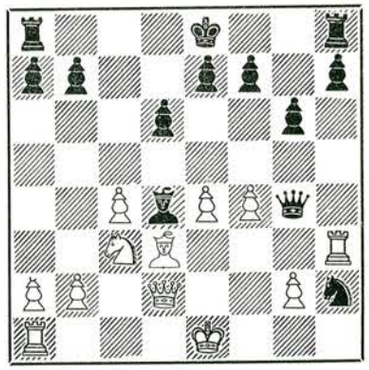

17. —, D×h3! 18. g×h3 Sf3†

Med kvalitet och bonde mindre är vit helt utan chans.

19. Ke2 S×d2 20. K×d2 L×c3†
21. K×c3 e5 22. Tf1 Ke7
23. f5 f6 24. Le2 Tac8
25. b4 b5 26. Kb3 g×f5
27. T×f5 Thg8 28. c×b5 Tg3†
29. Tf3 T×f3 30. L×f3 d5
31. Lg4 Tf8 32. Lf5 d×e4
33. Kc3 Tg8 34. a4 Tg3†
35. Kc2 e3 36. Kd3 e2†
37. K×e2 Tb3 38. L×h7 T×b4
39. Lc2 Th4

Först efter ytterligare tio drag gav vit upp!

FRÅN TURNERINGEN I BELGRAD

NIMZOINDISKT.

	Bronstein.		Gligoric.
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sc3	Lb4	4. e3	0—0
5. Sf3	c5	6. Ld3	d5
7. 0—0	Sbd7	8. c×d5	e×d5
9. Ld2	Te8	10. a3	L×c3
11. L×c3	c4	12. Le2	Se4
13. Le1	Sb6	14. b3	Lg4
15. h3	Lh5	16. g4	Lg6
17. Se5	Tc8	18. b×c4	S×c4
19. L×c4	d×c4	20. f3	Sd6
21. e4	f6	22. S×g6	h×g6
23. a4	Sf7	24. Lc3	Sg5

25. Kg2 Se6 26. Dd2 g5
27. Th1 Sf4 28. Kf1 Sd3

Bättre är Sg6.

29. Tb1 Tc7 30. h4 Td7
31. h×g5 f×g5 32. Dh2 Df6
33. Dh7† Kf7 34. Df5 D×f5
35. g×f5 b6 36. Th5 Sf4
37. Th2

(Sämre 37. T×g5, Th8!)

37. — T7d8 38. Kf2 g4

Ställning efter 38. —, g5—g4.

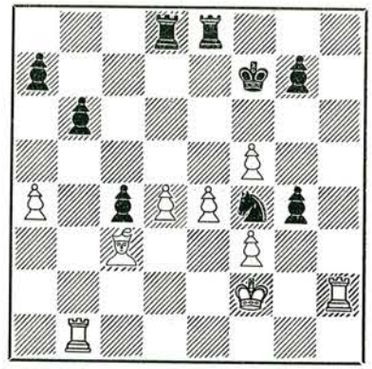

Ett djärvt beslut (strax före tidskontrollen), innebärande pjäsoffer.

39. Kg3 Sd5 40. e×d5 Te3
41. Ld2 T×f3† 42. K×g4 Td3
43. Lf4 T×d4 44. a5 T8×d5
45. a×b6 a×b6 46. T×b6 Td1
47. Tb7† Kg8 48. Tg2 Tf1
49. Kg5 Ta1 50. Te7 c3
51. Kg6 Ta6† 52. Te6 T×e6†
53. f×e6 Kf8 54. Lg5 Td6
55. Kf5 Tc6 56. Ta2 Tc8
57. Ta7 c2 58. Lc1 Tc5†

Vit flyttade kungen — och svart gav upp! En hård och intressant kamp.

SICILIANSKT.

	Ivkov.		Petrosian.
1. e4	c5	2. Sf3	Sc6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	d6	6. Lg5	e6
7. Dd2	h6		
8. L×f6	g×f6	9. Td1	a6
10. Le2	h5	11. Sb3	Ld7
12. 0—0	Db6	13. Sa4	Dc7
14. De3	0—0—0	15. Sb6†	Kb8
16. S×d7†	T×d7	17. f4	h4
18. Tf3	e5	19. Df2	e×f4
20. Tc3!	h3	21. Sd4	Tg8
22. S×c6†	b×c6	23. T×h3	Da7
24. Ta3	a5	25. T1d3	D×f2†
26. K×f2	Tg5	27. Tac3	Kc7
28. Tc4	Tc5?		

Det är rätt märkligt att svart frivilligt väljer dubbelt tornbyte, som ger ett direkt förlorat slutspel. Utan tornbyte står vit visserligen bättre, men hans uppgift är inte lika enkel.

Ställning efter 28. —, Tg5—c5.

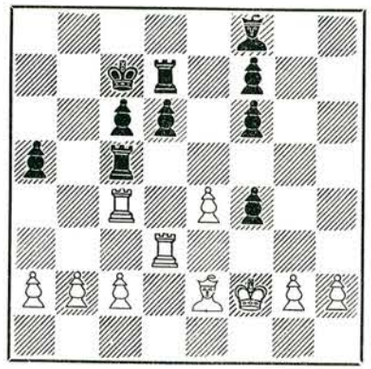

29. T×c5 d×c5 30. Txd7† Kxd7
31. Lc4!

Olikfärgade löpare och lika bönder, men vilken bondeställning! Lite "fingerfärdighet" och vit vinner.

31. — Ke8 32. h4 Ld6
33. Kf3 Kf8 34. Kg4 Le5
35. b3 Kg7 36. La6 Kg6
37. Lb7 Ld6 38. h5† Kg7
39. L×c6 Lc7 40. Ld5 Lb8
41. Kf3 Le5 42. Ke2 Kf8
43. Kd3 Ke7 44. Kc4 Uppg.

RETIS SPELÖPPNING.

Barcza.		Nievergelt.	
1. Sf3	Sf6	2. c4	c6
3. g3	d5	4. Lg2	Lf5
5. c×d5	c×d5	6. Db3	Dc8
7. Sc3	e6	8. d3	Sc6
9. Lf4	Sd7		

Bättre 9. —, Le7 jämte 0—0.

10. 0—0	Sc5	11. Dd1	f6

Det planerade e6—e5 hinner svart inte utföra, ty vit går nu omedelbart till aktion i centrum.

12. e4!	d×e4	13. d×e4	Lg4

Svart vågade inte anta bondeoffret: 13. —, S×e4. 14. S×e4, L×e4. 15. Te1, och svart har ett svårt spel i sin outvecklade ställning.

14. h3	Lh5	15. e5!	f×e5
16. Le3!	e4	17. L×c5	e×f3
18. L×f3	L×c5		

Eller 18. —, L×f3. 19. D×f3, L×c5. 20. Dh5†, g6. 21. D×c5 med överlägset spel för vit.

19. L×h5†	g6	20. Lg4	0—0
21. Se4	Lb6	22. Sg5	Sd4

Ställning efter 22. —, Sc6—d4.

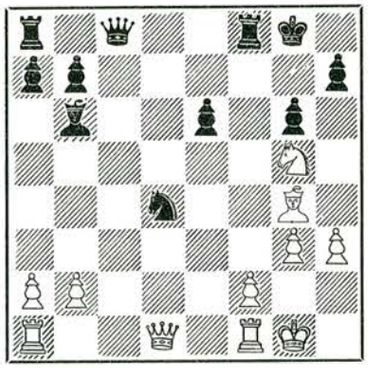

23. D×d4!	L×d4	24. L×e6†	Kh8
25. L×c8	Tf×c8	26. Tad1!	

Vits inträngande med tornet på sjunde linjen blir avgörande och utgör det logiska resultatet av dambyteskombinationen.

26. —	Lf6	27. Sf7†	Kg8
28. Td7	Tc2	29. Sh6†	Kh8
30. Te1!	Tf8		

På 30. —, T×b2 följer liksom i partiet 31. Sg4, och löparen har ingen fristad. T. ex. 30. —, Lg7. 31. Tee7. Tg8. 32. Sh6!

31. Sg4	Ld8	32. T×b7	a5
33. Td1!	Uppg.		

Det hotar i första rummet 34. T×d8 åtföljt av Sf6. Samspelet tornspringare uppvisar studiemässiga vändningar. Ett fint parti av den ungerske stormästaren.

SICILIANSKT.

Matchen Jugoslavien—Västtyskland.

Fuderer.		Heinicke.	
1. e4	c5	2. Sf3	Sc6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	d6	6. Lg5	e6
7. Dd2	Le7	8. 0—0—0	0—0
9. f4	a6		

Under en rätt lång tid har 9. —, S×d4. 10. D×d4, Da5 praktiserats med gott resultat, men så kom förstärkningen 11. e5, d×e5. 12. D×e5 och ställde till bekymmer för svart. Visserligen säger Keres att svart vid noggrant spel bör kunna hålla jämvikten, men så värst uppmuntrande låter ju inte ens detta. Hur svårt spelet är för svart i denna variant fick Goode erfara i Amsterdam just mot Fuderer. Jugoslaven är väl förtrogen med öppningen. Att han på 9. —, a6 inte väljer den goda fortsättningen 10. Sf3, utan i stället ger sig in på ett riskabelt bonderov, är dock ägnat att förvåna.

10. L×f6	L×f6	11. S×c6	b×c6
12. D×d6	Db6	13. Dd2	Tb8
14. b3	Da5	15. Kb2	Td8
16. Ld3	Ld4!		

Det drar ihop sig mörka moln — hur skall vit kunna söka skydd för ovädret?

17. Lc4

Tornet på d8 är ogarderat ett ögonblick, men löpardraget löser för den delen inte hela problemet. Svart har säkerligen mer än ett starkt drag till sitt förfogande, t. ex. 17. —, e5 eller 17. —, Dc5.

17. — Lb7

Att svart tar det lugnt i känslan av sin goda ställning kan man förstå.

Ställning efter 17. —, Lb7.

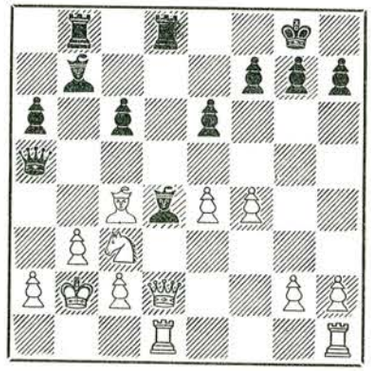

18. D×d4!!

En mycket fin utväg. Vit inte bara frigör sig från trycket och bindningen, han får själv goda motchanser. Men att han till och med vinner partiet är närmast mirakulöst.

18. —	T×d4	19. T×d4	g5

Även efter 19. —, h6 eller 19. —, Td8 får svart dras med svårigheter.

20. f5	Te8	21. f×e6	f×e6
22. e5!	D×e5	23. Te4	Df6
24. Tf1	Dg6	25. Te5	c5
26. Tfe1	Kf8	27. Sa4	L×g2
28. S×c5	Lh3	29. S×a6	Tc8
30. Sc5	Dg7	31. Kb1	T×c5

Förtvivlan.

32. T×c5	Dc3	33. Tee5	Dd4
34. a4	Lf5	35. T×f5†!	e×f5
36. T×f5†	Ke7	37. T×g5	Dd1†
38. Kb2	Dd4†	39. Ka2	Df2
40. Ld3	D×h2	41. Tg7†	Kd6
42. T×h7	Uppg.		

Svart har tydligen inte lust att slösa energi på en i längden hopplös sak; med hjälp av torn och löpare blir det en ganska lätt uppgift för vit att föra fram en fribonde.

NIMZOINDISKT.

Från tjeckiska mästerskapet.

Dr Filip.		Urbanec.	
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sc3	Lb4	4. e3	c5
5. Ld3	0—0	6. Sf3	d5
7. 0—0	Sc6	8. a3	c×d4
9. e×d4	d×c4	10. L×c4	Le7
11. Lg5	Sd5		

Efter 11. —, b6. 12. Dd3 är ställningen lika med partierna Tajmanov—Stoltz och Pachman—Stoltz, Saltsjöbaden 1952. Svart övervann spelöppningssvårigheterna och bägge partierna slutade remi.

12. L×e7	Sc×e7	13. Dd3	S×c3
14. b×c3	Sg6		

Sundare förefaller 14. —, b6 och Lb7.

15. Tfe1	Ld7	16. Se5	Tc8
17. La2	S×e5	18. T×e5	Lc6
19. Tae1	Dd6	20. c4	Tfd8
21. d5	e×d5	22. c×d5	Ld7
23. h4			

Den svarta ställningen uppvisar inga direkt svaga punkter; i ett slutspel skulle svart rent av stå bättre genom övervikten på damflygeln. Det är emellertid ett verkligt problem för svart att befria från det tryck, som vit utövar och som hotar att förstärkas om svart "ingenting gör". Den ständigt återkommande, fundamentala satsen i schack.

Ställning efter 23. h2—h4.

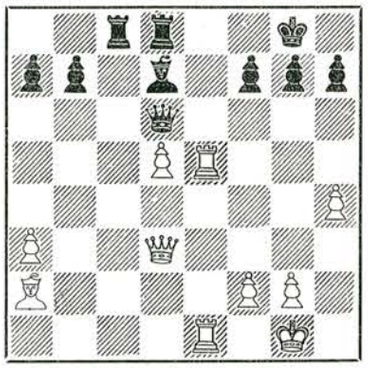

23. — Tc1

Svart tycker sig häri ha funnit ett bra avbyte, men ändå kommer det att visa sig, att den inneboende kraften i vits position — särskilt fribonden d5 — nu gör sig snabbare gällande.

24. T×c1 D×e5 25. Dc4 De8
26. Db4! b6 27. Te1 Df8
28. Te7

Vit har i alla fall trängt in på e-linjen med avgörande verkan. Svart gör nu ett par motstötar, som dock saknar kraft, och slutet kommer ganska fort.

28. — a5 29. De4 Lf5
30. De5 Le6 31. Tc7 Lc8
32. d6 Te8 33. D×e8! Uppg.

Det följer 33. —, D×e8. 34. L×f7†, D×f7. 35. T×c8†, Df8. 36. d7.

SICILIANSKT.

Spelat i Leningrad.

	Geller.		Spasski.
1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	a6	6. Lg5	e6
7. Df3			

Alltjämt populärt och starkt i förbindelse med lång rockad och det märkliga bondedraget g4.

7. — Le7 8. 0—0—0 Dc7
9. g4 b5

Det är två utprägalde angreppsspelare som här möts — inga aggressiva drag försummas.

10. Tg1 b4 11. Sce2 Lb7
12. L×f6 L×f6 13. g5 L×d4

I fråga kommer naturligtvis även 13. —, Le7, men svart är ivrig och vill inte lämna något tempo ifrån sig.

14. S×d4 Sd7 15. De2 Sc5
16. Lg2 0—0

Här fanns också lång rockad, men svart föredrar att helt inrikta sig på sitt eget angrepp och anser sig ha goda möjligheter att komma först.

17. Kb1 Tfd8 18. h4 a5
19. h5 e5

Svart släpper frivilligt fältet f5, men anser väl att hans egen springarplacering på e6 väger lika tungt.

20. Sf5 Se6 21. Dg4 a4
22. g6 b3

En sprängladdad ställning.

23. c×b3 a×b3

Ställning efter 23. —, a×b3.

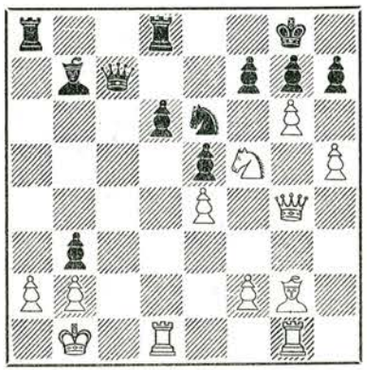

24. Tc1

Om b3 "vidröres" så exploderar det genast: 24. a×b3??, Ta1†! 25. K×a1, Dc2! och Ta8 matt.

24. — b×a2† 25. Ka1 Dd7
26. g×f7†

Farligare för svart vore 26. g×h7†, K×h7. 27. Lf1, Tg8. 28. Lc4, och nu hotar 29. Dg6†!, Kh8. 30. Th1! Även efter 26. —, Kh8 27. Lf1 bestämmer vit takten.

26. — Kf8 27. Tgd1 Tdc8
28. T×c8† D×c8 29. Dg3

Ej 29. S×d6 för Sc5! 30. Dg3, Dg4!!

29. — Dc2 30. Te1 K×f7
31. S×d6† Kg8 32. h6

(32. S×b7, Sd4!)

32. — Dd2 33. f4 e×f4
34. Dc3 D×d6 35. Db3 Lc8

35. —, Ld5! vore roligare: 36. e×d5, Sd4. 37. Dc3, Db4!

36. Td1

och efter 36. —, Tb8 gäller vit upp!

GLANSPARTI AV SEGRAREN.

I turneringen i Montevideo inträffade först och främst sensationen att stormästaren Najdorf inte blev den slutlige segraren; han fick nöja sig med att dela andraplaceringen med 72-årige dr Bernstein. Inte nog med detta. Najdorf blev mirakulöst nog på ett sällsynt elegant sätt besegrad av både Letelier och Bernstein. Den senare har förklarat att han anser sin vinst mot Najdorf som den vackraste han vunnit under hela sin långa schackbana (han var i Stockholm och vann vackra partier redan 1906...). Förmodligen anser också Letelier att han just mot Najdorf har sitt finaste parti. Bägge glansprestationerna kan här beskådas.

KUNGSINDISKT.

Turneringen i Uruguay.

	Bernstein.		Najdorf.
1. d4	Sf6	2. c4	d6
3. Sc3	Sbd7	4. e4	e5
5. Sf3	g6		

Najdorf väljer en något konstlad uppställning i det kungsindiska försvaret. Centrumframstöten e5 brukar som bekant ske först sedan svart rockerat.

6. d×e5 d×e5 7. Le2 c6
8. 0—0 Dc7 9. h3 Sc5
10. Dc2 Sh5 11. Te1 Se6

De krokiga springardragen är tydligen ämnade att kollra bort den gamle mästaren. Men denne låter sig inte så lätt luras, utan fortsätter lugnt utvecklingen.

12. Le3 Le7 13. Tad1 0—0
14. Lf1 Shg7 15. a3 f5

Bäst låta pojkvaskern hållas, det blir väl snart min tur, tänker Bernstein, går på på damflygeln.

16. b4 f4 17. Lc1 Lf6
18. c5 g5 19. Lc4 Kh8
20. Lb2 h5

Men någon måtta på framfusigheten får det allt vara. Det kan vara tid att stävja ofoget.

21. Sd5!

En härlig kontrastöt, som öppnar vägen till allehanda offermöjligheter mot svarts uppluckrade kungsställning.

21. — c×d5 22. e×d5 Sd4
23. S×d4 e×d4 24. d6 Dd7
25. T×d4! f3

Efter 25. —, L×d4. 26. L×d4 är svart på grund av hotet Dg6 ställd inför en hopplös uppgift. T. ex. 26. —, Te8. 27. Dg6!, T×e1†. 28. Kh2 och svart har inget försvar mot D×h5† efter Dh6†. Även 25. —, Df5 är utsiktslöst på grund av Dc3.

26. Tde4 Df5 27. g4 h×g4
28. h×g4 Dg6 29. Te8!!

Ställning efter 29. Te8!!

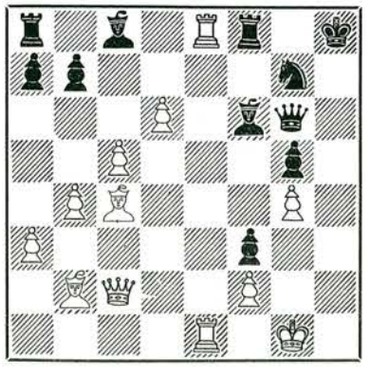

Ett problemdrag! Svart kan nu inte slå vits dam för T×f8†, varefter Lg8† är avgörande. Inte heller 29. —, D×e8. 30. T×e8, S×e8 räddar spelet, ty därpå följer Dg6.

29. — Lf5 30. T×a8† T×a8
31. g×f5 Dh5 32. Te4 Dh3
33. Lf1

Den gubben gick således inte.

33. — D×f5 34. Th4†!

En vacker slutkombination som krona på verket.

34. — g×h4 35. D×f5 S×f5
36. L×f6† Kg8 37. D7, Uppgivet.

(Expressen.)

KUNGSINDISKT.

Letelier.		Najdorf.	
1. d4	Sf6	2. c4	g6
3. Sc3	Lg7	4. e4	d6
5. f3	Sbd7	6. Le3	c6
7. Dd2	e5	8. d5	c5

Najdorf har valt ett försvar som ger svart ett rätt trångt spel, men han känner öppningen väl och vet vad han gett sig in på. Han underskattar inte motståndaren om han räknar med att han själv har chanser till motspel.

9. Sge2 a6 10. g4 Tb8
11. Sg3 h5

Ett ganska självklart drag med tanke på vits hot g5 jämte h2—h4.

12. g5 Sh7 13. h4 f6

Verkningslöst vore 13. —, Da5. Det valda draget är konsekvent som ett led i svarts motspel.

14. Dg2! f×g5 15. h×g5 b5

Svart erbjuder ett bondeoffer för att få initiativ; genom 15. —, Shf8 hade den följande kombinationen förhindrats, men man förhindrar inte det som är otänkbart . . .

16. c×b5 a×b5

Ställning efter 16. —, a×b5.

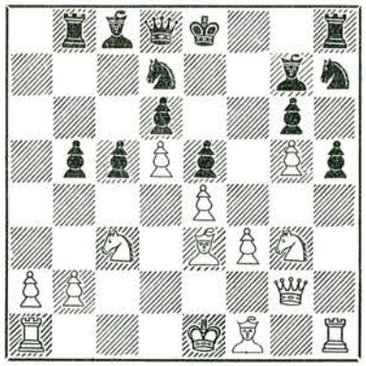

17. T×h5!!

En dyrbarhet i mästarschack! Vit offrar ett helt torn för en bonde som inledning till ett långvarigt angrepp — mot en stormästare av Najdorfs kaliber!

17. — g×h5 18. Sf5! 0—0

Om 18. —, Lf8 så g5—g6—g7 med troligen vinnande angrepp. Huruvida rockaden var det bästa försvaret får här vara osagt. Najdorf har nämligen lovat "att matematiskt bevisa att hela vits kombination är inkorrekt". I väntan på detta bevis kan man inte annat än beundra chilenarens kraftfulla spelföring, som helt tar musten ur motståndaren.

19. g6 Shf6 20. Dg5! c4

Bättre kanske 20. —, Sb6, men vit har ju alltjämt ett mäktigt angrepp.

21. S×d6 b4 22. Scb5 c3
23. b×c3 b×c3 24. Lh3 Sb6
25. S×c8 S×c8 26. Le6† Kh8
27. 0—0—0!

Vit spelar glänsande, nu hotar han det matematiskt vinnande Th1.

27. — Te8 28. Lf7! Sd6
29. Th1 Sg8 30. T×h5† Lh6
31. g7†! Uppg.

NYÅRSTURNERINGEN I STOCKHOLM.

INDISKT PARTI.

Ståhlberg.		Goode.	
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sf3	b6	4. g3	Lb7
5. Lg2	Lb4†	6. Ld2	L×d2†
7. D×d2	0—0	8. Sc3	Se4

Det vanligaste och väl också starkaste är 8. —, d6. Visserligen har själve Capablanca spelat textdraget mot Euwe i ett matchparti 1931, men senare undersökningar tyder på fördel för vit i det med springardraget förbundna kvalitetsoffret.

9. Dc2 S×c3 10. Sg5! D×g5

I det ovan citerade partiet följde 10. —, Se4. 11. L×e4, L×e4. 12. D×e4, D×g5. 13. D×a8, Sc6. 14. Db7, S×d4. 15. Td1, c5! och svart hade full kompensation för kvaliteten, vilket däremot icke är fallet efter 15. 0—0! Eftersom varianten dyker upp på nytt vill man ju gärna tro att svart här har hittat en förbättring.

11. L×b7 S×e2

Även på detta sätt får svart bönder för kvaliteten, men hans figurspel blir inte tillfredsställande.

12. D×e2 Sc6 13. L×a8 T×a8
14. Td1

Bättre än 14. De3.

14. — Da5† 15. Kf1 D×a2
16. d5! Sa5 17. d×e6 d×e6
18. Kg2

Vit ser sig tvungen att prisge ytterligare en bonde för att få i gång sitt eget motspel.

18. — D×c4 19. Df3 Tf8

Om 19. —, Dc6 ger bättre chanser är en svår fråga, ytligt kan det se så ut.

20. Tc1 Db4 21. T×c7 D×b2
22. Thc1 Df6

På 22. —, h6 hade följt 23. T×f7!

23. Da3

Efter långt betänkande. Vit vill naturligtvis försöka vinna, och det är ingen lätt sak.

23. — Dd8 24. Kg1 h6
25. h4 Kh7

Svart försöker hålla ställningen med avvaktande drag.

26. T×a7 Kg8 27. Tac7 Db8
28. Db4 Td8 29. Df4 Tf8
30. Td1 Sb7 31. T1d7 Sd8
32. Dc1!

Nu ger den målmedvetna inringningen resultat.

32. — b5 33. Dc5 e5
34. Tc8 Se6

Ställning efter 34. —, Sd8e6.

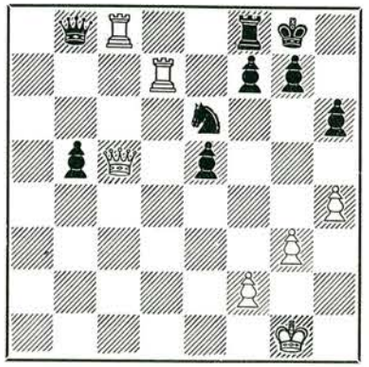

35. D×f8†! Uppg.

INDISKT PARTI.

G. Stoltz. **K. Sköld.**

1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sf3	b6	4. e3	

Denna fortsättning mot damindiskt prövades bl. a. i några partier i senaste kandidatturneringen utan särskild framgång. Ett mera aggressivt spelsätt är löparutvecklingen till g2.

4. —	Lb7	5. Ld3	d5
6. 0—0	Sbd7	7. b3	Ld6

Löparutvecklingen till e7 är också gott användbar.

8. Lb2	De7	9. Se5	0—0
10. Sd2	Tfd8	11. Dc2	

Här är nog De2 att föredra.

11. —	Sf8	12. Tad1	c5
13. Db1			

Damen kunde lätt bli utsatt för angrepp på c-linjen, men dess placering på b1 förefaller i blygsammaste laget. En följd av 11:e draget.

13. —	S6d7	14. S×d7	T×d7
15. e4	c×d4	16. e×d5	e×d5
17. Tfe1	Dh4	18. g3	

En onödig försvagning. Sf3 var gott spelbart. Om därpå 18. —, Df4 så 19. Lc1, Dg4 (Df6, Lg5). 20. Lf5, och svart får ingen riktig ersättning för kvaliteten. På 18. —, Dh5 torde 19. c×d5, L×d5. 20. Le4 vara tillräckligt då även d4-bonden faller.

18. —	Dd8	19. Lf5	Te7
20. T×e7	D×e7	21. L×d4	Te8
22. c×d5	L×d5	23. Lh3	Lb4
24. Dd3	Lb7!		

Svart hotar nu —, L×d2. T×d2 (D×d2, Df3), De1†. Lf1, La6! med kvalitetsvinst. Vits ställningsproblem är det tryck, som hotar att uppstå på d-linjen, och som inte med några medel kan avlastas.

Ställning efter 24. —, Lb7!

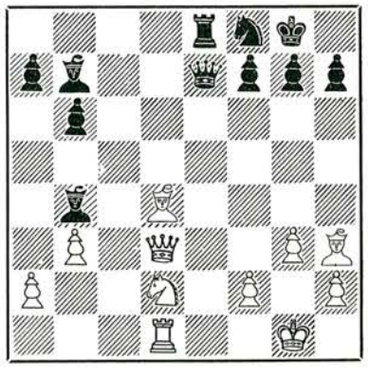

25. Lc3

På 25. Lg2, L×g2. 26. K×g2 inledes just det ovannämnda trycket med Td8!, och vit förlorar, då inga möjligheter till befrielse finns.

25. —	L×c3	26. D×c3	De2!
27. Tc1			

Eller 27. Tf1, Td8. 28. Dc7, T×d2. 29. D×b7, T×a2 och vit en bonde mer med gott spel.

27. —	Td8	28. Sf1	Td3!

Vit gav upp. Det följer efter damdrag Df3, o. s. v. (A. T.)

FRANSKT PARTI.

M. Johansson. **O. Sterner.**

1. e4	e6	2. d4	d5
3. Sc3	Lb4	4. e5	c5
5. Ld2	Se7	6. a3	L×c3
7. L×c3			

Vit behandlar spelöppningen originellt.

7. —	Sc6	8. Sf3	c×d4
9. L×d4	Sg6	10. Lc3	Dc7
11. De2	0—0	12. h4(!)	

Ett aggressivt drag, som svart inte bemöter på bästa sätt.

12. — Td8

Schablonmässigt spelat. Svart borde dragit 12. —, f6. Efter 13. e×f6, g×f6 har svart med sitt starka bondecentrum ett utmärkt spel. Efter det spelade draget kommer han däremot i en brydsam situation.

13. h5 Sf4

Då 13. —, Sf8 eller Se7 ej ser så inbjudande ut, försöker svart med ett bondeoffer lätta på trycket. Johansson spelar emellertid fortsättningen av partiet i bästa stil och ger inte sin motståndare någon chans.

14. De3	d4	15. L×d4	S×d4
16. S×d4	Sd5	17. Dg3	Da5†
18. c3	h6	19. Th4	f5
20. Lc4	f4	21. Dd3	Sb6

Ställning efter 21. —, Sd5—b6.

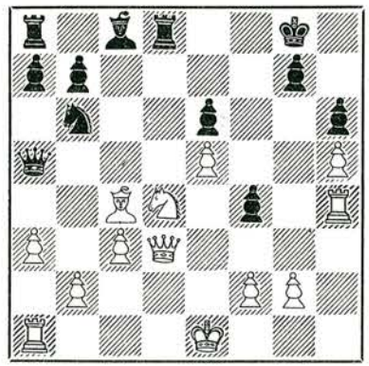

22. Sc6!

Efter denna avbyteskombination övergår vit till slutspel, som han på instruktivt sätt omsätter till vinst.

22. —	T×d3	23. S×a5	S×c4
24. S×c4	Td5	25. Td1!	T×d1
26. K×d1	f3	27. g×f3	Ld7
28. Sd6	Tf8	29. f4	Lc6
30. Ke2	a5	31. Ke3	b5
32. Kd4	Tb8	33. f5	e×f5
34. e6!	Kf8	35. Ke5	Le4
36. Tf4	Ke7	37. S×e4	Uppg.

Ett av Martin Johansson energiskt genomfört parti.

(Anm. av B. Hörberg.)

FRANSKT PARTI.

M. Johansson. **N. Bergkvist.**

1. e4	e6	2. d4	d5
3. Sc3	Sf6	4. Lg5	Le7
5. e5	Sd7	6. h4	

Aljechin-varianten. Att antaga bondeoffret anses inte tillrådligt. Efter dubbelt avslag på g5 spelar vit Sh3 och ev. Sf4 och får goda angreppschanser.

6. — f6

En aggressiv fortsättning. I Budapest-turneringen 1950 spelade Ståhlberg mot Bronstein 6. —, c5. (Det följde 7. L×e7, D×e7. 8. Sb5, 0—0. 9. Sc7, c×d4. 10. S×a8, f6 med stora förvecklingar.

7. Dh5† g6

7. —, Kf8 är säkerligen bättre. Förbisåg svart svaret?

8. e×f6!

Ett starkt drag, som blottar bristerna i den svart partianläggningen. Efter 8. —, g×h5. 9. f×e7, D×e7. 10. L×e7 — K×e7 skulle vit ha ett markant övertag.

9. —	S×f6	10. De2	b5?!?

Ett svårförståeligt drag, men svart ansåg förmodligen att han inte kunde komma till en normal utveckling.

10. D×b5†	c6	11. Dd3	Sa6
12. Sf3	Tb8	13. Se5	T×b2
14. a3	Sb8	15. h5!	

Ställning efter 16. Th1×h5.

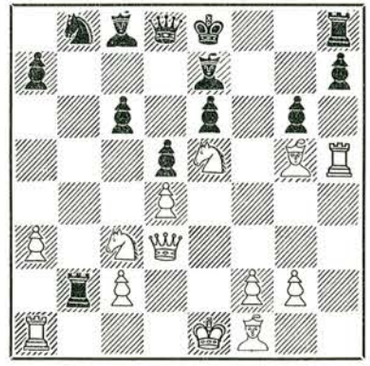

Vit övergår till direkt angrepp.

15. — S×h5 16. T×h5!
16. — g×h5

På 16. —, L×g5 följer den eleganta vändningen 17. D×g6†!, h×g6. 18. T×h8†, Ke7. 19. T×d8, K×d8. 20. Sf7† med pjäsvinst.

17. Df3 Dc7 18. D×h5† Kd8
19. Sf7† Kd7 20. S×h8

Vit har efter sin vackra uppvisning i kombinationsspel återvunnit det offrade materialet med god ränta och borde nu vinna lätt.

20. — Da5 21. Kd2 c5
22. D×h7 c×d4 23. L×e7 D×c3†
24. Kd1 Kc6 25. Kc1??

Schackblindhet i svårartad form. Efter det närliggande Dd3 hade svart inte haft mycket att hoppas på. Efter det spelade draget följer en kortslutning.

25. — Tb7! Uppg.

Förutom att det vita tornet står i slag hotas matt på e1. Ett ologiskt och snöpligt slut. Som förklaring har nämnts, att vit i 25:e draget råkade vidröra kungen och måste flytta den.

(Anm. av B. Hörberg.)

INDISKT PARTI.

R. Goode. **O. Sterner.**

1. Sf3 Sf6 2. c4 b6
3. g3 Lb7 4. Lg2 c5
5. 0—0 g6 6. Sc3 Lg7
7. e3 0—0 8. d4 c×d4
9. e×d4 Dc8 10. b3 d5
11. La3 Te8 12. Tc1 d×c4
13. Sb5

Vit har offrat en bonde för ett fritt figurspel. I stället för sistnämnda drag föreslås 13. b×c4. Om svart spelar 13. —, D×c4, kan det följa 14. S×e5, Da6 (tvunget). 15. Db3, L×g2. 16. K×g2, Db7†. 17. f3, Tf8. (Om 17. —, e6, så 18. Sb5 med starka hot) 18. Tf—e1 och svart har svårigheter.

13. — a6 14. Sc3 Lh6
15. Tc2 c×b3 16. a×b3 Dd8
17. Te1 Sbd7 18. De2 e6
19. Se5 L×g2 20. K×g2 b5
21. Df3! Da5

Under det att vit genom målmedvetet spel stärkt sin position, har svart inte lyckats lösa ställningsproblemen på ett tillfredsställande sätt.

22. Ld6 S×e5 23. d×e5 Sd5
24. S×d5! 24. — e×d5

Ställning efter 24. Sc3×d5!

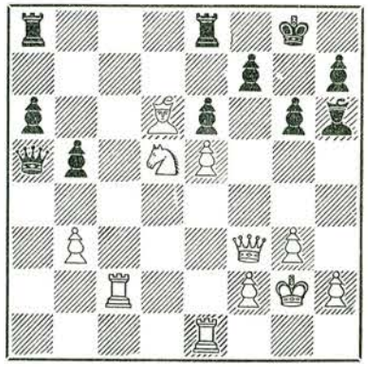

På 24. —, D×e1 hade följt 25. D×f7†!! Om 25. —, K×f7 så följer matt i senast fem drag. 26. Tc7† etc. Om 25. —, Kh8 så 26. Tc7, t. ex. 26. —, De4†. 27. f3, De2†. 28. Kh3, Df1†. 29. Kg4.

25. Tc7 Tf8 26. b4 Db6
27. L×f8 T×f8 28. Td7 Ld2
29. Tb1 d4 30. Dd5 Lc3
31. f4 h5

Underlättar vits uppgift, men svarts ställning var i längden ohållbar.

32. Td6 Dc7 33. T×g6† Kh7
34. Tg5 Kh6 35. Df3 Uppg.

Ett starkt parti av Goode.

(Anm. av B. Hörberg.)

RETIS SPELÖPPNING.

G. Ståhlberg. **N. Bergqvist.**

1. Sf3 d5 2. c4 d4
3. e3 c5

Numera anses 3. —, Sc6 vara svarts bästa fortsättning.

4. b4

En chansrik fortsättning. Vit spelar med ombytta färger Blumenfeldgambit, med ett viktigt mertempo.

4. — Sc6

Ett antagande av bondeoffret genom 4. —, d×e3. 5. f×e3, c×b4 skulle efter 6. d4 ge vit det överlägsna spelet.

5. b5 Sb8 6. e×d4 c×d4
7. Lb2 Lg4 8. d3 L×f3

Ett förr eller senare nödtvunget avbyte.

9. D×f3 e5 10. Sd2

Riskabelt vore antagandet av bondeoffret genom 10. D×b7 på grund av 10. —, Lb4†.

10. — Lb4 11. De2 De7
12. g3 Sd7 13. Lg2

Vit har nu ett starkt tryck mot den svarta damflygeln.

13. — Sc5 14. 0—0 Sa4
15. a3! L×d2?

På 15. —, La5 följer 16. Sb3 med fördel för vit och efter 15. —, S×b2. 16. a×b4 blir springaren på b4 instängd. Nödvändigt var 15. —, Lc3, ehuru vit alltjämt haft de bästa chanserna.

16. D×d2 S×b2 17. D×b2

Nu gör sig vits utvecklingsförsprång överraskande snabbt gällande.

17. — Sf6 18. Tf—e1 Td8

På 18. —, 0—0 hade givetvis följt 19. D×d4.

Ställning efter 18. —, Td8.

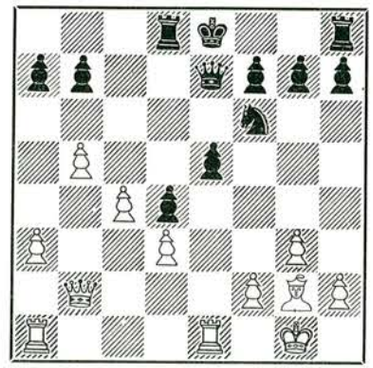

19. Db4!

Genom detta starka drag kommer vit i avgörande materiell fördel.

19. — Kf8

Bättre, ehuru i längden otillräckligt var 19. —, Td7.

20. T×e5 Dd6 21. L×b7 g6
22. Lc6 Kg7 23. D×d6 T×d6
24. Te7

Slutspelet är naturligtvis lätt vunnet för vit, som kan välja mellan flera vinstfortsättningar.

24. — Te6 25. T×e6

Även 25. T×a7 hade lett till målet.

25. — f×e6 26. Te1 Kf7
27. a4 Tc8 28. a5 Tc7
29. Kg2 g5 30. h3 h6
31. g4 Ke7 32. Ld5 S×d5
33. c×d5 Tc5

Här borde svart ha givit upp partiet.

34. T×e6† Kd7 35. T×h6 T×b5
36. Th7† Kd6 37. T×a7 Tb3
38. a6 T×d3 39. Ta8 Ta3
40. a7 Kc7 41. d6†! Uppg.

(Sv. D.)

FRANSKT PARTI.

Z. Nilsson. **O. Sterner.**

1. e4	e6	2. d4	d5
3. Sd2	Sf6		

Detta drag är mera intressant än det vanliga 3. —, c5.

4. e5	Sfd7	5. Ld3	c5
6. c3	Sc6	7. Se2	Db6
8. Sf3	c×d4	9. c×d4	f6
10. e×f6	S×f6	11. 0—0	Ld6
12. Sg3(!)			

Ett nytt drag i denna välkända ställning. På normaldraget 12. Sf4, som tidigare ansetts leda till fördel för vit, har den unge tyske mästaren Lothar Schmid funnit förstärkningar för svart. Det kan följa 12. —, 0—0 13. Te1 och nu har svart möjligheterna 13. —, Se4 eller 13. —, Ld7. I sistnämnda variant följde i ett parti Hörberg—Schmid 14. S×e6, Tf—e8. 15. Lf4, L×f4. 16. S×f4, T×e1†. 17. D×e1, S×d4 med bra spel för svart.

12. —	0—0	13. Te1	Ld7
14. b3	Kh8	15. Lb2	Tae8
16. Lc2			

Nu befriar svart sin ställning genom en överraskande kombination.

16. —	e5!	17. d×e5	Sg4

Ställning efter 17. —, Sf6—g4.

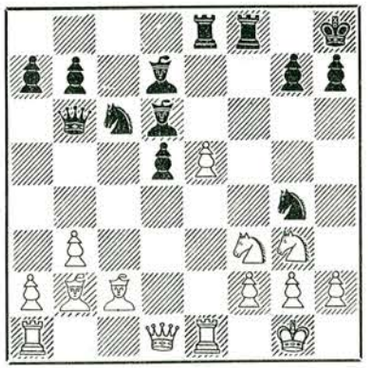

18. Dd3?

Ett förbiseende varigenom svart vinner kvalitet. Vit borde försökt 18. e×d6. Fortsättningen kunde blivit 18. —, D×f2†. 19. Kh1, T×e1†. 20. D×e1 (20. S×e1, Df1†) 20. —, D×c2. 21. Dc3, eller — 20. —, T×f3. 21. D×f2, T×f2. 22. Tf1 med fortsatt hård kamp.

18. —	Df2†	19. Kh1	D×e1†!
20. T×e1	Sf2†	21. Kg1	S×d3
22. L×d3	Lc5†	23. Kh1	Lg4

Med fin teknik gör svart sin materiella övervikt gällande.

24. Le2	Lf2	25. Td1	L×g3
26. h×g3	S×e5	27. S×e5	L×e2
28. T×d5	Te6	29. Sf7†	Kg8
30. Sg5	Th6†	31. Sh3	T×h3†!

Uppgivet.

(Anm. av B. Hörberg.)

SPANSKT PARTI.

O. Sterner. **K. Sköld.**

1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. De2	b5	6. Lb3	Le7
7. 0—0	d6	8. c3	Sa5
9. Lc2	c5	10. d4	Dc7
11. h3	c×d4		

Med detta avslag hade svart kunnat vänta tills vit utvecklat sin springare, ty nu får denna pjäs det goda fältet c3.

12. c×d4	Le6	13. b3	Sc6
14. Lb2	Ld7	15. Sc3	Tc8
16. Ta—c1	Db8	17. Sd5!	Ld8
18. Tf—d1	h6		

Svart har inte behandlat spelöppningen bra. Vits ställning är märkbart överlägsen.

19. Dd2	La5	20. b4	S×d5
21. b×a5			

Givetvis inget fel, men e×d5 var nog att föredra t. ex. 21. —, S×b4. 22. Lb3 med hoten Lc3 och d×e5, eller 21. —, L×b4. 22. De2 med starkt tryck.

21. —	Sf6	22. d×e5	d×e5
23. Lb3	0—0	24. Ld5	Tfe8
25. Tc2	Dc7		

Liknande ställningar har man sett hos Sköld många gånger, men i regel har han då haft vit!

26. Td—c1	Db7	27. S×e5	S×d5
28. S×d7	Sd—b4	29. Dc3!	

Framtvingar den följande försvagningen av kungsflygeln. På 29. —, Se5 följer helt enkelt 30. D×e5.

29. —	f6		

Ställning efter 29. —, f6.

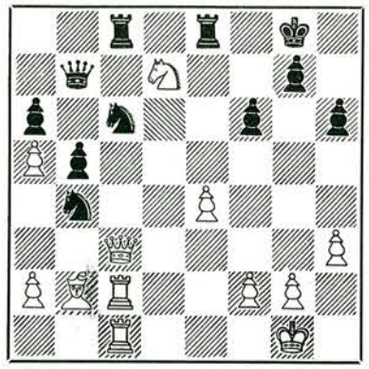

30. S×f6†!

Ett riskfritt pjäsoffer.

30. —	g×f6	31. D×f6	Tc7
32. Dg6†	Kf8	33. Tc5	Tf7
34. Td1	Db8	35. D×h6†	

Elegantare var 35. Tf5 med det oparerbara hotet Dg7†!, men även det valda draget för till målet.

35. —	Ke7	36. Lc1	Tg8
37. Lg5†	T×g5	38. D×g5†	Kf8
39. Dh6†	Ke7	40. a3	Uppg.

(Anm. av B. Hörberg.)

NIMZOINDISKT.

L. Apelqvist. **H. Broberger.**

1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sc3	Lb4	4. e3	0—0
5. Ld3	c5	6. Sf3	Sc6
7. 0—0	d5	8. c×d5	e×d5
9. a3	L×c3	10. b×c3	c4
11. Lc2	Lg4		

Detta drag försöktes i ett par partier i Zürich-turneringen av Petrosjan i liknande ställning. Keres anser 11. —, Sc6e7 bättre för att senare ev. spela Lf5.

12. De1	Te8	13. Kh1	Sh5
14. Sg1!			

Ett utmärkt drag, som förbereder den följande framryckningen.

14. —	Dd6	15. f3	Ld7
16. Dh4	g6	17. e4	De7
18. Lg5	f6	19. Ld2	Df7
20. g4	Sg7	21. Dg3	Sd8
22. Ta—e1	Lc6	23. e5	f×e5
24. d×e5	Sde6	25. Se2	a5

Vit planerar ett kungsangrepp, medan svart tar hand om initiativet på damflygeln. Som alltid i sådana ställningar blir spelet spännande.

26. h4	Kh8	27. Kh2	Tg8
28. f4	De7	29. Lc1	b5
30. Df2	Tgf8	31. Dg3	Tg8
32. Sd4			

Vit lämnar damflygeln åt sitt öde för att bryta igenom över punkten f5.

32. —	S×d4	33. c×d4	b4

Ställning efter 33. —, b5—b4.

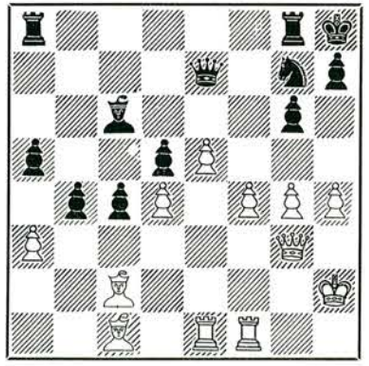

34. f5	g×f5	35. Lg5	Dc7
36. Lf6	Taf8	37. T×f5	T×f6
38. T×f6	Sh5	39. Df3	S×f6
40. D×f6†			

Vit har gjort sitt 40:e drag, men han hann inte stoppa klockan innan klaffen föll. Regelrätt förlust alltså. Ett något "dumt" slut på ett spännande, av båda parter friskt spelat parti. Hur det skulle ha gått vid fortsatt spel är inte så solklart.

(Anm. av B. Hörberg.)

Studier

Bidrag och lösningar sändas till A. WERLE. Krukmakaregatan 38, 2 tr., Stockholm Sö.

605. Lad. Prokes,
Tjeckoslovakien.
Original.

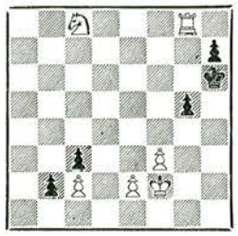

6+5=11. Vinst.

606. Pietro Rossi,
Italien.
Original.

5+4=9. Vinst.

607. Jac. Haring,
Holland
Original.

4+6=10. Remi.

TIJDSCHRIFT van de K N S, STUDIETURNERING 1953.

608. F. Richter.
1:a pris.

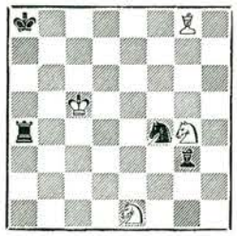

4+4=8. Remi.

609. V. Halberstadt.
2:a pris.

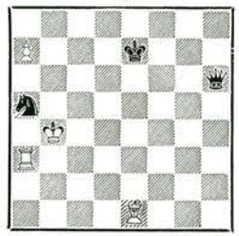

4+3=7. Remi.

610. J. v. d. Ende.
3:e pris.

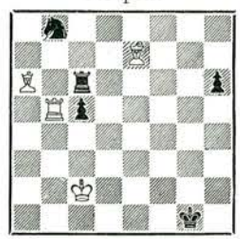

4+5=9. Vinst.

Svart börjar.

611. G. Nadarejsvili.
"Ahalgazdra
Kommunisti".
1953. Specialpris.

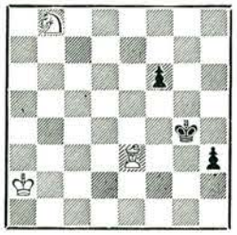

3+3=6. Remi.

612. A. Kazantsev.
1:a pris. Schachmati 1953.

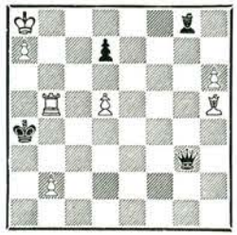

7+4=11. Vinst.

613. A. Belenkij,
Schachmati, nov. 1954.

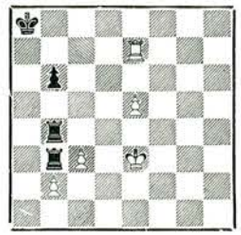

5+4=9. Remi.

INTERNATIONELL STUDIETURNERING.

(International Tourney for Endings.)

Tidskrift för schack anordnar under 1955 turnering för under året i tidskriften publicerade originalstudier. Priser: 35, 25, 15 kr. samt ev. Hedersomnämnande.

Tidskrift för schack annunces an international tourney for original publishing during 1955. Competitors ought to adress to the editor, Allan Werle, Krukmakaregatan 38, 2 tr., Stockholm Sö.

The prices: I — 35, II — 25 and III — 15 kronor, and eventual Hon. ment.

Please reprint!

NU — OCH FÖR HUNDRA ÅR SEN.

Schackklubben Sass' jubileumsturnering,
Stockholm 1954.
Svart: E. Bring.

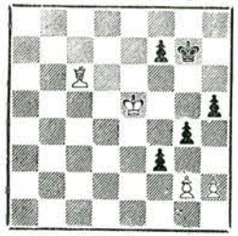

Vit: Nils Bergqvist.

Diagramställningen har uppkommit efter svarts 40:e drag f4—f3. Fortsättningen har sitt intresse därför att den ger anledning till en titt på ett gammalt bondeslutspel. Först låter vi emellertid spelarna få ordet, endast avbrutna av ett litet inpass då och då.

41. L×f3 (?), —.

Textdraget är svagt därför att efter det enkla, närliggande och bra draget 41. g3, svart inte har något att komma med. I stället försvårar vit nu uppgiften för sig — och går som fortsättningen visar, till slut bet på den. Alldeles galet vore som man lätt ser 41. g×f3?, g×f3. med klart remispel.

41. —, g×f3, 42. g×f3, h4, 43. Kf5, h3. 44. Kg5, —.

Exaktare genast Kg4.

44. —, Kh7. 45. Kg4, Kg6. 46. K×h3, Kh5. 47. Kg3, Kg5. 48. f4†, Kh5, 49. Kh3, f5. 50. Kg3, Kg6.

Svart har gjort det bästa möjliga av sitt omöjliga läge och får nu sin belöning för detta välförhållande. *Parterna enade sig om remi!*

Det hade inte varit så dumt att känna till, att J. Kling redan för c:a hundra år sedan påvisat hur denna position skulle kunnat vinnas.

Nämligen så här: 51. Kf2, Kh5. 52. Ke2!, Kh4 (Kg4 besvaras med Ke3!). 53. Kd3! (Kg4 *måste kunna* besvaras med Ke3!), Kh3. 54. Kd4, Kh4 (H-bonden står för långt bort!). 55. Ke5, Kg4,. 56. h3†, och vinner.

Även med vit Kg3 och svart Kh5, och vit vid draget, är spelet vunnet för vit. Det blir då ett litet förspel, 1. Kh3! (Ej 1. Kf2?, Kh4! 2. Ke2 (f3), Kh3 remi. Eller 2. Ke3, Kg4 remi.), Kh6. 2. Kg2! (Tempooffer. Den s. k. triangelmanövern.), Kh5. 3. Kg3, Kg6 — och ställningen är identisk med partispelet efter 50:e draget.

EN VACKER RÄDDNING.

Sovjetmästerskapet,
Kvartsfinal, 1954.
Svart: *V. Zerdjev.*

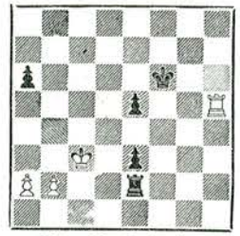

Vit: *N. Golovko.*

Vidstående ställning har uppkommit efter svarts 44:e drag, som var Be5. Det är klart att svart nu kände sig ganska tillfreds med tillvaron, ty hotet Kf6—e6—d5 låter sig inte så lätt bemästras. Vits kung är ju bunden av att gardera damflygelbönderna.

Försöker vit 45. Th6† så kan följden bli Kf5. 46. T×a6, T×b2! 47. Th6, e2. 48. Th1, T×a2. 49. Kd3, Kf4. Svart måste vinna.

Men enligt ett gammalt "stäv" lär nöden vara alla uppfinningars moder, och i sitt beträngda läge lyckas vit finna en räddande vändning.

45. a3!, —.

En djuptänkt konception, som syftar till att gardera b4.

45. —, Ke6. 46. Kd3!, T×b2.

På 46. —, Te1 följer 47. Ke4, e2. 48. T×e5†, Kd6. 49. Td5†, och 50. Td2.

47. Ke4!, —.

Nu ser man idén i 45. a3!, ty 47. K×e3?? är dåligt på grund av Kd5!

47. —, e2, 48. T×e5+, Kd6. 49. Kd4!, remi!

På 49. —, Td2+ skulle följa 50. Kc3!

LÖSNINGAR, HÄFTE 4 1954.

591. A. Hildebrand. Kh1, Tb6. Ld5. — Kd8. Sa2, b2. Vinst. *Svart drar.*

Tyvärr förbisågs i korrekturet, att det stod remi under diagrammet, men av ställningen framgår ju klart att det måste gälla något annat. Hoppas att lapsusen inte ställt till någon förtret för berörda parter.

1. —, Sa4 (På 1. —, Sc3 är saken enkel; 2. T×b2, S×d5. 3. Td2, o. s. v.). 2. *Td6†!,*

Kc7! (Ej 2. —, Ke7. 3. Te6† följt av La2.). 3. Tc6†, Kd7. 4. Ta6, S2c3. 5. Lc6†, Kc7. 6. L×a4, Kb7. 7. Ta5, Kb6. 8. Ta8, Kb7. Det verkar nu som om svart skulle uppnått positionell remi, men vits nästa drag ändrar läget. 9. Lc6+!' och på K×c6 följer 10. Tc8+, o. s. v.

En bra studie! Men betingelsen "Svart drar etc." verkar onekligen litet krystad, ty att anse 1. —, Sc3 som ett allvarligt menat försvarsspel är nog att ha litet för små anspråk. Alltså kunde springaren redan från början lika gott ställas på a4 och inledningsdraget överlåtes på vit.

592. A. Hildebrand. Kf7. Tg1. Sd7. —, Kh6. Th8. Lg7. Sg8, h5. Remi.

1. Tg6†, Kh7. 2. T×g7!, S×g7. 3. Sf8†, Kh6. 4. Sg6!, Th7. 5. Sf8, Th8. 6. Sg6, o. s. v. Svart kan inte få ut tornet och med endast springarna kvar är spelet som bekant remi.

Positionell remi med intressant slutställning, men något brysk upptakt.

593. A. Hildebrand. Kd3. Tf5. Lh7. Bh4. — Ke6. Lb3, g1. Se4. Bd2. Remi.

1. Tf1, d1D! 2. T×d1, Sf2 +. 3. Ke2, L×d1+! 4. Kf1!, Sh3. 5. Kg2, Lg4. 6. Kg3, Sf2. 7. Kg2, Sh3. 8. Kg3, o. s. v.

En originell remiställning, som tillhör samma nu så populära tema, som den föregående. Upsala Allmänna bör känna sig hedrat av den fina dedikationen.

594. Pietro Rossi. Ka3. Lg4. Sc5. Ba2, f5. —, Ke7. Le5. Ba7. b2. Remi.

1. f6†, K×f6. 2. Se4†! Kg6. 3. Sc3!, L×c3. 4. Ld1!, remi.

Ej 3. Sd6 eller g3 för b1D. 4. Lf5†, D×f5. 5. S×f5, K×f5 och vinner.

595. Lad. Prokes. Kf3. Tc3, f1. Bh2. — Ka2. De8. Bf4, f4, f5, g6, h3. Remi.

1. Tf2†, Kb1. 2. Tb3†, Kc1 (Ka1 3. Ta3†, o. s. v.). 3. Tc3†, Kd1, 4. Td3†, Ke1. 5. Tf1†!, K×f1. 6. Td1†, De1!, 7. Tc1, g5. 8. T×e1†, K×e1. Patt.

Eller 7. —, D×c1. Patt. En liten trevlig pattstudie.

596. Kjell Runqvist. Ka1. Tg2. Ld4. — Kd1. Lh4. B b3, c3, f2. Remi.

1. L×f2!, Lf6! 2. Ld4, L×d4. 3. Tb2!, och efter c×b2†. 4. Kb1 har en klassisk pattställning uppkommit som det kostar båda bönderna att upplösa.

Inte heller avvaktande tredje-drag av svart ger något. T. ex. 3. —, Ke1, eller löpardrag på h8-diagonalen; Vit svarar 4. T×b3, c2†. 5. Ka2, Ke2. 6. Tb1!, Kd2. 7. Th1 (Tf1), och svart har inget att komma med. På 3.—, Ke1 är även 4. Kb1, Kd1. 5. Ka1, o. s. v. möjligt.

Försöket 1. —, b2† bemötes med 2. Ka2!, L×f2! (På 2. —, c2 följer 3. Tg1† samt antingen L×h4 eller K×b2 med remi.) 3. T×f2, c2. 4. Tg1†, Ke2! 5. K×b2!, remi.

Fel vore 1. T×f2? för L×f2. 2. L×c3 (Bäst), Kc2 och svart vinner genom att byta av löparen på c3.

597. Folke Peterson. Kh2. Ba4, d4, e2, e3, f5. — Ke4. Lb1. Vinst.

1. f6, La2. 2. d5!, L×d5. 3. a5, Kf5. 4. e4†!, K×e4. 5. a6, Kf5. 6. e4†!, K×e4. 7. a7, och vinner.

Man bör observera att studien visar eko i 4:e och 6:e dragen. En liten bra studie, som inte saknar originalitet!

LÖSNINGAR TILL REPRODUKTIONERNA I DETTA HÄFTE.

608. 1. Kb5, Ta7. 2. Sg2!, Tg7. 3. S×f4!, T×g8. 4. Sf6, Tb8†. 5. Ka6!, L×f4. 6. Sd5, Tf8. 7. Sb6†, Kb8. 8. Sd7†, remi.

609. 1. —, Dd6†. 2. Ka4, Dd7†. 3. K×a5, D×a7†. 4. Kb5!, Dd7†. 5. Kc5!, Dd6†. 6. Kc4, De6†. 7. Kd4, Dg4†. 8. Ke5!!, remi.

Tijdschrifts studieredaktör, C. J. de Feijter, som även avdömt turneringen, framhåller att denna studie, som visar hur vit på ett högst förbluffande sätt förmår gardera sina dåligt posterade figurer på indirekt väg, varit given förstapristagare — om inte svart börjat. Feijter anser det vara en svaghet att låta svart börja spelet i studier. Tydligt är att man här ingenting vinner på arrangemanget, ty svart har inget annat förnuftigt att försöka, än den anförda varianten. Det verkar heller inte omöjligt att med en smula möda komponera in ett acceptabelt vitt inledningsdrag. Ofta beror "Svart drar" på att författarna tröttnat på att undersöka möjligheterna att låta vit börja.

610. 1. Tb1†, Kf2. 2. Lb5, Te6. 3. Te1!!, T×e1. (Naturligtvis inte K×e1??). 4. Lh4†, Kf3. 5. L×e1, h5. 6. Lh4, och vit vinner då han även erövrar springaren innan h-bonden blir farlig.

Tredje draget är en vacker poäng!

611. 1. Lg1, Kg3. 2. Sc6, Kg2. 3. Ld4!, h2. 4. L×f6, h1D. 5. Lb2!, och svart kan inte förhindra Sd4 med teoretisk remiställning.

612. 1. Tb7, De5. 2. Ld1†, Ka5. 3. b4†, Ka6. 4. Le2†!, D×e2. 5. Kb8, De5†. 6. Kc8, De8†. 7. Kc7, L×d5. 8. a8D†!, D×a8. 9. Tb6†, Ka7. 10. b5, Lb7. 11. Ta6†!, L×a6. 12. b6†, matt!

Vad sägs om den slutställningen. En strålande prestation.

613. 1. Te8†, Kb7. 2. e6, Tb5. 3. e7, Te5†. 4. Kd4, Te1. 5. Td8!, T×e7. 6. Kc4!, T×b2. 7. Td7†!, remi.

Eller 4. —, Tbb5. 5. c4, Tbc5 (a5). 6. b4!, Tc8 (a8)! Remi.

Problem

Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 68, 4 tr., Stockholm Va.

10346. Gustaf Adolf Ekestubbe,
Skurup.

Matt i 2 drag.

10347. Halvar Hermanson,
Unbyn.

Matt i 2 drag.

10348. Bengt Ingre.
Mora.

Matt i 2 drag.

10349. Gustav Jönsson,
Torsby.
Tillägnat Bror Larsson.

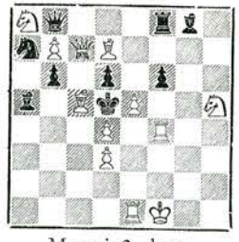

Matt i 2 drag.

10350. Folke Lundqvist,
Vetlanda.

Matt i 2 drag.

10351. Stig Svennerstedt,
Hedemora.

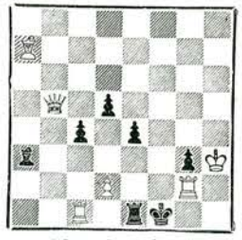

Matt i 2 drag.

10352. Anders E. Wester,
Gävle.
(Debut).

Matt i 2 drag.

10353. Gustav Wiahl,
Malmö.
(Debut).

Matt i 2 drag.

10354. Tore Andersson,
Tyringe.

Matt i 3 drag

10355. Rune Asplund,

Dynäs.

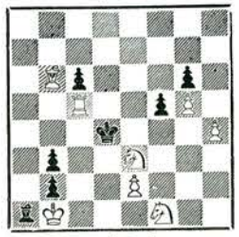

Matt i 3 drag.

10356. Jan Hartong,

Rotterdam.

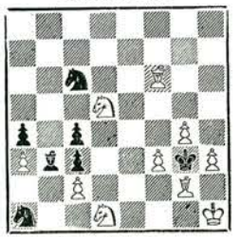

Matt i 3 drag.

10357. Herbert Hultberg,

Stockholm.

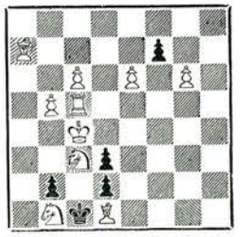

Matt i 3 drag.

10358 K. A. Koetsheid,

Sassenheim.

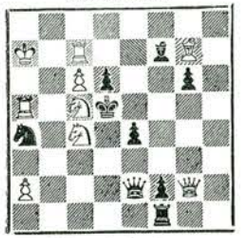

Matt i 3 drag.

10359. Lennart Larsson,

Lerum.

Matt i 3 drag.

10360. Ragnar Nilsson,

Kalmar.

Matt i 3 drag.

10361. Yngve Rimbert,

Bromma.

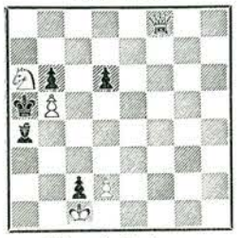

Matt i 3 drag.

10362. Theodor Siers.

Obershagen.

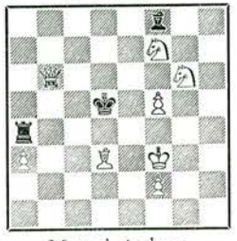

Matt i 4 drag.

10363. E. J. Pniak,

Bielsko — Biala.

Matt i 4 drag.

Denna gång kan vi bl. a. visa upp en förnämlig samling problem av fjorton svenska författare. 10346 har halvlåsning i förspelet och ett annat känt tema i lösningen — 347 visar Fleck i både försöksspel och lösning — 348 originella Stocchiblockader — 349 för vilket vi tackar författaren på det hjärtligaste, bygger på en förplan och må anses mycket komplicerat till uppläggningen — 350 svarta självavskärningar i mängd — 351 ännu en författare som återvänder efter lång frånvaro. Välkommen igen! — 352 och 353 visar två debutarbeten, som bägge lova gott för framtiden. Välkomna i kretsen. — 354 svarts parader är i en del fall inte lätta att hitta — 355 dragpliktstreor är sällsynta, men här är en. Angiv skenspel också för full poäng (d. v. s. den lösning som finns, om svart skulle börja) — 356 småtrevligt och lätt pussel — 357 känt tema (vilket) dyker upp i ny förklädnad — 358 flerhotsproblem som differentieras av olika parader — 359 påminner till uppläggningen om 10304 — 360 ett överraskande resultat av vår lilla notis "Pjäsfångst", sid 68, häfte I, 1954. Lösarna bedjas ange alla dualer, de till äventyrs kan finna — 361 en mycket elegant liten sak med (hur många?) modellmatter — 362 troligen rätt svårlöst då det finns så mycket att välja på — 363 inledningen kommer oväntad, annars lätt trots dragantalet.

10290 (Andersson & Hultberg). Förspel 1. —, Kc5 (Kd7, c5) 2. Ke6 (Dd8). Lösn. 1. Dg4, Kd7 (Kc5, c5) 2. Ke5 (Db4, Ddl). Med sina mattväxlingar, utsökta inl., de båda förf. 1. Dg2 och 1. b4 och goda ekonomi sannolikt en av årets bättre tvåor (AÄ). 10291 (Andersson). F. 1. —, Sd3 (Sce4) 2. Tf3 (S×e2). L 1. Se3, Sg4 (g4) 2. Tf3 (S×e2). Paradväxling med dualundvikning, behändig konstruktion. *10292 (Faleby).* 1. Tb5. Av numera rätt ålderdomlig typ. *10293 (Groeneveld).* 1. Lf5. Paradväxling. *10294 (Hasenzahl).* 1. —, Le7 2. D×f7. L. 1. Sd5, Le7 (Tf3) 2. Tb4 (Se3). Två korsschackar, den ena med mattväxling, möjliggöras genom nyckeln. *10295 (Hjelle).* 1. Sg3. Bi1 1. Sd2. *10296 (Karlsson)* 1. d×c6. Visar sju försvar mot 2. Dd4. En svart Bf7 tar bort bi1 1. c×d8S. *10297 (Nilsson).* 1. Sg8. Stocchiblockader. J. P. J. påpekar att liknande schema tidigare använts. *10298 (Overkamp).* Förspel 1. —, K×e4 (f×e4) 2. D×f5 (Lc4). 1. Sc2?, K×e4 (f×e4) 2. D×d4 (Se1) men 1. —, L×d1. 1. Sd5?, K×e4 (f×e4) 2. De2 (Sf4) men 1. —, Kc4. Alltså 1. Sc4, K×e4 (f×e4). 2. Df3 (Dd2). Näst 10290 bästa tvåan (AÄ). *10299 (Palkoska).* 1. Df6 (2. Dd5), T7×e5 (T2×e5, L×e5) 2. Sf6 (Le3. D×b6). Förspel 1. —, T(L)×e5. 2. Dd3. Trevlig sak. *10300 (Stocchi).* L. —, Ld2 (Sd2) 2. Sd3 (L×d4). 1. Sd2?, D×d6 (S×d6). 2. Sd3 (L×d4) men 1. —, T×h1. 1. Sf6, D×d6 (S×d6). 2 Te4 (Sd7). Ännu en 2‡ av högsta klass, författarnamnet borgar för kvalitet. *10301 (Ekestubbe).* Tag först bort Ba5! 1. Tg7 (2. Sc5 3. Ta7), L×g7 2. Dd6 (3. Dd1), Dd4 (Ld4) 3. Sc3 (Db4). L×g7 visar sig vara ett kritiskt drag med Dd4 som spärrdrag. En intressant och oväntad kombination. *10302 (Hemmingsson).* 1. Tc4, (2. Tb1), L×c4 (Sb5) 2. Dh3/g2 (T×d2). Men svart har en fin parad 1. —, Le8! och ingen matt. 10303 (Knotek) 1. Sc7 (2. Le3 och 2. Ld5), d5 (K×c6, d×c6) 2. L×d5 (Sa5, Lb4). *10304 (Larsson).* Här glömde vi en svart Bf4 — ursäkta. 1. a4? (2. Tb5), Sd4 2. ? 1. Tb7? (2. b4), Td4 2. ? Alltså 1. e×d6 (2. S×d7), T×d6 (Se7, T×d8) 2. a4 (Tb7, D×d8). Men vi ser ingen parad mot 1. T×d7. *10305 (Lundqvist).* 1. Te6, K×e6 (S×b4, S×c5, a×b5) 2. Lc4 (Te5, Sf4, Td6). Finfint nyckeldrag (GF). Överraskande lösning (ÄA). *10306 (Mikan).* 1. Se4, Kh3 (Kh5, f3, f5) 2. Se3 (Se5, Se3, Dh7/8). Prydligt men själlöst rutinarbete. Den lilla dualen efter f5 är inget att fästa sig vid. *10307 (Pinter).* 1. Te4 (2. T×e5), d×e4 (Lb7) 2. Lc4 (T×b7). Så hade förf tänkt sig, men dels finns paraden 1. —, Lh4 och efter 2. T×b7 följer Ld8 och ingen matt. *10308 (Reinhard).* 1. c7, Kb7 (Se7) 2. a8D (c8D). En riktigt trevlig miniatyr med den extra S-förvandlingen som glad överraskning. Trevlig och lagom lätt att lösa (EK). *10309 (Åkerblom).* Förspel 1. —, c4 2. Sd4 (Sd2?) 1. —, d5 2. S×c5 (Sd2?). 1. Dg2, c4 (d5, Sf, Sg4, f5) 2. Sf7 (Dg3, Df3, Sf7). Poängen ligger i, att vits andra drag i förspelen sker först som mattdrag i lösningen. *10310 (Åkerblom).* 1. T×e5?, Sc5! (Te6?, Sd6?). 1. Lf6?. Le7! (T×f6?). 1. Sf6?, T×f6! 1. Sf2?.K×f3! Det var de strategiska förförelserna och sedan lösningen. 1. Lg4 (2. Tf3), Sd6 2. T×e5 (Sf6?, Lf6?). 1. —, Ld6 2. Sg7 (Lf6?, Sf6?, Tb2?). 1. —, Tc5 2. Lf6 (Sg7?). 1. —, Sc5 2. Sf2 (Sg7?, Tb2?). 1. —, Lc5 2. Tb2 (Sf2?). 1. —, Sc4 2. Tb3 (Sf2?). 1. —, Tf6 2 S×f6. Ett problem av stora mått med djuptänkt innehåll. AÄ är en värdefull tillgång för spalten. *10311 (Andersson).* 1. Sa3. *10312 (Ingre).* 1. Sc5. Varianterna 1. —, Kb2 (Kd2) 2. f3 (f4) visar Foschinitemat. *10313 (Karlsson).* 1. Sh7. Matt på fängslingslinjen. *10314 (Wennick).* 1. Dd3. Åtskilliga avskärningar om än i känd stil. *10315 (Reinhard).* Matt i fyra drag! 1. h4, g×h e. p. (g×f3) 2. Th4 (Kc2).

För att slippa förvandlingslöparen i 10213 *(Hildebrand)* ger förf. problemet följande uppställning: Kh7, Dd1, Tf7, g1, Lb1, d6, Sb4, g4, Bf2, h2 — Kf4, Dc7, Tf8, h3, Lg2, h6, Sf5, h8, Bd5, e5, g5, g7. 2‡ 1. Sf6.

10304 *(Larsson),* korrektur: Kc3, Dg1, Tb4, Lb8, g8, Sa5, Ba2, b2, d6, f4 — Kc5, Dh3, Td5, Sf5, Bd3, e3, h4, h7, 3‡. 1. a4?, Sd4! 1. Tb7?, Td4! Lösn. 1. Dg5 (2. La7), T×d6 (Se7) 2. a4 (Tb7). En avsevärt förbättrad ställning. Huruvida den är korrekt, får lösarna avgöra.

10302 (Hemmingsson): Flytta Bh4 till h3. Tillfoga svart Ba4.

I. Andersson 472+49=521, J. E. Andersson 44+39=83, T. Andersson 464+56=520, Ä. Andersson II 48+51=99, K. G. Bergvall 456+26=482, S. Blomdahl II 409+50=459, Å. Ericson 123+41=164, E. Eriksson 287+25=312, N. Erlandson 65+26=91, T. Fahlman 172+23=195, G. Faleby 482+46=528, G. Fredelius II 87+23=110, G. I. Hallberg 246+35=281, C. I. Holm 462+43=505, B. Ingre 40, J. P. Jensen III 463+55=518, B. Jändel 349+63=412, B. Karlsson 145+24=169, E. Karlsson482+54=536, L. Larsson (L—m) IV 389+48=437, L. Larsson (N—e) 78+13=91, Fr. Lindgren II 14+26=40, E. Lundin 376+24=400, H. Marlak 253+54=307, E. Mörk 125+44=169, A. Nilsson II 468+62=530, M. Nordström 481+21=502, O. E. Olsson 448+10=458, I. Peterson 52+26=78, P. O. Ringvall 322+37=359, O. Rova 139+54=193, H. Svensson 222+44=266, P. Thunberg II 230+24 (häfte III) +37=291, H. Ternblad V 400+57=457, E. Wennik 172+44=216, A. E. Wester 371+18=389, A. Åkerblom 59.

Bästa lösare var denna gång B. Jändel 63, A. Nilsson 62 och A. Åkerblom 59 poäng.

Som vi spådde förra gången, blev det många, som nådde de magiska 500 poängen och erövrade lösningspris. Vi gratulera alltså herrar *Ivar Andersson, Stuvsta, Tore Andersson, Tyringe, Gustav Faleby, Stockholm, Carl-Ivar Holm, Kalmar, J. P. Jensen, Köpenhamn, Edvin Karlsson, Gräsmyr, Arvid Nilsson, Väse och Martin Nordström, Kristineberg*, vilka samtliga önskas god fortsättning på nästa varv.

För erhållande av pris torde hänvändelse göras direkt till huvudredaktören för TfS.

SVENSKAR I UTLANDET.

Det händer faktiskt ganska ofta, att man i den utländska schackpressen finner meddelanden om svenska framgångar. Från några av de senaste prislistorna presentera vi här tre problem av vitt skilda slag Åkerblom och Hermanson är ju sen gammalt pålitliga poängplockare, medan Andersson, som tillhör våra yngre författare först på senare år börjat göra sig gällande i större sammanhang.

10364. H. Hermanson,
2. pris.
Arbejder-Skak, 1953/I.

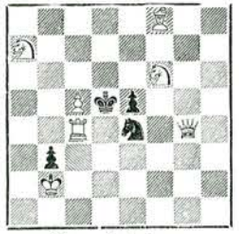

Matt i 2 drag.

10365. A. Åkerblom,
2. pris, min.-turn.
Exprese Wieczorny, 1954.

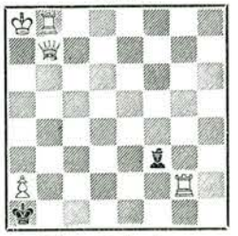

Matt i 3 drag.

10366. T. Andersson,
2. HO Problemschack 1953.

Matt i 3 drag.

10364. Förspel 1. —, S — (S×c5). 2. Se7 (T×c5). Lösn. 1. c6, S — (Sd6) 2. Tc5 (Se7), Vi citerar domaren, F. Fleck, som skriver: "Meredithdragpliktsproblem, som framställer reciprokaktigt fortsatt försvar med mattväxling. Vacker, fri ställning, glänsande konstruktion, en pärla, som vill glädja varje lösare och kännare."

10365. Problemet ser ju vid en första anblick tämligen enkelt ut, men hej, vad man bedrar sig. Slås den svarta L, är det hela tiden risk för, att svart blir patt och därför har vi först dessa försök. 1. Th8?, Le2! 1. Tg5?, Lg2! 1. Te8?, Le4. 1. Ka7?, L×b7! Lösningen blir 1. Td8, Le2 (L×b7, L×g2) 2. Td5 (K×b7, D×h2).

10366. Här är det fältet d5, som vållar svart en massa obehag. 1. T×b5 (2. Te5), Td3 (Ld5, Sd5). 2. Tb3 (Sh5, f6). De olika interferensernas för svart skadliga verkningar är skickligt tillvaratagna.

PLACHUTTATEMAT.

När problemkonsten efter upptäckandet av det Indiska temat populariserades, låg fältet fritt för de stora upptäckterna. Vi har tidigare sett, hur olika avskärningstemata dök upp, det ena efter det andra. Ett av de stora namnen från denna tid är *Josef Plachutta*, som 1858 fann på, hur två pjäser med samma gångart kan skära av varandra och hur man ska utnyttja detta. Det första exemplet på temat ifråga såg ut så här:

10367. J. Plachutta.
Leipz. Ill. Zeitung 1858.

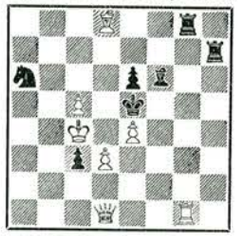

Matt i 4 drag.

1. Df3 (hotar 2. d4 matt), S×c5 är en inledande manöver, som inte har med temat att göra, men sedan följer 2. Tg7, en vit offerpjäs ställer sig i skärningspunkten mellan de två svarta tornen och vit hotar 3. Dg3. Dessutom får vi hålla i minnet att c7 är en farlig punkt, där L-matt hotar. Svarar svart med 2. —, Tg8×g7, är bägge hotpunkterna fortfarande garderade, men efter 3. Lc7†, kan inte Th7 slå L, eftersom det avskurits av det andra T, utan svart är tvungen att spela Tg7×c7, uppger därmed garden av g3 och 4. Dg3‡ följer. Spelar svart i stället 2 —. Th7×g7 följer analogt 3. Dg3. Tg7×g3. 4. Lc7 ‡. Idén består alltså i, att en av temapjäserna lockas till skärningspunkten, varefter den *ledes* längs den linje (eller diagonal), de bägge behärska, så att den förlorar garden över ett fält den tidigare kontrollerat.

En mycket bekant Plachutta mellan två diagonalt gående pjäser (svart D verkar här endast som L) är följande:

10368. W. A. Shinkman.
The White Rooks 1910.

Kh8, Ta7, g7, Bd4, d6 — Kd8, Da2, Lg2, Ba6, d7. 3‡.

Svarta temapjäser är förstås D och L, som behärska g8 och a8, varifrån matt hotar efter 1. d5. På 1. —, D×d5 har svart fortfarande kontroll över bägge fälten, men 2. Ta8+ tvingar svart till D×a8. Hade nu inte D skurit av L hade L×a8 varit tillräcklig parad mot 3. Tg8‡. Likaså har vi efter 1. —, L×d5 med skadlig avskärning av D, 2. Tg8†, L×g8 3. Ta8‡.

Naturligtvis har idén så småningom fördjupats eller försetts med allehanda finesser och ett verkligt ståtligt arbete av den kände danske problemisten K. Hanneman är nedanstående problem, som visar en åttafaldig Plachutta.

10369. K. Hanneman.
Sv. Dagbladet 1924.

Matt i 4 drag.

1. Le7 (hotar 2. Tc3†), e1D 2. Td2, D×d2 3. Tc3†, D×c3 4. Ld6‡ eller 2. —, De×d2 3. Dd8†, D×d8 4. Tc3‡. Övriga varianter är 1. —, e×f1D 2. Tdd3. 1. —, h×g1D 2. Td4. 1. —, h1D 2. Td5. 1. —, Tf3 2. Tdd3. 1. —, Tf4 2. Td4 1. —, Be4 2. Td5. 1. —, Th6 2. Td6. Td8 ställer sig hela tiden i skärningspunkten mellan Dd1 och någon annan aktuell svart pjäs.

Problem bygger ju ofta på förförelsedrag, som skenbart ska leda till målet och nr 10370 visar, att vit måste spela försiktigt för att själv undvika att råka ut för en för honom skadlig T-Plachutta.

10370. E. Zepler.
Münchener Zeitung 1934.

Ka7, Th1, h3, Sa1 — Ka2, Lf7, Bg6. 4‡.

Försöker vi här 1. Tg3? för att spela 2. Th2 3. Tg1 svarar svart med 1. —, Ld5 och på 2. Th2, Lg2! 3. Th×g2 ser vi hur detta T förhindrar 4. Tg3g1. Ett annat försök är 1. Te3, Lc4 2. Th2, Le2 osv. Lösningen blir i stället 1. Td3, Lb3 2. T×b3, g5 3. Th6 4. Ta6‡. Man talar här om en *vit virtuell Plachutta* och med virtuell menas i detta fall en kombination, som endast finns på papperet (i försöksspelen), men som aldrig kommer till utförande.

NYBÖRJARTÄVLING NR 9.

Denna tävling är öppen endast för nybörjare och mindre rutinerade problemister och är så pass lätt, att nästan vem som helst kan göra ett problem över idén, som lyder:

Konstruera ett problem *"vit drar och gör matt i två drag, i vilket en svart pjäs åstadkommer minst fyra varianter och vit gör matt med minst två olika pjäser"*.

För att tävlingsdeltagarna ska undvika de vanligaste nybörjarfelen, ger vi följande tips. Nyckeln (inledningsdraget) får inte beröva svart K något flyktfält och ej vara ett slag, varjämte den pjäs, som gör inledningen ej får dra från ett fält, där han står i slag, till en skyddad plats. Kan svart i diagramställningen schacka (utan föregående vit inledning), måste vit kunna besvara denna schack med ett mattdrag redan i utgångsställningen. Rita upp problemet på ett diagram och angiv fullständig lösning, d. v. s. samtliga varianter, inte endast nyckeln, samt sänd bidragen till Bror Larsson, Kungstensgatan 63 IV, Stockholm Va, senast 31/3 1955. Två priser i form av diplom vinkar.

Alla förfrågningar besvaras om svarsporto bifogas.

LÖSNINGAR TILL PROBLEMISTERNAS JULPRISTÄVLINGAR.

I. *(B. Hegerman,* Deutsche Schachzeitung, 1931). 1. Sd7, Tc3! 2. Dc4, Kc2 3. Df7, Tc8.

II. *(T. R. Dawson,* Natal Mercury 1921). Återtag Se5—f7. Spela 1. Ld3.

III. *(H. Hultberg,* Esk-Kuriren, 1945). 1. Ta8, h3 2. Db8, h×g2 3. Lc2, g×fD. Ej 1. Db8, h3 2. D×g3 och ej 1. Tc8, h3 2. Db8, h×g2 3. Th8.

IV. *(B. Larsson.* Original). 1456 ställningar. Svaren varierade mellan 1312 och 2448. Även förf. hade till en början fel resultat.

V. *(B Larsson.* Original). T kan *uppnå* samtliga fält utom a1 och h8 och det kan efter avslutad sjudragsserie *stanna* på alla svarta fält utom a1 och h8. Frågan var med flit annorlunda formulerad än i nr VI.

VI a. *(B. Larsson.* Original). a5, a7, b8, e1, g1, h2. Sex fält alltså.

VI b. *(B. Larsson.* Original). Det finns 20 olika dragserier. Två till vardera a5 och e1 samt fyra till de övriga fälten.

Prislistan får följande utseende:

1. Frans Hansson, Göteborg (0 fel).

2. Ivar Andersson, Stuvsta (0 fel).

Hedersomnämnanden tillfaller *Ragnar Nilsson,* Kalmar, *Helmer Ternblad,* Västerhaninge, och *Elof Wikström,* Älvsbyn, vilka samtliga endast hade ett fel.

ROCKAD OCH EN PASSANT I PROBLEM.

Är det tillåtet att rockera i ett problem, ifall K och T står på sina originalplatser? Svaret blir helt diplomatiskt "ja och nej". Om det är möjligt att från ett partis utgångsställning spela upp diagramställningen utan att flytta någon av rockadpjäserna anses, att rockad är tillåten, ehuru man inte kan bevisa, att de faktiskt aldrig flyttats. Däremot är många problem skapade med motivet att någon gång under bevispartiets lopp K eller T *måste* ha dragit vilket omöjliggör en rockad i lösningen. Denna otillåtna rockad inbygges då oftast som en förförelse, vilken skenbart leder till målet, om det gäller vit rockad eller till att problemet blir olösligt om det gäller svart. Följande ställning kan lätt spelas upp utan att man flyttar svart K eller T och därför anser man också att svaret har rockadrätten kvar. Nr 10371.

10371. T. Dawson,

Brit. Chess Mag. 1948.

Kb8, Db7, Sd5, Bg5 — Ke8, Th8, Sc8. 2♯.

Lösningen är förstås 1. g6. Problemet är skäligen enkelt, men har ett visst teoretiskt intresse, eftersom det är den första tvådragsminiatyren med rockad i vilken svart K. har tre flyktfält.

Nr 10372 är ett skickligt komponerat problem med två vita rockader.

1. Db4 (2. S×f5), L×b4 (S×b4) 2. Lf4 (L×f5) 3. 0—0 (0—0—0).

10372. A. Taffs.

Fairy Chess Review 1940.

Matt i 3 drag.

1. Db4 (2. S×f5), L×b4 (S×b4) 2. Lf4 (L×f5) 3. 0—0 (0—0—0).

Bevisen varför en rockad är otillåten kan vara av skiftande slag och fordrar ofta långa och ingående analyser, men det går också att framställa saken på ett behagligt enkelt sätt. (Behagligt så till vida att det inte anstränger lösarens tankeapparat alltför mycket).

10373. B. Larsson, TfS 1940.

Ke1, Db3, Th1, Bb2, e2—Kb1, Be3.

A) Matt i ett drag.

B) Flytta Be2 till c2. 1♯.

A löses genast med 1. 0—0 men den lösningen går inte i B, ty hur har där svart K kommit till b1? Ja, den har inte kommit dit via a2 eftersom de vita B hindrar detta utan över d2 eller d1 och för att svart K ska kunna stå på något av dessa fält måste vit K i ett tidigare skede ha flyttat undan för att släppa fram svart K. 0—0 är således inte tillåtet i B, som löses med 1. Ke2 medan 1. 0—0 kvarstår som förförelse åt den ouppmärksamme lösaren.

Om i ett problem svart endast förfogar över Ke8 och Ta8 (eller h8) och betingelsen lyder "matt i n drag" behöver man aldrig frukta försvaret 0—0—0 (0—0), ty eftersom vit ska börja och alltså är vid draget, kan man ställa sig den frågan: "Vad drog svart sist"? Ja, tydligen har hans senaste drag gjorts med K eller T och alltså är hans rockadmöjligheter automatiskt borta.

En lustig idé finns i följande problem.

10374. E. Zepler,

Die Schwalbe 1929.

Matt i 4 drag.

Försöker vit här snabbt avgöra det hela genom att spela 1. Dd6, vilket hotar matt i nästa drag, klarar sig svart genom att spela 0—0—0. Vid måste således tillgripa andra utvägar och spelar det förbluffande 1. Kd4!, nu hotar 2. De5+ och matt i tredje draget. Svarts bästa försvar är 1. —, Ta4+, då vit gör 2. Ke5. För att nu hindra 3. Db8 har svart inget annat val än att gå tillbaka med T till a8. Men *nu* kan vit lugnt spela 3. Dd6, ty eftersom Ta8 bevisligen flyttat, har svart inte rockadrättigheten kvar och kan inte som tidigare klara sig med 0—0—0.

Efter denna lilla visit bland rockadproblemen ska vi se ett tag på en passant-uppgifter och den första frågan att besvara blir då; När får nyckeln i ett problem vara ett e.p.-slag?". Svaret är: När man kan *bevisa* att svarts senaste drag måste ha varit två steg med en B. Lägg märke till skillnaden. När det gäller e. p. måste man bevisa att draget är möjligt, men när man talar om rockad gäller det att bevisa att den evenetuellt är omöjlig.

Ett mycket enkelt bevis för att e. p. är tillåtet finner vi i denna gamla ställning.

10375. F. Amelung.

Düna Zeitung 1897.

Kf5, Th8, Be5, f6 h5 — Kh5, Bg5, h7. 2♯.

Här råder det ju ingen tvekan om, att svarts senaste drag måste ha varit g7—g5 och vit kan lugnt spela 1. h×g6 e. p. med matt i andra draget.

Medan man i en sådan enkel position knappast beundrar författarens skarpsinne och inte heller blir imponerad av lösningen — det finns ju inget att välja på — kan man i stället träffa på ställningar, i vilka det vid första anblicken förefaller omöjligt att bevisa, att svarts sista drag utförts med en tvåstegsbonde. Framför allt gäller detta, när svart dessutom har många rörliga pjäser, som man tycker lika väl kunde gjort sista draget. Det här valda exemplet tillhör långt ifrån de mera komplicerade, vilka fordra bevis som tarvar ganska stor vana att kunna följa med i.

10376. W. Hundsdorfer,

Retrograde Analysis, 1915.

Matt i 3 drag.

Lösningen är inte svår. 1. a×b6 e. p., f5+ 2. Lb2+ eller 1. —, b×a3 2. T×a3 o. s. v. Frågan är bara: Varför kunde vit börja med a×b6 e. p.? Jo, det kan bevisas att svart senast *måste* ha dragit b7—b5. Förr eller senare måste vit återtaga draget Kg7—h8. (I ett bevisparti gäller det näm-

ligen, att spela tillbaka alla pjäser till ett partis utgångsställning. En problemställning ska alltid kunna spelas upp därifrån, men nu utgår vi från problemet och spelar baklänges). Men K kan inte retrahera (gå tillbaka) till g7 förrän Tf7 kan flytta undan, det kan ju inte utan vidare göra det, eftersom Lg8 i så fall skulle schacka svart K. Tf6 kan endast frigöras om senaste dragen var 1. b7—b5, Bb5×Ta6 2. Te6—t6, Kg7—h8 3. Tf8—f7+. Så enkelt var det, min käre Watson!

ETT TURNERINGSRESULTAT.

För att hedra den 72-årige blinde problemisten P. A. Koetsheid, som i 40 år lett schackspalten i "De Maasbode", utlystes förra året i Holland en tredragsturnering, från vilken resultatet nu föreligger. Vi reproducerar nedan dels ett av Koetsheids egna favoritproblem, dels 1. och 2. pristagaren från turneringen. Koetsheid har även medarbetat i TfS och så sent som 1953 vann han 1. pris i flerdragsavdelningen i vår årsturnering med nr 10097 samtidigt som han tillsammans med J. Hartong fick 1. hedersomnämnande för en tredragare. Se även 10358 i detta häfte.

10377. P. A. Koetsheid,
Specialpris.
Westminster Gazette
1917.

Matt i 3 drag.

10378. P. W. Nanning.
1. pris.
Koetsheid jub 54.
De Maasbode 1954.

Matt i 3 drag.

10379. E. Visserman.
2. pris.
Koetsheid jub 54.
De Maasbode 1954.

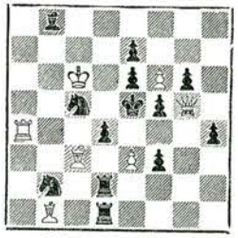

Matt i 3 drag.

10377. 1. Dc1 (2. Td5 och 2. Ld4), T×f8. (Kf6) 2. T×d6 (Lg5). 10378. 1. Lf7 (2. S×e6), Tb6 (Tc6) 2. Se2 (Sd3). 10379. 1. f7 (2. Df4), Sbd3 (Scd3, Sd7) 2. e×d4 (L×d4, Ta5).

TURNERINGSKALENDER.

Tidskrift för Schack: Årsturnering för 2‡, 3‡ och flerdrags-‡. Adress Bror Larsson, Kungstensgatan 63 IV, Stockholm Va.

Springaren (Svenska Problemschackklubbens organ): Årsturneringar för alla slags problem. Adress H. Hultberg, c/o Carlsson, Odengatan 35 III, Stockholm Va.

Arbejder-Skak: 2‡, 3‡, hjälpmatter och självmatter i 2—4 drag. Adress J. P. Toft, Broagergade 8, Köpenhamn V.

Magasinet: 2‡ och 3‡, halvårsturneringar. Adress K. A. K. Larsen, Gadevangsvej 10, Hilleröd, Danmark.

Skakbladet: 2‡, 3‡, flerdrags-‡ och hj ‡ vilka senare ska vara insända före 30/6. Adress P. Rasch Nielsen, Damhus Boulevarde 37, Köpenhamn, Valby.

Die Schwalbe: Alla slags problem. Adress C. Schrader, Ferdinandstrasse 67, Hamburg 1.

Hannoversche Allgemeine Zeitung: Turnering för 2‡ och 3‡, domare H. Grassman. Adress Horst Jürgens, Vahrenwalderstrasse 24, Hannover. Insändarfrist 15/3 1955.

Problemnoter: 2‡, 3‡ och flerdrags-† samt sj‡. Dessutom en *Nyårs*-turnering med frist 1/4 1955 och följande betingelse: Problem av alla slag (dock ej fantasipjäser) i vilka svart K måste stå på d5 och vits 1. drag är 1. f8L. Adress G. Thomas, Lindenborgvej 10, Vanlöse.

Feenschach: Alla slags fantasiproblem! Adress W. Karsch, Pinneberger Landstrasse 2, Barmstedt (Holstein), Tyskland.

Till sist

återger vi tre problem i Springarens årsturnering för fantasiproblem 1954.

10380. T. Kardos.
Springaren 1954.

Hjälpmatt i 14 drag.

10381. A. Hildebrand,
1. pris,
Springaren 1954.

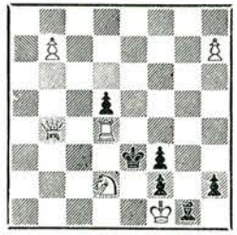

Självmatt i 2 drag.

10382. W. Pflughaupt.
1. pris,
Springaren 1954.

Reflexmatt i 2 drag.

10380. 1. b2, K×b2 2. Db3, K×D 3. Tc3, K×T 4. Ld3, K×L 5. Le3, K×L 6. Tf4, K×T 7. Sg5, K×S 8. Sh5, K×S 9. Kf6, ×h6, 10. Ke5, K×g4 11. Kd4, K×f3 12. Kc3, ×e2 13. Kb2, K×d2 14. Ka1, K×c2. Ensam vit K mot 16 svarta pjäser.

10381. 1. Db2, h1L 2. b8L, Lh2 3. L×h2 1. —, h1S 2. h8T, Lh2 3. T×h2 1. —, h1D (T) 2. Sc4, d×c4 3. D×f2. Originella förvandlingsmotiv.

10382. 1. Sf8?, Le3 2. Td7‡. 1. Sd7? Le3 2. D×c4‡. 1. Sd5! (2. Dc2, L×g4), L×g6 (Tb3, L×g4) 2. Sf4 (Sb4, Kc2), Sc3 (Se3, T×b2). Ovanligt rikt innehåll både i förförelser och lösning för denna problemart.

P. S. I pressläggningsögonblicket erfar vi, att 10380 har ett par dualer. Vits 8. och 9. drag kan byta plats och 14. Kc1 går också att spela. Skada på en så vacker uppgift.

PROBLEM UTAN DIAGRAM.

10383. Samuel Loyd var ju som bekant en herre med många strängar på sin båge. Bl. a. var han mycket road av att skapa problem en smula vid sidan av det alldagliga, små pusslen, som kunde vålla en stunds huvudbry. I "Le Sphinx", 15/10 1866, publicerade han följande ställning: Vit Kc3, Dg4, Lg1. Och nu har vi fyra problem! A) Tillfoga svart K så att den står patt. B) Tillfoga svart K så att den står matt. C) Tillfoga svart K så att vit kan göra matt i ett drag. D) På vilket fält kan svart K aldrig bli matt? Den sista frågan är kanske inte så lätt att besvara.

10384. A. Karlström (efter R. Darvas), Fairy Chess Reviem, juni 1950. Placera så många damer som möjligt på ett bräde så, att om man tar bort dem en i taget, varje gång minst ett fält, som förut var garderat, blir ogarderat.

10385. H. Klüver, Chess Amateur, november 1923. Vit Ke1, svart Ke8. Hur många olika ställningar kan uppstå efter ett drag från vardera sidan? Det förefaller skäligen enkelt. Vardera spelaren kan ju utföra 5 olika drag och alltså borde 5×5=25 ställningar bildas, men fullt så lätt är det inte. Tänkbart är nämligen att bägge gett två T i förgåva och då finns rockadmöjligheterna med och vardera parten förfogar över 7 olika drag, vilket skulle ge lösningen 7×7=49 ställningar. Men den lösningen duger inte heller ty om en K rockerar har den flyttat i senaste draget och förlorat sin rockadrättighet. Vi måste alltså dra ifrån de fyra möjligheterna, att både svart och vit rockerar och det återstår 45 ställningar.

10386. J. Sunyer, Chess Amateur, maj 1923. Vit Kh5, svart Ke8. Ännu ett problem med endast två K och denna gång lyder betingelsen: Vit och svart återta var sitt drag, så att svart sedan kan dra och hjälpa vit göra matt i ett drag.

10387. Vi avslutar denna lilla revy med en rolig konstruktionsuppgift av *T. R. Dawson,* British Chess Magazine, augusti 1949. Placera de åtta vita huvudpjäserna längs brädets kanter så att A garderar B, B garderar C... och H garderar A i en sluten cirkel. Inga andra garder förekomma.

Ovanstående problem ingår ej i lösningstävlingen. Lösningar i nästa nummer.

SCHACK PUBLIKSAK I PITEÅ

Debutant nära vinna DM

Hugo Johnson, Luleå, gjorde en kometlik debut i mästarklassen under DM-turneringarna i Piteå. Han placerade sig som tvåa efter klubbkamraten Folke Åström, som inhöstade sitt sjunde DM. God trea blev Harald Strand, Kiruna, som går på sitt 58:e år men bara tycks bli bättre och bättre. Uppflyttade i mästarklassen är B. Nahlin, Kiruna, och Erik Grönberg, Svartöstaden, som vann var sin grupp i första klassen.

Aldrig tidigare har ett DM i schack haft så mycket publik som i Piteå — schackspelare är inte bortskämda! — och tävlingarna har knappast heller varit så välordnade någon gång förut. Piteå skilde sig alltså med stor heder från sitt uppdrag att för första gången stå som värd för DM. Främsta förtjänsten tillkommer Piteå schackklubbs allt i allo Elof Söderberg, som arbetat dag och natt med förberedelserna.

Prisutdelningen förrättades av kamrer Axel Bengtsson, som talade vältaligt och vältänkt om schack som en intellektuell form av fritidssysselsättning, värd all uppmuntran från det allmännas sida. Dessutom gladde han schackspelarna med en historik över spelet, vittnande om god insikt.

I mästarklassen klarade sig Åström utan förlustparti, i någon mån gynnad av fru Fortuna i de inledande partierna. Johnson hade sålunda kunnat vinna pjäs men förbisåg den rätta fortsättningen i svår tidsnöd. Johnson gjorde genomgående fina partier, frånsett sitt enda förlustparti mot Harald Strand, där premiärnervositet inverkade. Strand är oförbrännelig och det var bara Åström och klubbkamraten Brynhammar som lyckades besegra honom. Knut Apelqvist började med två förluster, men gjorde en grann upphämtning. På samma poäng kom Otto Wiin, som hade turneringens längsta partier. Brynhammar var inte i slag och detsamma kan sägas om Haller och Åke Apelqvist, som dock gjorde några bra partier.

I första klassens första grupp gick B. Nahlin, Kiruna, obesegrad igenom före unge Torvald Ranta, Gällivare, och Erik Camél, Luleå. Camél hade vunnit gruppen, om han antagit ett remierbjudande av Nahlin. Han gjorde nämligen en felaktig kombination och förlorade på kuppen. Inte heller Erik Grönberg, Svartöstaden, lät någon vinna mot sig i andra gruppen och blev etta före bodensaren B. Björklund, som bara lät Grönberg besegra sig. Trea blev oldtimern Gillis Goldkuhl, som delade poängen med Karl Englund.

Piteå schackklubb deltog bara i andra klassen, och en vacker framgång noterade klubben med att ha segrare i båda grupperna. Grupp I vanns sålunda av H. Björkman, närmast följd av klubbkamraten H. Hedqvist och luleåbon T. Morin. I grupp 2 vann G. Nilsson före Karl Dalenius, Luleå. Den sistnämnde hade goda vinstchanser i deras inbördes parti.

Juniormästare blev G. Andersson, Kiruna.

Resultat:

Mästarklassen

F. Åström, Luleå	6 poäng
H. Johnson, Luleå	5 „
Harald Strand, Kiruna	4½ „
Knut Apelqvist, Gällivare	3½ „
O. Wiin, Luleå	3½ „
H. Brynhammar, Kiruna	3 „
Ä. Apelqvist, Gällivare	1½ „
A. Haller, Svartöstaden	1 „

Första klassen

Grupp I:

B. Nahlin, Kiruna	5 poäng
T. Ranta, Gällivare	4½ „
E. Camél, Luleå	4½ „

Grupp II

E. Grönberg, Svartöstaden	4½ poäng
B. Björklund, Boden	4 „
G. Goldkuhl, Boden	3½ „

Andra klassen

Grupp I:

H. Björkman, Piteå	5 „
H. Hedqvist, Piteå	4½ „
T. Morin, Luleå	3½ „

Grupp II

G. Nilsson, Piteå	4 „
K. Dalenius, Svartöstaden	3 „

F. Ä.

VÄRLDSMÄSTAREN KOMMENTERAR

Botvinnik analyserar och kommenterar sitt parti med Ståhlberg vid schackolympiaden i Amsterdam.

Översättning efter "Schach".

	Botvinnik	**Ståhlberg**
1.	c2—c4	e7—e6
2.	g2—g3	d7—d5
3.	Lf1—g2	Sg8—f6
4.	Sg1—f3	Lf8—e7
5.	0—0	0—0
6.	b2—b3	d5—d4

Ett intressant försök att annektera centrum, vilket i denna ställning hittills egentligen icke har påträffats. I föreliggande parti lyckas det inte för vit att vederlägga det hela.

7.	e2—e3	Sb8—c6!

Ståhlberg visar härmed en fin positionsuppfattning. Han avstår från draget c7—c5, som skulle betyda en allvarlig tidsförlust, och förbereder e6—e5. Detta återigen tvingar vit till avbyte i centrum.

8.	e3×d4	Sc6×d4
9.	Lc1—b2	Sd4×f3†
10.	Dd1×f3	Ta8—b8!

Helt i Capablancas stil. Med detta oansenliga drag strävar svart till avbyte av löparen på de vita fälten, varefter det inte är mycket kvar av vits öppningsfördel.

11.	Dd1—e2	b7—b6
12.	Sb1—c3	Lc8—b7
13.	Ta1—d1	Lb7×g2
14.	Kg1×g2	c7—c6

Svart hotar redan med aktivt spel genom b6—b5.

15.	Sc3—e4	Tb8—b7

Efter utmärkt öppningsbehandling spelar Ståhlberg nu mindre övertygande. Den närliggande fortsättningen 15. —, S×e4 16. D×e4, Tc8 åtföljt av 17. —, Lf6 hade givit ett utjämnat spel. Nu däremot ställer vit med en egenartad springarmanöver motståndaren inför nya problem.

16.	Se4—g5!	Sf6—d7
17.	Sg5—f3	Le7—f6
18.	d2—d4	— —

Richard Réti skulle ha varit nöjd: vit gör draget d2—d4 mycket sent och därtill först när det verkligen är nödvändigt.

18.	— —	Dd8—c8

Här står damen inte så bra.

19.	Sf3—d2	c6—c5

Och detta kommer vit direkt till mötes; ty nu får vit bondemajoritet på damflygeln och genom den goda figurposteringen ett långvarigt initiativ.

20.	Sd2—e4	Lf6×d4
21.	Lb2×d4	— —

Ingenting ernås med 21. Sd6, Dc6†. 22. Df3, D×f3†. 23. K×f3, Se5†. 24. Ke2, Td7.

21.	— —	c5×d4
22.	Td1×d4	— —

Och här vore 22. Sd6, Dc6†. 23. Df3 till och med tveeggat på grund av 23. —, D×d6. 24. D×b7, Sc5 och svart har för kvaliteten ett starkt tryck i centrum.

22.	— —	Sd7—c5
23.	Se4—d6	Dc8—c6†
24.	De2—f3	Dc6×f3†
25.	Kg2×f3	Tb7—d7

Efter partiet förklarade Ståhlberg, att han här bättre hade spelat 25. —, Te7, då han hur som helst inte kan förhindra vit att erövra d-linjen. Likväl hade vit även i detta fall ernått övervikt.

26.	Tf1—d1	f7—f6
27.	Kf3—e3	e6—e5
28.	Td4—d5	Sc5—e6

Här måste jag överväga mycket länge. Lockande var 29. Sf5, Tc7. 30. Td6, för att efter 30. —, Te8. 31.

Td7! erövra sjunde linjen. Men efter 30. —, g6! 31. Sh6†, Kg7 kunde jag inte finna någon god fortsättning. Jag spelar därför tillbaka springaren till damflygeln för att ofördröjligen inleda framryckning där vit har materiell övervikt.

Ställning efter 28. —, Sc5—e6.

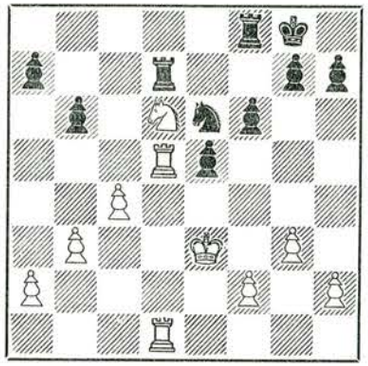

29.	Sd6—b5	Td7—e7
30.	Td5—d7	Tf8—f7
31.	Td7×e7	Tf7×e7
32.	Td1—d6!	— —

Manövern Td1—d6—c6—c8 med hotet Ta8 synes vara farligast för svart.

32.	— —	Kg8—f7

Svart planerar här 33. —, Sc7 om 34. S×a7, Se8. Genast 33. —, Sc7. 34. S×a7, Se8 strandar på 35. Td8.

33.	Td6—c6	Te7—d7

Svarts sista hopp — motspel på d-linjen.

34.	Tc6—c8	Se6—c5
35.	b3—b4!	Sc5—d3
36.	c4—c5	— —

36. a3 ger ingenting för 36. —, a6. 37. Sc7, Sb2! Likväl finns det även nu en dold remimöjlighet för svart.

36.	— —	Sd3×b4

Effektfullt, men inte tillräckligt. Svart är beredd att överlåta kvalitet eller dam för torn och springare åt motståndaren. Vit väljer den sistnämnda möjligheten och realiserar slutligen sin materiella övervikt, emedan de svarta figurerna är ogynnsamt posterade.

Min motståndare hade en annan väg öppen, inte mindre effektfull, men utsiktsrikare: 36. —, b×c5. 37. b×c5, Td5! 38. Sc7, T×c5. 39. K×d3, Kg6! och svart har goda remichanser.

37.	c5—c6!	— —

Nu kan denna bonde inte stoppas.

37.	— —	Td7—d5
38.	c6—c7	Td5×b5
(38.	—, Tc5. 39. Td8.)	
39.	Tc8—f8†	Kf7×f8

Ståhlberg "sufflerade" mig älskvärt med förvandlingen av bonde till dam, i det att han redan före mitt nästa drag sökte rätt på en dam åt mig bland de slagna pjäserna . . .

40.	c7—c8D†	Kf8—e7
41.	Dc8—c7†	— —

En "knalleffekt". Emedan svart inte kan spela 41. —, Kf8 på grund av 42. Dd8†, Kf7. 43. Dd7† och 44. D×b5, måste han uppge g- och h-bönderna. Vit får därefter en fribonde, vilken avgör den spännande kampen.

41.	— —	Ke7—e6
42.	Dc7×g7	Sb4—d5†
43.	Ke3—f3	Tb5—a5
44.	Dg7×h7	— —

Det förseglade draget. Kanske hade 44. Dg8† varit noggrannare.

44.	— —	Ta5×a2

Bättre försvarschanser bjöd fortsättningen 44. —, f5. 45. Dg6†, Ke7! Visserligen hade svart ändå måst sträcka vapen efter: 46. h4, e4†. 47. Kg2, Sf6. 48. Dg5!, Ke6. 49. h5!, f4. 50. D×f4, T×h5. 51. g4, Te5. 52. Dh6, Kf7. 53. g5, Se8. 54. g6†, Kf6. 55. g7†, Kf7. 56. Df4†.

45.	h2—h4	Ta2—d2
46.	h4—h5	Sd5—e7
47.	h5—h6	f6—f5

Utsiktslöst är även 47. —, Td8. 48. Dg7, Sf5. 49. Dg4, Th8. 50. Ke4.

48.	Dh7—g7	e5—e4
49.	Kf3—g2	e4—e3
50.	h6—h7	

Svart gav upp. 50. —, e2 besvaras prosaiskt med 51. Dh6† och D×d2, och inte heller 50. —, T×f2†. 51. Kg1 förändrar faktum, att vit får en andra — riktigare tredje! — dam.

FRÅN DET PÅGÅENDE SOVJETMÄSTERSKAPET

Tävlingen om sovjetmästerskapet har redan i de inledande ronderna gett många överraskande resultat. Den 18-årige junioren Spasskij har spelat glänsande och bl. a. besegrat Geller, som dock även han startat i stor stil och slagit världsmästaren Botvinnik samt stormästarkollegan Kotov. Gellers parti mot Kotov är ett vackert prov på hans kombinationsförmåga.

SPANSKT PARTI.

	Geller.	**Kotov.**
1.	e2—e4	e7—e5
2.	Sg1—f3	Sb8—c6
3.	Lf1—b5	a7—a6
4.	Lb5—a4	Sg8—f6
5.	0—0	Lf8—e7
6.	Tf1—e1	b7—b5
7.	La4—b3	0—0

Geller är specialist på spanskt parti, under det att Kotov vanligen väljer det sicilianska försvaret, 1. —, c5, mot 1. e4.

8.	d2—d3	— —

Härigenom undviker vit Marshall-attacken, som uppkommer genom 8. c3, d5. 9. e×d5, S×d5. 10. S×e5, S×e5. 11. T×e5 och efter 11. —, c6 ger svart goda angreppsmöjligheter.

8.	— —	d7—d6
9.	c2—c3	Sc6—a5
10.	Lb3—c2	c7—c5
11.	Sb1—d2	Dd8—c7

Enligt den moderna teorin är 11. —, Sc6 svarts bästa svar.

12.	Sd2—f1	Sa5—c6
13.	Sf1—e3	Tf8—e8

På 13. —, Lb7 följde i ett parti Teichmann-Schlechter, Karlsbad 1911, 14. Sf5, Tf—e8. 15. Lg5, Sd7. 16. Lb3, Sf8. 17. Ld5, med överlägset spel för vit, och på 13. —, Le6 är 14 d4 obehagligt för svart.

14.	d3—d4!	e5×d4
15.	c3×d4	Le7—f8
16.	b2—b3!	— —

Geller planerar ett bondeoffer, som ger honom starkt angrepp mot den svarta kungsflygeln.

16.	— —	Sc6—b4
17.	Lc2—b1	Sf6×e4
18.	Lc1—b2!	Lc8—b7
19.	d4—d5	c5—c4

Kotov försvarar sig idérikt. Han hoppas nu på fortsättningen 20. a3?, c3! 21. L×e4, c×b2. 22. L×h7†, K×h7. 23. Sg5†, Kh6!

20.	b3×c4!	b5×c4
21.	Lc2×e4!	Te8×e4
22.	Sf3—g5	Te4—e7

På 22. —, Te4—e8 avgör 23. Dg4, Sd3. 24. Sf5!, t. ex. 24. —, g6. 25. S×h7!, eller 24. —, T×e1†. 25. T×e1, S×b2. 26. Sh6†!, g×h6. 27. Se6†. På 22. —, Th4 vinner vit genom 23. Sf5, Tf4. 24. Dh5, h6. 25. Te7!

23.	Dd1—h5	h7—h6

Ställning efter 23. —, h7—h6.

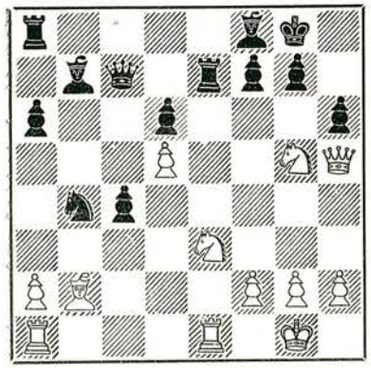

24. Se3—f5! Te7×e1†
25. Ta1×e1 h6×g5

Eller 25. —, c3. 26. L×c3!, D×c3. 27. S×h6†!

26. Te1—e3! Lb7—c8

Svart har inte något tillfredsställande försvar. Om 26. —, f6, så 27. Dg6, Lc8. 28. Sh6†, Kh8. 29. L×f6, S×d5. 30. Te8, Lf5. 31. Sf7†, med matt.

27. Lb2×g7! Lf8×g7
28. Te1—e8†! Uppgivet.

På 28. —, Lf8 blir svart mattsatt genom 29. T×f8†, etc.

(Anm. av G. Ståhlberg i AB.)

Hårt för Sköld i Östersund

I Östersund har under sista februariveckan hållits en turnering med åtta deltagare. Jämtlands schackförbund och Östersunds-Posten stod som arrangörer och hade inbjudit Kristian Sköld från Stockholm samt de främsta jämtländska spelarna. Namnen Sune Hjorth (tidigare Örebro) och Eric Arnlind borgade för att Sköld inte skulle få någon "lätt match". Sune Hjorth var i så god form att han t. o. m. slog exsverigemästaren i ett väl genomfört parti. Men genom att besegra Arnlind och i övrigt akta sig för remier höll sig Sköld ändå på tätplatsen tillsammans med Hjorth. Sista rondens parti Berg—Sköld blev avgörande. Det avbröts efter 75 drag; jämtlänningen stod då sämre men hade vissa remichanser. Vid det fortsatta spelet lyckades Sköld slutligen vinna, och därmed fick den intressanta och i allt mycket lyckade tävlingen det slutresultat som tabellen utvisar.

1. S. Hjorth	—	1	½	1	½	1	1	1	6
2. K. Sköld	0	—	1	1	1	1	1	1	6
3. E. Arnlind	½	0	—	1	½	1	1	1	5
4. G. Berg	0	0	0	—	1	½	1	1	3½
5. G. Pettersson	½	0	0	½	—	0	1	1	3
6. T. Ödmark	0	0	0	½	1	—	½	½	2½
7. L. Nyström	0	0	0	0	0	½	—	1	1½
8. C. Gundt	0	0	0	0	0	½	0	—	½

Schackmatta av plast

Nu finns en nästan outslitlig schackmatta av plast i storlek 48×48.

Pris kronor 3: —.

SPELÖPPNINGSTEORI

AV DR M. EUWE

— Ett standardverk över den moderna spelöppningsteorin. —
Serien består av tolv delar.

I NY, OMARBETAD UPPLAGA HAR UTKOMMIT:

1. **Slutna spel I.** Klassisk damgambit: Ortodox med variationer.
2. **Slutna spel II.** Klassisk Damgambit: Cambridge-Springs, Manhattan, Tarrasch.
3. **Slutna spel III.** Damgambit: Slaviskt, Albin, Antagen m. fl. Dambondespel: Colle m. fl.

Pris per del kr. 3: 25

8. **Halvöppna spel I.** Franskt, Caro-Kann.

Pris kr. 4: 25

9. **Halvöppna spel II.** Sicilianskt, Aljechins försvar och diverse.

Pris kr. 3: 25

10. **Öppna spel I.** Spanskt-, Tre- och Fyrspringarspel.

Pris kr. 6: —

AV DEN GAMLA UPPLAGAN finns följande delar:

4. **Halvslutna spel I.** Nimzo-indiskt.
6. **Halvslutna spel III.** Budapest, Blumenfeld, Holländskt m. fl.
7. **Flankspel.**

Pris pr del kr. 2: 50

11. **Öppna spel II.** Tvåspringarspel, Italienskt, Skotskt, Ryskt, Philidor m. fl.
12. **Öppna spel III.** Kungsgambit, Wienerparti, Löparspel, Centrumgambit m. fl.

Pris pr del kr. 3: 75

BESTÄLLNING sker enklast genom inbetalning å postg. 39 73

MIN FÖRSTA SCHACKBOK

Av KURT RICHTER

Författaren säger i sitt förord bl. a: "Avsikten med denna bok är att försöka ge en mångsidig belysning av schackspelets inneboende skönhetsvärden och på så sätt stimulera läsaren till att ännu mer fördjupa sig i detta ädla spel."

Egentligen är Richters nya bok tillägnad nybörjaren. Genom sitt säreget personliga och levande framställningssätt åstadkommer han likväl metamorfosen, att även herr Mästaren själv kommer att läsa boken med stor behållning och inte utan saknad skiljer sig ifrån den! Enstaka kapitel är värda hela slanten; där finns ett präktigt schacklexikon (A—Ö), en historisk återblick (från Philidor till Botvinnik), ordspråk, citat, anekdoter, grotesker och mycket annat.

Pris kronor 4: 50

Schacklitteratur och Schackmateriel

BOOK: Schackmästaren Gösta Stoltz	häft.	Kr.	12:—
CAPABLANCA: Lärobok i schack	„		9:50
CEDER: Mattförförelseproblem	„		4:25
EKLUND: Att samla schacklitteratur	„		6:—
EUWE: Bondeslutspel o. Tornslutspel, per styck	„		3:25
„ Bedømmelse og Planlægning (dansk)	„		7:50
„ Positions- og Kombinationsspil (dansk)	„		5:—
„ Strategi och Taktik i schack (dansk)	„		6:—
EUWE—KRAMER: Midtspillet del I	„		3:50
KMOCH: Rubinstein vinner: 100 partier	inb.	„	8:25
MANDAL: Den äldre svenska schacklitteraturen	„		1:—
„ Skånes Schackförbunds minnesskrift	„		1:50
NIELSEN: Hvordan man vinder en Gevinststilling	„		6:—
„ Kan de kombinere	„		5:—
„ Kongeangrebet	„		7:—
„ Nimzowitsch, Danmarks Skaklærer	„		11:—
KURT RICHTER: Schackkavalkad del I	inb.	„	6:75
„ Schackkavalkad del II	inb.	„	6:75
„ Min första schackbok	„		4:50
WIGFORSS: Hur man spelar schack	inb.	„	13:50
SCHACKSPEL Lyx	„		13:—
„ Hel springare, filt och bly	„		11:—
„ Hel springare, filt	„		8:25
„ Klubbmodell (fernissad trälåda)	„		5:25
Denna låda passar ej till lyxmodellen.			
SCHACKBRÄDE	„		3.—
SCHACKMATTOR 45×45 (styvt papper)	„		0:75
FICKSCHACKSPEL	„		6:—
„ med lås	„		8:—
„ med pärm av getskinn o. lås	„		17:—
SCHACKPROTOKOLL pr 500 st.	„		7:50
PROTOKOLLHÄFTE, fickformat, 26 protokoll	„		0:75
FÖRSEGLINGSKUVERT per 100 st.	„		2:—
TURNERINGSTABELLER (rondlistor) 6—8—10 spelare, per st.	„		0:03
„ „ 12—14—16 spelare, per st.	„		0:06
KORRESPONDENSKORT pr 100 st.	„		1:70

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Drottninggatan 29 C - Stockholm

Postgiro 3973

AB. ÖREBRO DAGBLADS TRYCKERI - 1955

Pris kr. 2:50